

ΓΛΩΣΣΙΚΑΙ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

ΑΝΑΦΕΡΟΜΕΝΑΙ

ΕΙΣ ΤΗΝ

ΝΕΑΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗΝ ΓΛΩΣΣΑΝ

ΥΠΟ

ΕΥΘΥΡΡΗΜΟΜΟΣ ΠΑΡΗΣΙΑΔΟΥ

ΠΕΝΤΗΚΟΣΤΥΣ ΠΡΩΤΗ

§ 1. Καθομιλουμένη γλῶσσα.

Ἰσχυρῶς ἀποδοκιμαστέον τὸ συνήθως λεγόμενον καθομιλουμένη γλῶσσα ἀντὶ τοῦ καθωμιλημένη γλῶσσα. Ὅτε τὸ ὀρθὸν εἶνε καθωμιλημένη οὐδεὶς γράμματα μαθὼν καὶ νοῦν ἔχων δύναται ν' ἀμφισβήτησῃ· ἀπορον δὲ φαίνεται πῶς ἐπεκράτησε τὸ παντελῶς ἄτοπον καθομιλουμένη. Ἐν ἢ κατ' ἐνεστῶτα ἐκφερομένη μετοχὴ δηλοῖ τὴν γινομένην κοινήν, ἢ δὲ κατὰ παρακείμενον τὴν γεγонуῖαν ἤδη καὶ οὔσαν κοινήν, φανερὸν ὑπάρχει ὅτι οὐχὶ τοῦ ἐνεστῶτος ἀλλὰ τοῦ παρακειμένου ἀρμόζει χρῆσις νὰ γίνηται. Ματαιολογοῦσιν οἱ ἰσχυριζόμενοι ὅτι, ὡς λέγεται ὀμιλουμένη γλῶσσα, οὕτως ὀφείλει νὰ λέγηται καὶ καθομιλουμένη γλῶσσα. Ἡ ἀπλὴ μετοχὴ ὀμιλουμένη ἰσοδύναμος οὔσα κατὰ τὴν κοινήν συνή-

Θειαν τῆ λαλουμένην ἔχει κάλλιστα καὶ ἀμεμπτότατα· ἀλλ' ἡ σύνθετος καθομιλουμένη οὐδὲν ἄλλο ἐμφαίνουσα ἢ τὴν καθισταμένην δημῶδη ἤκισ' ἀποδείκνυται ἐπιτηδεῖα νὰ τίθηται πρὸς δῆλωσιν τῆς καθεστῶσης ἡδὴ τοῦ ὀμίλου καὶ δημῶδους καθόλου οὔσης. Τὴν ἀνάγκην τῆς κατὰ παρακείμενον ἐκφορᾶς εὐκόλως τις κατανοεῖ καὶ ἂν ἀποβλέψῃ εἰς τὰς συνήθεις ταύτας χρήσεις, κοινή καὶ τετριμμένη λέξις, κοινή καὶ πεπατημένη λέξις, κοινή καὶ καθημαξευμένη λέξις, ἐν αἷς οὐδένα τόπον ἔχει ὁ ἐνεστῶς.

Ἰκανά, νομίζομεν, περὶ τοῦ προκειμένου ἐλέχθησαν ὡς ἐν συντάγματι πρὸς κοινὴν πρερσκειουμένην διδασκαλίαν καὶ παρρηγιεληματικῶ μᾶλλον ἢ σχολικῶ ὄντι, ἐν ᾧ καθάπερ τινὰ ὑποτύπωσιν καὶ σύνοψιν ὧν ἔχομεν μακρῶν ὑπομνημάτων ποιούμενοι ἐπὶ κερακλίων ὡς τὰ πολλὰ μέλλομεν τὰς πρακτικὰς εἰς ἐκφέρειν. Μετὰ πολλῆς ἀκριβείας σκοποῦμεν ἀλλαχού τὸ πρᾶγμα νὰ ἐξετάσωμεν περιφρῶς πλημμελή καὶ ἀσύστατα ἀποδεικνύοντες τὰ σοβαρῶς ὑπὸ δροσόφων τινῶν χάριν τοῦ καθομιλουμένη νομοθετούμενα, σφῶδρα μὲν ἀποδεχομένον τὸν οὐδενὶ πηλαίῳ μαρτυρῶ πιστούμενον ἐνεστῶτα, διωθυμένον δ' ἐκ πικρῆς τρόπου ὡς ἀνάριστον τὸν παρρηκείμενον, οὐτινος πολλὰ ἡμεῖς παρρηκείμενα ἐξ ἀρχαίων βιβλίων ἔχοντες νὰ καταλέξωμεν ἀρκοῦμεθα τὰ νῦν μνημονεύοντες μόνον τὰ ἐκ τῆς Φωτίου Βιβλιοθήκης «μήτε πρὸς τὴν καθομιλουμένην νεῶν πικρῶτα» καὶ «ἄτε καὶ τῷ ἀττικισμῷ τὸ καθομιλουμένην μαγνύοντος» καὶ «τὸ ἀπλούστερον καὶ καθομιλουμένην τῶν τε λέξεων καὶ τῆς συνθήκης» καὶ «τῶν τε καθομιλουμένην αὐτῶ καὶ ἐπιπολλῶστων αἱ λέξεις» καὶ τὰ ἐκ τῶν Βεκαίρου Ἄνεκδοτων «τὸ μὲν οὖν ἀνάπικρος καθομιλουμένη, τὸ δ' ἀνάπικρος σπᾶνιον» καὶ «τὸ δὲ περὶ κπτὸν κατὰ μόνον καθομιλουμένη» καὶ «πικρὰ γὰρ τοῖς πολλοῖς καθομιλουμένη τὸ αὐτόκρατον ἐπὶ τοῦ συμμέτρως κεκρημένου» καὶ «τὸ δὲ ἀπικρῶ γῶγῆτος καθομιλουμένη» καὶ «τοῦτο κινόν, καθομιλουμένην τὸ ἔξωρον» καὶ «ἔστι μὲν καὶ τὸ τῆτινὸν ἀπὸ τοῦ τῆτες πεποιτημένον, τὸ δ' ἐπέτειον καθομιλουμένη» καὶ «τὸ μὲν γὰρ Θεουμάζω σου καὶ ἄγκικι σου καθομιλουμένη, τὸ δὲ ἄγκικῶ σου κινόν καὶ σπᾶνιον».

§ 2. Καταχωρῶ τι, καταχωρεῖται τι, κατεχωρήθη τι, κτλ.,
καταχώρησις τινος.

Δεινῶς σφάλλονται οἱ μεταχειριζόμενοι ταῦτα. Οἱ ἐπιθυμοῦντες νὰ μὴ βαρβαροφωνῶσιν ὀφείλουσι νὰ λέγωσι καὶ νὰ γράφωσι καταχωρίζω τι, καταχωρίζεται τι, κτλ., καταχώρισις ἢ καταχωρισμός τινος. Ὡς ἐκ τοῦ ἐν χειρὶ τίθημι γίνεται τὸ ἐγχειρίζω καὶ ἐκ τοῦ διὰ χειρὸς (ἢ διὰ χειρῶν) ἔχω τὸ διαχειρίζω-διαχειρίζομαι καὶ ἐκ τοῦ μετὰ χειρας ἔχω τὸ μεταχειρίζω-μεταχειρίζομαι καὶ ἐκ τοῦ ἐπὶ στόμα βάλλω τὸ ἐπιστομίζω καὶ ἐκ τοῦ ἀπὸ στόματος λέγω τὸ ἀποστοματίζω καὶ ἐκ τοῦ ἐπὶ κόρρης τύπτω τὸ ἐπικορρίζω καὶ ἐκ τοῦ ἐς κόρακας πέμπω τὸ σκορακίζω (ἀποσκορακίζω) κατ' ἀφαίρεσιν τοῦ Ε, κτλ., περὶ ὧν μετ' ἀκριβείας ἀλλαχοῦ, οὕτως ἐκ τοῦ κατὰ χώραν τίθημι σχηματίζεται τὸ καταχωρίζω.

Δύναται δέ τις νὰ ποιῆται χρῆσιν τοῦ κατεχώρισά τι εἰς τι καὶ κατεχωρίσθη τι εἰς τι, κτλ. ἢ τοῦ κατεχώρισά τι ἐν τινι καὶ κατεχωρίσθη τι ἐν τινι, κτλ. Ἀμφότερα εἶνε ὀρθὰ καὶ ἀνεπίληπτα.

§ 3. Ἀποτίω τὸ χρέος, ἀποτίω τὴν ζημίαν, κτλ.

Μεμπτή εἶνε ἡ συνήθεια καθ' ἣν ἀντὶ τοῦ ἀποτίνω παραλαμβάνεται τὸ ἀποτίω. Τὴν ἐννοίαν τοῦ κοινῶς λεγομένου πληρῶνω ἢ πλερώνω παρίστων οἱ Ἕλληνες οὐχὶ διὰ τοῦ τίω ἀλλὰ διὰ τοῦ τίνω, ὅπερ ἐν τῷ πεζῷ τῶν Ἀττικῶν λόγῳ ἐξεφέρετο συνήθως μετὰ τῆς ἌΠΟ ἢ ἘΚ προθέσεως, ἀποτίνω ἢ ἐκτίνω. Ἐλέγετο δὲ παρὰ τοῖς παλαιοῖς καὶ ἀντιτίνω, ἀνταποτίνω, ἀντεκτίνω, προσαποτίνω, προσεκτίνω, συναποτίνω, συνεχτίνω, ἐξαποτίνω, ἐναποτίνω, προεκτίνω, ὑπεραποτίνω. Ἐπάναγκες λοιπὸν ὑπάρχει νὰ ἐξελαθῇ τὸ ὑπ' ἀμαθίας παρεισηγμένον ἀποτίω καὶ ἀποτίε-

ται, νὰ γίνηται δὲ χρήσις μόνου τοῦ ἀποτίνω καὶ ἀποτίνε-
ται, οὐ ὁ ἀόριστος ἀπέτισα ἤτοι ἐπλήρωσα καὶ ἀπετίσθη
ἤγουν ἐπληρώθη. Ἐντὶ τοῦ πληρωμένος ἢ πλερωμένος
δύναται νὰ λέγηται ἀποτετισμένος, μετοχὴ παθητικοῦ παρα-
κειμένου κατὰ τὸν αὐτὸν ἐσχηματισμένην τρόπον τῇ ἰσοδυνάμῳ
ἐκτετισμένος, οἷον εἶνε ἤδη τὸ χρέος ἀποτετισμέ-
νον=εἶνε πλέον τὸ χρέος πληρωμένον. Καλὸν δ' ἡμῖν φαίνε-
ται νὰ ἐγκριθῶσιν εἰς τὴν ἀστειοτέραν καὶ φιλόλογον συνή-
θειαν καὶ τὸ προαποτίνω (=προεκτίνω), προαπέτισα,
προαποτίνεται, προαπετίσθη, προαποτετισμένος ἀντὶ
τοῦ προπληρώνω, κτλ. καὶ τὸ προαπτίσις ἀντὶ τοῦ προ-
πληρωμὴ καὶ τὸ προαποτιςέον ἀντὶ τοῦ προπληρωτέον.

§ 4. Ἀλεξανδρινός, Βυζαντινός.

Ὁ τονισμὸς οὗτος οὐδένα ἔχει λόγον. Ἀδαμαντίνως πᾶς
τις ἐπιμελῶς τὰ τοιαῦτα ζητῶν πείθεται ὅτι οὐχὶ Ἀλεξαν-
δρινός οὐδὲ Βυζαντινός παρά τοῖς παλαιότεροις προῦφέ-
ρετο ἀλλ' Ἀλεξανδρῖνος καὶ Βυζαντῖνος. Εἶνε δὲ παρα-
δεδομένον ὑπὸ Στεφάνου τοῦ Βυζαντίου ὅτι τὸν τύπον Ἀλε-
ξανδρῖνος ἐκύρου Νικάνωρ ὁ Ἑρμείου ἐν τῇ περὶ Ἀλεξαν-
δρείας πρώτῃ. Οὐ μόνον δ' Ἀλεξανδρῖνος καὶ Βυζαντῖνος
εὐλογον νομίζομεν νὰ λέγηται ἀλλὰ καὶ Φλωρεντῖνος ἀντὶ
τοῦ Φλωρεντινός καὶ Παρισῖνος ἀντὶ τοῦ Παρισινός,
κτλ. Προσηκόντως τονίζεται τὸ ἐν τῇ δημώδει γλώσσῃ σύνη-
θεε Τριεστῖνος. Οὐδεὶς δ' ἴσως θὰ ἀκνήσῃ τοῦ ὀξύτονου Ἀλ-
γερινός νὰ προκρίνη τὸ προπερισπώμενον Ἀλγερῖνος.

§ 5. Ὑπὸ μανδραγόραν τις καθεύδει.

Οὐδὲν ἄλλο ὑπὸ τῆς ῥήσεως ταύτης σημαίνεται ἢ ὅτι κοι-
μάται τις ὑποκάτω μανδραγόρου. Ἀλλ' οἱ γινώσκοντες τὸ φυ-

τὸν τὸ καλούμενον μανδραγόραν κατανοοῦσιν ὅτι παντελῶς ἀδύνατον εἶνε νὰ κοιμᾶται τις ὑπ' αὐτὸ ἢ ὑπὸ τὴν σκιάν αὐτοῦ. Ἐὰν τις φιλοτιμηθῆται ὑγιῶς καὶ ἀπταισῶς νὰ διαλέγηται, ὀφείλει μετὰ γενικῆς τὴν πρόθεσιν συντάττων νὰ λέγῃ ὑπὸ μανδραγόρα τις καθεύδει ἢ ὑπὸ μανδραγόρου τις καθεύδει, τούτεστι μανδραγόραν τις πιών καὶ ναρκωθεὶς ἢ καρωθεὶς ὑπ' αὐτοῦ κοιμᾶται. Ἐκφέρεται δὲ καὶ μετὰ τῆς ἘΚ προθέσεως ἢ γενικῆς, οἷον ἐκ μανδραγόρου τις καθεύδει. Ἄξιον δὲ μνείας μάλιστα εἶνε τὸ Δημοσθενικὸν χωρίον «Ἡμεῖς δ' οὐ μόνον τούτοις ὑπολειπόμεθα, ὡς ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἀλλ' οὐδ' ἀνεγερθῆναι δυνάμεθα ἀλλὰ μανδραγόραν πεπωκόσιν ἢ τι φάρμακον ἄλλο τοιοῦτον εἰκόκαμεν ἀνθρώποις», τούτεστιν «ἀλλ' ὑπὸ μανδραγόρου καθεύδουσιν ἢ τινος φαρμάκου ἄλλου τοιοῦτου εἰκόκαμεν ἀνθρώποις», ἦτοι: ἀλλ' εἰκόκαμεν ἀνθρώποις ὑπὸ μανδραγόρου καθεύδουσιν ἢ ὑπ' ἄλλου τινὸς φαρμάκου τοιοῦτου.

§ 6. Ἐννατος, ἐννενηκοντα.

Ἐκ πολλῶν ἀποδείκνυται ὅτι ἐν μόνον Ν εἶχον τὸ πάλαι αἰφωναί ἔννατος (ἐναταῖος, ἐνάκις, ἐνακόσιοι, ἐνακοσιόστος) καὶ ἐννενηκοντα. Οὐδὲν δὲ θαυμαστὸν ἂν ἀμαθεῖς τινες τῶν μεταγενεστέρων ἐδιπλασίασαν ἐν αὐταῖς τὸ ἀμετάβολον ἐκ τοῦ διὰ δύο ΝΝ γραφομένου ἐννέα πλανηθέντες. Εἰς τὴν ἀψευδῆ χρῆσιν ἡμεῖς ἀποβλέποντες καὶ οὐδαμῶς τῇ κατ' ἐπίφασιν ἀναλογία προσέχοντες ἀπορρίπτομεν ὡς ἡμαρτημένην τὴν διὰ δύο ΝΝ γραφὴν ἔννατος καὶ ἐννενηκοντα. Ἐν ταῖς εἰς Ὀμηρον Παρεκβολαῖς τοῦ Εὐσταθίου φέρεται «ὡς ἀπὸ τοῦ ἐνατος, ὅπερ οἱ μὲν λόγιοι δι' ἑνὸς Ν γράφουσιν—οἱ δὲ χύδην βάζοντες διπλασιάζουσι καὶ ἐν τῷ ἐνατος δι' ἀναλογίαν τὸ ἀμετάβολον», ἐν δὲ τοῖς εἰς Σοφοκλέα Σχολίοις «ἐννέα δύο Ν, ἐνατος ἐν». Πλείονα περὶ τοῦ προκειμένου ἀλλαγῶ.

§ 7. Ἐξασθενεῖ τινά τι, ἐξασθενεῖταιί τις, εἶνέ τις ἐξασθενημένος.

Τὸ ῥῆμα ἐξασθενέω-ῶ ἐκ τῆς προθέσεως ἘΚ καὶ τοῦ ἀσθενέω-ῶ συγχείμενον διαφέρει τοῦ ἀπλοῦ μόνον κατὰ τὴν ἐπίτασιν τῆς ἐννοίας, οὐδέποτε δὲ σημαίνει μεταβατικῶς καοιστῶ τινα ἀσθενῆ ἤτοι ἀδύνατον. Ὁ τύπος, δι' οὗ ἐν τῇ Ἑλληνικῇ γλώσσῃ ἐμφαίνεται ἡ ἐνέργεια, εἶνε ἀσθενόω-ῶ, ἐξ οὗ τὸ ὄνομα ἀσθένωσις (Ἠρβ. ἀκριθῆς-ἀκριθόω-ἀκριθωσις, πλήρης-πληρώω-πλήρωσις, κτλ.). Ἐχομεν δὲ μαρτύρια τοῦ μὲν ῥήματος τὸ παρὰ Ξενοφῶντι «εἰ μή τις αὐτοὺς φθάσας ἀσθενώσοι» καὶ τὸ παρὰ Δίωνι τῷ Κασσίῳ «συγκροῦντε αὐτοὺς ἀλλήλοις κακ τούτου καὶ ἀσθενώσειν ἤλπισαν» καὶ «τὰ τῶν ἐναντίων ἀσθενώσειν δωροδοχίαις ἤλπιζε», τοῦ δ' ὀνόματος τὸ ἐν τοῖς Ἱπποκρατείοις «ἀπερ ἀσθενώσοις σημεῖα».

Δυνάμεθα λοιπὸν ἐπ' ἐνεργητικῆς διαθέσεως νὰ λέγωμεν ἐξασθενοῖ τινά τι καὶ ἐπὶ παθητικῆς ἐξασθενοῦταιί τις καὶ εἶνέ τις ἐξησθενωμένος ἀντὶ τῶν ἀτόπων ἐξασθενεῖ τινά τι, ἐξασθενεῖταιί τις καὶ εἶνέ τις ἐξησθενημένος. Ὑπομνηστέον δ' ὅτι ἐν τῇ νέᾳ Ἑλληνικῇ γλώσσῃ τὸ μὲν ἀπλοῦν ἀσθενέω-ῶ λαμβάνεται αἰεποτ' ἐπ' ἀρρωστίας ἤτοι νόσου, τὸ δὲ σύνθετον ἐξασθενέω-ῶ ἐπ' ἐλαττώσεως ἢ καὶ ἐπιλείψεως τῆς δυνάμεως ἤγουν ἐπ' ἀδυναμίας.

Ὡς ἐνεργητικόν τινες μεταχειρίζονται τὸ ἐξασθενίζω, ἐξησθένισα, θὰ ἐξασθενίσω, κτλ., οὗ τὸ παθητικὸν ἐξασθενίζομαι, εἶμαι ἐξησθενισμένος, κτλ. (Ἠρβ. εὐγενής-εὐγενίζω καὶ ἐξευγενίζω, εὐτελής-εὐτελίζω καὶ ἐξευτελίζω, κτλ.). Ἡμεῖς προτιμῶμεν τὸ ἐξασθενόω-ῶ, ἐξησθένωσα, θὰ ἐξασθενώσω, ἐξασθενόομαι-οὔμαι, εἶμαι ἐξησθενωμένος, κτλ.

Τοῦ ἐξασθενέω-ῶ οὐκ ὀλίγα πικραδεύματα ἔχει τις ἐκ τῆς παλαιᾶς καθόλου γλώσσης νὰ προενέγκῃ. Ἐν τοῖς Ἱπποκρατείοις κεῖται «καὶ

ἰένκι καὶ πρήσσειν τι ὑπομένομεν καὶ οὐκ ἐξασθεύομεν· τελείως ὑπὸ κενώματος ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ», παρὰ δὲ Θεοφράστῳ «ἐναντίως δὲ τοῖς ἐξησθενηκόσι διὰ τὴν ἔνδεικν ἢ κατεργασίαν καὶ ἢ ἄλλη Θεραπεία τὴν τε δύνκμιν ἄμα καὶ τὴν εὐτροφίαν ἀποδίδωσι» καὶ «τὸ δὲ γεγηρακὸς ἐξασθειεῖ δι' ἔνδεικν θερμότητος», παρὰ δὲ Διονυσίῳ τῷ Ἀλικαρνασσεῖ «καὶ πρὶν ἐπιφανῆσαι σφισι τοὺς πολεμίους ἐξασθενησειν τὰ σώματα δίψει καὶ κόπῳ» καὶ «καὶ κατὰ τὴν προαίρεσίν ποτε τῶν λόγων ἀμαρτάνοντα καὶ κατὰ τὴν δύνκμιν ἐξασθεοῦντα», παρὰ δὲ Στράβωνι «ἐξασθενησάντων τῶν διαδεξαμένων τὴν Λακωνικήν», παρὰ δὲ Διοδώρῳ τῷ Σικελιώτῃ «ἐξησθένησε τοῖς λογισμοῖς οὐδὲν τῶν γενομένων περὶ Διονύσιον τὸν τύραννον μνησθείς», παρὰ δὲ Κλήμεντι τῷ Ἀλεξανδρεῖ «τὴν δὲ τῶν λογίων ἀκριβῆ σαφήνειαν λεπτοურγεῖν καὶ κατακλείνειν ἐξασθεοῦντας», παρὰ δὲ Φίλωνι τῷ Ἰουδαίῳ «ἵνα μὴ προλαθῶν τὰ δεινὰ φύγῃ τὴν Θεραπείαν ἢ ἐξασθεήσας ἀπειρή πρὸς αὐτήν» καὶ «ἵνα μὴ καθάπερ οἱ Θηλυδρίτι κεκλασμένοι καὶ παρεμμένοι καὶ προκναπίπτοντες μετ' ἐκλύσεως ψυχικῶν δυνάμεων ἐξασθενώμεν» καὶ «πρὸς οὕτω καρτερὰν ἰσχὺν ἐξασθεοῦντος» καὶ ἄλλα, παρὰ δὲ Σωκράτῳ «ἵνα μή, τοῦ σώματος ἐξασθεοῦντος διὰ τὴν ὑγίαισιν τοῦ οἴνου καὶ τῆς τροφῆς, καὶ ἢ μήτρῃ συνκτονήσῃ» καὶ «ἦδη δὲ καὶ εἰς τὸ μὴ ῥαδίως πρὸς τὰς ὑπηρεσίας καὶ τὰς νυκτερινὰς φροντίδας ἐξασθειεῖν». Φέρεται δὲ καὶ ἐν τοῖς εἰς Ὅμηρον Σχολίοις «ὅταν γὰρ ἐξασθεήσῃ τὸ κινεῶν πνεῦμα, βλάπτειν γίνεται τὰ μέλη» καὶ ἐν τοῖς εἰς Σοφοκλέα «ἀμενηνόν· ἐξησθενηκότα τῷ κόπῳ». Ὁ Σουίδας μνημονεύων τὴν μετοχὴν ἐξησθενηκότας γράφει Ἀξησθενηκότας· τεταλαιπωρηκότας, παρεμμένους· οἱ δὲ Κεῖλοι ἰδόντες τοὺς Ῥωμαίους μάχεσθαι παρεσκευασμένους καὶ δόξαντες ἐξησθενηκότας τὰ σώματα ὑπὸ λιμοῦ τὸν τάχιστον αἰρεῖσθαι τῶν θαυμάτων».

Ἐπειδὴ δ' οὐδὲν πολλὰκις τοῦ ἀσθεῖω διαφέρει τὸ ἀδυνατῶ, ὡς παρετηρήθη καὶ ὑπὸ πλάτωνος τινος παρὰ Ἰακωβῶν διηγουμένῳ ὅτι «καὶ τὸν ἐκλελυμένον καὶ νοσηλῆ τὸν οἶον ἄρρωστον ἔλεγεν ἐκλελύσθαι γὰρ καὶ ἀδυνατεῖν καὶ ἀσθειεῖν αὐτὸν δηλοῦν», φανερόν γίνεται ὅτι τὴν αὐτὴν τῷ ἐξασθεῖω δύνκμιν ἔχει τὸ ἐκἀδυνατῶ, οὐ ποιεῖται γὰρ ἡ ἀδυνατία ὑπὸ Θεοφράστου, ὁ Θεοφράστος καὶ ἄλλοι. Ὡς δὲ λέγεται ἐν τοῖς Ἰπποκρατείοις Ἐξασθεύομεν ΤΕΛΕΙΩΣ, οὕτω παρὰ Πολυ-

Εἶψ' ἘΝΤΕΛΩΣ ἘΞαδυνατησάρτα. Εὐρίσκονται δὲ καὶ μετὰ τῆς προθέσεως ΠΡΟ συνθεθεμένῃ τὸ τε ἐξασθενῶ καὶ τὸ ἐξαδυνατῶ, ὡς πρὸς Ἰωσήφω «ὡς τῶν κατιδεῖν πειρωμένων τὰς ὕψεις προσεξασθενεῖν τοῦ βάλους» καὶ πρὸς Ψευδοκριστοτέλει «ὅπως μὴ προσεξησθηκότι ἢ φλεγμασίαι ἐπιπίπτῃ» καὶ ἐν τοῖς Ἱπποκράτειοις «καὶ προσεξαδυνατησάρτων παραφροσύνη κακίστη». Γίνεται δὲ περὶ τοῦ προσεξαδυνατησάρτων ἡ ἐξῆς ὑπὸ τοῦ Γαληνοῦ παρακτῆρησις· «Μέγεθος γάρ τι τῆς κατὰ τὴν δύναμιν ἀρρωστικῆς ἐνδείκνυται τὸ προσεξαδυνατησάρτων ὄνομα, προσκειμένης τῆς ἘΞ προθέσεως τῷ προαδυνατησάρτων, ὃ καὶ αὐτὸ κατ' ἐκὺτὸ βλάβην ἐκνήνη σημάζει τῆς δυνάμεως, καὶ κατὰ τινὰ τῶν ἀντιγράφων οὕτως εὐρίσκειται γεγραμμένον». Ἀλλὰ τοῦ λέγει ὁ Γαληνός «καὶ τοῖς ἰδιώταις δῆλον ὑπάρχει τὸ τὰ μεγάλα πάθη τοῖς προκειμένοις τὴν δύναμιν ὀλέθρια γίνεσθαι· ἀλλ' ὅπερ ἐκεῖ προσεξαδυνατησάρτων, τοῦτο ἐντυχῶ μετὰ ἐκλύσεως εἶπε». Σημειωτέον δ' ὅμως ὅτι προκρίνουσι τινες τὴν πρὸς Ἑρωτικῶν γραφὴν προαπαυδησάρτων ὡς γεννησιώτερον τῆς ὑπὸ τοῦ Γαληνοῦ γνωστομένης καὶ ἐρμηνευομένης. Γράφει δ' ὁ Ἑρωτικὸς «Προαπαυδησάρτων· προαφρονήσαντων, ἐξ οὗ δηλοῦται τὸ κακωμένον τῆς δυνάμεως· φησὶ γὰρ προαπαυδησάρτων παραφροσύνη κακίστη· ἀντὶ τοῦ ἐπ' ἀσθενεῖ τῇ δυνάμει γενόμενα φρενίτιδες κακόν».

Οὐ μόνον δὲ τὸ ἐξασθενεῖν ἀλλὰ καὶ τὰ λοιπὰ ἐκ τοῦ ἀσθενεῖν σύνθετα ἀμετάβλητον ἔχουσι σημασίαν, ὡς ἘΝασθενεῖν, ΚΑΤασθενεῖν, ΠΡΟασθενεῖν, ΣΥΝασθενεῖν, ὙΠασθενεῖν. Ἀλλὰ πρὸς Φίλωνι ἀντὶ τοῦ «Ὅρος δὲ ὁ τῶν ἀνωτέρω βλημῶν ἀκμή, πρὸς ὃν φθίσσας τις οὐκέτι πρόεισιν. Ἀλλ' ὥσπερ οἱ διακυλοδρομοῦντες ἐπικυκλῶντες τὴν αὐτὴν ὁδόν, ὅσα πρὸς ἰσχυροῦς νεότητος ἔλαβεν, ἀποδιδούς ἐνασθενεῖ γήρῃ» ἀνεγνωστέον πάντως «—οὐκέτι πρόεισιν, ἀλλ' ὥσπερ οἱ διακυλοδρομοῦντες ἐπανακίμπει τὴν αὐτὴν ὁδόν, ὅσα πρὸς ἰσχυροῦς νεότητος ἔλαβεν ἀποδιδούς ἐν ἀσθενεῖ γήρῃ». Οὐδὲ μὴ δ' ὀκνοῦμεν τὸ ἐν Ἀδελφότητι Ἐπιγράμματι ἀπεντῶν:

χυμούς κατασπᾶ (τὸ λουτρόν), φλέγματος λύει πάχος,
 χολῆς περιττὸν ἐκκενοῖ τῶν ἐγκάτων,
 τὰς θελήπικρους κνησιμονὰς κατασθενεῖ.

γὰρ μετὰ τὴν ἰσχυροῦς εἰς τὸ κατασθενεῖν, πικρὰ πικρὰ ἀπίθνον νομί-

ζοντας ὅτι ἐπ' ἐνεργείας ὁ ποιητὴς τοῦ ἐπιγράμματος προέλαβε τὸ ῥῆμα κατασθεεῖν, οὐδὲν ἄλλο προδήλως σημαίνει ἢ τελείως ἀσθε-
νειν, ὡς ἐν τῷ τοῦ Σωρανοῦ «εἰ δὲ μὴ κατηρθένηκεν ἡ δύναις
τοῦ σώματος» καὶ ἐν τῷ τοῦ Ἰερατιανοῦ «Κατηπέδχον: κατηρθε-
ρηκός».

Παρὰ Γαληνῷ ἐν Λόγῳ Ξ' τοῦ περὶ Χρείας Μορίων ἀναγινώσκειται
«Οὕτω τοι καὶ Ἰπποκράτης ἔλεγε· γυναικὶ ἐν γαστρὶ ἐχούσῃ γάλα ἐκ
τῶν μαστῶν πολὺ ῥυὲν ἀσθενεῖ τὸ ἔμβρυον», ἐν δ' Ἰπομνήματι Δ'
εἰς τὸ Ἰπποκράτους περὶ Τροφῆς «Διὰ ταῦτα γέγραπεν αὐτὸς ἐν τοῖς
Ἄφορισμοῖς — καὶ ἐτέρωθί που· ἐν γαστρὶ ἐχούσῃ γάλα ἐκ μαστῶν
πολὺ ῥυὲν ἀσθεοῖ τὸ ἔμβρυον». Ἄλλ' οὔτε αὐτὴ οὔτ' ἐκείνη εἶνε ἡ
ἀληθὴς τῆς ῥήσεως ἀνέγνωσις. Ἐν τοῖς Ἄφορισμοῖς εὐρίσκειται γε-
γραμμένον «Ἦν γυναικὶ ἐν γαστρὶ ἐχούσῃ γάλα πούλυ ἐκ τῶν μα-
ζῶν ῥυῆ, ἀσθενὲς τὸ ἔμβρυον· ἦν δὲ στερεοὶ οἱ μασθοὶ ἕωσι, ὑγιεινό-
τερον τὸ ἔμβρυον». Φέρεται δὲ καὶ ἐν Ἐπιδημιῶν Β' «Ἦν πολλὸν
ῥέη γάλα, ἀνέγκη ἀσθενεῖν τὸ ἐν γαστρὶ· ἦν στερεώτεροι ἕωσι οἱ
τιθοί, ὑγιεινότερον τὸ ἔμβρυον».

Ἄδύκιμον εἶνε τὸ ἀσθεοποιεῖν ἀντὶ τοῦ ἀσθεοῦν ἢ ἀσθεῖν ποιεῖν
καὶ τὸ σθεοῦν ἀντὶ τοῦ ἰσχυρὸν ποιεῖν, ἀνθ' οὗ οἱ μετγενέστεροι λέ-
γουσι καὶ ἰσχυροποιεῖν καὶ ἰσχυροῦν. Ἐν τῇ Μικεδονικῇ τοῦ Ἀππιαν-
νοῦ κεῖται «ἀσθεοποιούντες αἰεὶ τὸν Φίλιππον», ἐν δὲ τῇ Α' Ἐπι-
στολῇ τοῦ Πέτρου «ὀλίγον πελόντας αὐτοὺς κατκρτίσει, στηρίξει, σθε-
ρώσει». Ἰσχύιος «Σθερώσει: ἐνισχύσει, δυναμώσει». Καὶ τὸ δυνα-
μοῦν δὲ καὶ ἐνδυναμοῦν εἶνε τοῦ πονηροῦ κόμματος. Τῷ ἀσθεοῦν
συνωνυμεῖ τὸ ποιητικὸν ἀμενημοῦν, οὗ ἐγένετο χρῆσις ὑπὸ τοῦ Ὀμή-
ρου εἰπόντος «ἀμενήρωσε δέ οἱ αἰχμὴν κυνοχαίτῃ Ποσειδάων». Ἰσύ-
χιος «Ἀμενήρωσε: ἀσθενῆ ἐποίησεν». Ὡς δ' ἐκ τοῦ ἀσθενῆ ἐση-
ματίσθη τὸ ἀσθεεῖν, οὕτως ἐκ τοῦ εὐσθενῆς τὸ εὐσθεεῖν καὶ ἐκ τοῦ
ἰσοσθενῆς τὸ ἰσοσθεεῖν.

Παρατηρητέον ἐν τέλει ὅτι ἐν τοῖς εἰς Ὀππιανὸν Σχολίοις φέρεται
«ἀμβλύνων: ἐξασθεῖων, ἐλαττωῶν, ἀφανίζων καὶ σθενύων». Πεντο-
δαπὰ μὲν περὶ τὴν γλῶσσαν ἀμυχρήματα ἐπιπολιζέουσιν ἐν τοῖς σχο-
λίοις τούτοις· ἀλλὰ τίς τολμᾷ παρῶς νὰ εἴπῃ ὅτι τὸ ἐξασθεῖων εἶνε
μετοχὴ τοῦ ἐξασθεεῖν καὶ οὐχὶ τοῦ ἐξασθεοῦν;

§ 8. Τοῦθ' ἔνεκα.

Ἐκ πλήρους τοῦτο γραφόμενον γίνεται τοῦτο ἔνεκα. Καίτοι δὲ παντάπασιν ἀλλοκότου οὐσης τῆς μετ' αἰτιατικῆς συντάξεως τοῦ ἔνεκα, ὅμως συχνάκις τις ἀκούει λεγόμενον καὶ βλέπει γραφόμενον τὸ τοῦθ' ἔνεκα ὑπὸ τῶν νέων Ἑλλήνων, παρ' οἷς ὀλίγον μὲν εἶνε τὸ περὶ τὴν ἐξέτασιν τῆς ἀληθείας ταλαίπωρον, οὐδεμία δ' ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ φροντίς γίνεται περὶ τῆς κακουμένης ἐκάστοτε καὶ ἀθλίως διατιθεμένης γλώσσης.

Φιληδοῦσι δὲ μάλιστα τῷ δεινῷ τούτῳ καὶ ἀφορήτῳ σολοικισμῷ Ουμαῖσιν ἄνθρωποι, ὅλως μὲν ἀτριβεῖς τῆς Ἑλληνικῆς φωνῆς ὄντες καὶ σκληρὰ αἰε φθεγγόμενοι, ὑπερφυῖς δ' ἐπὶ λεκτικῇ δεινότητι σεμνυνόμενοι καὶ περιττῶς τὴν περὶ τοὺς τύπους καὶ τὴν σύνταξιν καινότητα, μᾶλλον δὲ περτεῖν, διώκοντες, ὡς εὐσταχῆ δῆθον καὶ εὐπάρυφον τὸν λόγον ἀποφκίνουσιν. Τὸ ὀρθὸν τούτων ἔνεκα, ἀηδὲς πάντως καὶ ἄχαρι διὰ τὴν χασμωδῆν προσπίπτουσα εὐκλειῆς τῆς καλλιφωνίας ἐχούσαις ἀκοῆς, ἥμισυ προσφυῆς ὑπολαμβάνουσι τῷ μετὰ φιλοκαλίως ἐκτενισμένῳ καὶ διηθητισμένῳ λόγῳ. Τὴν εὐφωνίαν δ' ἐν παντὶ οἱ χαριέντες οὗτοι αὐτοσχιδιστὰι προβαλλόμενοι δικτείνονται ὅτι μόνον τὰ ὄντα δύνανται νὰ ὑπάρχωσιν ἀσφαλῆ τοῦ πρέποντος ἐν τῇ γλώσσῃ καὶ τοῦ μὴ πρέποντος κριτήρια, οἱ δὲ κανόνες οὐδὲν ἄλλο εἶνε ἢ ψόφος καὶ κόμπος κενῶν ὀνομάτων, ἀργῶν σχολαστικῶν περιέργως τὰ πάντα ἐξονυχίζόντων *καταλυγμάτια*, τίμια μὲν ἔσως τοῖς εἰς τὰ διδασκαλεῖα φοιτῶσι πικρίν, οὐδενὸς δ' ἄξιον τοῖς φύσει δεξιῶς καὶ θυμοσφοῖς ἀνδράσι, τοῖς μὴ διεστραμμένοις ὑπὸ τῆς παιδείας μηδὲ διεφθαρμένοις ὑπὸ τῶν βιβλίων. Δυσανασχετοῦσι δὲ πρὸς πάντα ἔλεγχον καὶ ἀγρίως δάκνουσι τὸν πειρώμενον ὅπωςδήποτε νὰ πύση αὐτοῦ τῆς κορύζης οὐδαμῶς συμπεριφερόμενοι τοῖς πρὸς σωφρονισμὸν αὐτῶν λεγομένοις. Χαλεπώτατον τῇ ἀληθείᾳ ἔργον ἀναλαμβάνει ὁ ἐπιχειρῶν νὰ νοουετήσῃ καὶ μεταδιδῆξῃ τοιοῦτους ἀνθρώπους, ὧν οὐδὲν δυσμεταχειριστότερον, τυχέως δ' ἀναγκάζεσθαι νὰ ὁμολογήσῃ ὅτι *μαρὸν οὔτε πείσαι οὔτε ρῆξαι ἔστι*. Τὸ ὑπὸ τοῦ Πλάτων-

νος ἐν Θεοκλήτῳ ἀστειότατ' εἰρημένον «ἂν τινά τι ἔρη, ὥσπερ ἐκ φρέτρης ῥημκτίσικαι αἰνιγματώδη ἀνκσπῶντες ἀποτοξέουσαι· κἀν τούτου ζήτησι λόγον λαβεῖν, τί εἰρήκεν, ἑτέρῳ πεπλήξει κινῶς μετωνομημένῳ, περκαεῖς δὲ οὐδέποτ' οὐδὲν πρὸς οὐδένα αὐτῶν» βραχὺ τι μεταβαλλόμενον καὶ γινόμενον «ἂν τινά τι ἐλέγξης, ὥσπερ ἐκ φρέτρης ῥημκτίσικαι αἰνιγματώδη ἢ βράβρα ἀνκσπῶντες ἀποτοξέουσαι· κἀν τούτου ζήτησι λόγον λαβεῖν, τί ἢ πῶς εἰρήκεν, ἑτέρῳ πεπλήξει κινῶς καὶ τερχτωδῶς ἐσχηματισμένῳ, περκαεῖς δὲ οὐδέποτ' οὐδὲν πρὸς οὐδένα αὐτῶν» δύναται εὐκκριότατα καὶ εὐκρυσότατα νὰ λεχθῆ πρὸς τὸν ἐπιβαλλόμενον παρ' ἡμῖν νὰ ἐλέγξη τινὰ τῶν ἀτοπωτάτων τούτων ἀνθρώπων, οἵτινες ἄμα μὲν ἐσχάτως ἀνεπιστήμονες καὶ ὅλως Ἑλληνικῶν γραμμῶν ἰδιῶται ὄντες ἄμα δὲ βραχὺ φρόνημα καὶ θράσος ἀκλόηκτον ἔχοντες ἔτοιμοι εἶνε ν' ἀπκντῶσι προπετῶς καὶ ὑπεροπικῶς εἰς πάντα ἔλεγχον, παιδαριωδῶς βρατταρίζοντες καὶ τοιαυτά τινὰ μίξοβράβρα προφερόμενοι, ὁποῖα ἀδυνατεῖ νὰ ὑπομένη ὁ μὴ λιθίην ἢ σιδεραὴν ψυχὴν ἔχων.

§ 9. Ἀπεκδύεται τοῦ ἐνδύματος, ἀπεκδύεται τῆς εὐθύνης, κτλ., ἀπεκδύεται τοῦ ἀνθοσκεποῦς καὶ μὲ ταιρίας κεκοσμημένου ἐνδύματός του, ἀπεξεδύσατο πάσης εὐθύνης ἀπέναντι τοῦ Σουλτάνου, κτλ.

Τὸ ῥῆμα ἀπεκδύομαι (προσαπεκδύομαι, συναπεκδύομαι), οὗτινος ἀγνώστου τοῖς παλαιοῖς ὄντος μόνου οἱ μεταγενέστεροι ποιοῦνται ἐνίοτε χρῆσιν, συντάττεται μετ' αἰτιατικῆς πτώσεως, καθάπερ καὶ τὸ ἀποδύομαι καὶ τὸ ἐκδύομαι. Ἐν τῇ Καινῇ Διαθήκῃ ἀπαντᾷ «ἀπεκδυσόμενος τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς ἐξουσίας» καὶ «ἀπεκδυσάμενοι τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον». Φευκτέον λοιπὸν τὴν μετὰ γενικῆς ἐκφορὰν ἀπεκδύεται τοῦ ἐνδύματος, ἀπεκδύεται τῆς εὐθύνης, κτλ. καὶ λεκτέον αἰεὶ κατ' αἰτιατικὴν ἀπεκδύεται τὸ ἐνδυμα, ἀπεκδύεται τὴν εὐθύνην, κτλ.

§ 10. Δημόσιος ἀσφάλεια, δημόσιος παιδεία, κτλ.

Προκρίτεον πάντως εἶνε τὸ δημόσια ἀσφάλεια, δημο-
σία παιδεία, κτλ. Δημόσια ἐλέγετο ἐν τῇ Ἑλληνικῇ φωνῇ,
πάντοτε μὲν ὑπὸ τῶν δοκίμων, συνήθως δ' ὑπὸ τῶν ἀδοκίμων.
Συχνάκις δ' εὐρίσκεται παρ' ἀμφοτέροις ἢ δοτικῇ δημοσίᾳ
τελοῦσα τὰ τοῦ ἐπιρρήματος. Τοῦ θηλυκοῦ δημόσιος, ὅπερ
οὐχὶ σπανίως μεταχειρίζεται ὁ αἰοίδιμος Κοραῆς, ὀλίγιστα παρα-
δείγματα παρέχουσιν ἡμῖν οἱ μεταγενέστεροι. Ἀλλὰ τίς δὲν
οὐ νομίση ἀσπαστοτέραν τὴν συνήθη μὲν παρ' αὐτοῖς χρησιν,
διηγετικῇ δὲ παρὰ τοῖς παλαιοτέροις;

§ 11. Λιμοκτονῶ, ἐκινδύνευσα νὰ λιμοκτονήσω, ὑπῆρ-
χεν ἐλπίς νὰ λιμοκτονήσωσιν οἱ Τοῦρκοι, κτλ.

Τὸ λιμῶ κτείνομαι ἢ ἀποθνήσκω ἐκφέρεται ἐλληνιστὶ
διὰ τοῦ λιμοκτονοῦμαι, οὗ ὁ ἀόριστος ἐλιμοκτονήθη. Ἔινε δὲ τὸ
λιμοκτονοῦμαι παθητικὸν τοῦ λιμοκτονῶ, ὅφ'
οὐ οὐδὲν ἄλλο ἐν τῇ Ἑλληνικῇ γλώσσῃ δηλοῦται ἢ τὸ λιμῶ
κτείνω, ὡς ὑπὸ τοῦ ξιφοκτονῶ σημαίνεται τὸ ξίφει κτείνω.
Σουΐδας «Ξιφοκτονεῖν: ξίφεισιν ἀναιρεῖν». Κατὰ τὸν
αὐτὸν τρόπον λέγεται ξενοκτονῶ ἀντὶ τοῦ κτείνω τοὺς ξέ-
νους, πατροκτονῶ ἀντὶ τοῦ κτείνω τὸν πατέρα καὶ μη-
τροκτονῶ ἀντὶ τοῦ κτείνω τὴν μητέρα. Πρβ. καὶ ἀνδρο-
κτονῶ, ἀνθρωποκτονῶ, θηροκτονῶ, λυκοκτονῶ, παι-
δοκτονῶ, ταυροκτονῶ, τεκνοκτονῶ, τυραννοκτονῶ,
φθειροκτονῶ, κτλ. Ἐπι δὲ ἀλληλοκτονῶ καὶ αὐτοκτο-
νῶ. Τῷ λιμοκτονῶ συνωνυμεῖ τὸ λιμαγχῶ ἢ λιμαγχονῶ,
τουτέστι λιμῶ ἀγχῶ ἢ πνίγῶ, ἔχον παθητικὸν λιμαγχου-
μαι ἢ λιμαγχονοῦμαι.

Ἐπίαναγκες λοιπὸν φαίνεται νὰ λέγωμεν καὶ ἡμεῖς ἐπὶ πά-
σοις λιμοκτονοῦμαι καὶ ἐλιμοκτονήθη, ἡγουν ἀποθνή-
σκω ὑπὸ (τοῦ) λιμοῦ καὶ ἀπέθανον ὑπὸ (τοῦ) λιμοῦ ἢ ἀποθνή-

σχω ὑπὸ (τῆς) πείνης καὶ ἀπέθανον ὑπὸ (τῆς) πείνης, μόνον δ' ἐπ' ἐνεργείας τὸ λιμοκτονῶ καὶ ἐλιμοκτόνησα νὰ μεταχειριζώμεθα. Δυνάμεθα δὲ νὰ ποιῶμεθα χρῆσιν καὶ τοῦ λιμώττω ἤτοι λιμῶ τρύχομαι, λιμῶ παρατείνομαι, λιμῶ πιέζομαι, κτλ. Γαληνὸς «Λιμώττειν ἐκείνους φαμέν, ὅσοι δι' ἀπορίαν σιτίων εἰς ἄκρον ἤκουσι πείνης». Ἐν τοῖς τοῦ Ἡροδότου φέρεται ὁ τύπος λιμαίνω-ἐλίμηνα. Εἶπε δὲ καὶ ὁ Ἀππιανὸς «ἐλίμαινεν οὖν ὁ στρατὸς αὐτῷ καὶ τὴν πᾶν ἤρτοποιοῦν».

Τὸ ὄνομα εἶνε λιμοκτονία, ὡς ἀλληλοκτονία, ἀνθρωποκτονία, αὐτοκτονία, βρεφοκτονία, ζωοκτονία, θεοκτονία, θηροκτονία, κυνοκτονία, λιθοκτονία, μητροκτονία, ξενοκτονία, παιδοκτονία, παρθενοκτονία, πατροκτονία, συοκτονία, τεκνοκτονία, τυραννοκτονία, φονοκτονία, κτλ. Εὐρίσκεται δὲ καὶ ἀδόκιμος τύπος λιμοκτόνησις.

Τοῦ ἐνεργητικοῦ *λιμοκτονῶ* ποιεῖται χρῆσιν ὁ Πλάτων λέγων «τὸν δὲ ἀνθρωπον *λιμοκτοεῖν* καὶ ποιεῖν ἀσθενῆ» καὶ ὁ Γαληνὸς γράφων «οὗς ὁ σοφώτατος Θεσσαλὸς—ἐταρτίχευσε ἀν ὄλιαις, οἴμκι, τρισὶ *λιμοκτοήσας ἡμέρας*» καὶ ἄλλοι. Περὶ τῶν Κασπίων ἰστορεῖ ὁ Στράβων ἐν τῷ ΙΑ' βιβλίῳ ὅτι «τοὺς ὑπὲρ ἐβδομήκοντα ἔτη *λιμοκτοήσαντες* εἰς τὴν ἐρημίαν ἐκτιθέασιν». Κεῖται δὲ καὶ ἐν ταῖς Παροιμίαις τοῦ Σολομῶντος «οὐ *λιμοκτοήσει* κύριος ψυχὴν δικαίαν» καὶ ἐν τοῖς εἰς Σοφοκλέα Σχολίοις «ὡς *λιμοκτοήσασα* αὐτὴν ἀπώλεσε».

Ἐν τοῖς Ἱπποκρατεῖσι ἀπαντᾷ οὐ μόνον τὸ ἐνεργητικὸν ἀλλὰ καὶ τὸ παθητικόν, ὡς «ἦν δὲ αἰμὰ τινα ξυμφέρῃ ἀφαιρέσειν, στερεὴν πρότερον ποιεῖν τὴν κοιλίην καὶ οὕτως ἀφαιρέσειν καὶ *λιμοκτοεῖν*» καὶ «ἐν τῇ θεραπειῇ δὲ προσκιοῦν ὕδατι πολλῷ θερμῷ καὶ *λιμοκτοεῖν*» καὶ «ἐμέτοισι χρῆσθαι—καὶ αὐτίς *λιμοκτοεῖσθαι*» καὶ «τῷ τοῦ Θουοῦ, ὃς σφόδρα ἐν πυρετῷ κινεῖται *ἐλιμοκτοήθη*». Φέρεται δὲ καὶ ἐν τοῖς τοῦ Στράβωνος «τοὺς γὰρ γονέας, ἐπειδὴν ὑπὲρ ἐβδομήκοντα ἔτη γεγονότες τυγχάνωσιν, ἐγγλεισθέντας *λιμοκτοεῖσθαι*». Γραπτέον δ' ἴσως καὶ παρ' Ἀλκίμαχου «ἐγὼ δὲ ἀποσκληθῆναι κινδυνεύω *λιμοκτοοίμενος*» ἀντὶ τοῦ «ἀποσκληθῆναι κινδυνεύω τῷ *λιμῷ* κειτοίμενος».

Σημαίνον δὲ τὸ λιμοκτοινῶ καὶ λιμοκτονοῦμαι κυρίως λιμῶ ἀποκτείνω καὶ λιμῶ ἀποκτείνομαι ἢ ἀποθνήσκω λαμβάνεται συνήθως κατὰ τινὰ ὑπερβολὴν ἐπὶ τῆς δι' ἀσιτίας γινομένης μεγάλης ἀσθενώσεως καὶ οἶνοι ἀπονεκρώσεως. Ὁ Γαληνὸς ἐν τῷ Δ' Ἰπομνήματι εἰς τὸ περὶ Δικαίτης Ὁξέων Νοσημάτων Βιβλίον τοῦ Ἱπποκράτους γράφει «Δόξει δὲ τὰ πάντα μάχεσθαι τῷ χρῆναι λιμοκτονεῖν. Ἡ γὰρ λιμοκτορία μάλιστα μὲν ἀσιτίας παρτελεῖ σημαίνει· εἰ δ' οὐκ, ἀλλὰ τὴν γε ἐπὶ τοῖς πόμασι μόροις διαίταν. Οὕτω δὲ καὶ μελίκρατον καὶ χυλὸν πιστάνης συνεχώρησε διδοσθαι. Δοκεῖ δέ μοι διὰ τοῦτο λιμοκτονεῖν λέγειν αὐτούς, ὅτι χρορίζουσι τὰς ἐπανέσεις τῶν πυρετῶν ἰσχυρότερος εὐφροωτάτας, ὡς ἐξαπατηθέντας τινὰς τροφὴν ἰσχυροτέραν δοῦναι καὶ μάλιστα διὰ τὴν λειποθυμίαν (Γρ. Ἀποθνήγειν). Ὡς πρὸς τοιαύτην οὖν δίκαιον ἢ διὰ τοῦ μελικράτου τε καὶ τοῦ χυλοῦ γινομένη ἐν πολλαῖς ἡμέραις εἴρηται ὀρθῶς λιμοκτονία».

Εὐρίσκειται καὶ σύνθετον προλιμοκτονεῖσθαι-προλιμοκτονηθῆναι παρ' Ἀριστοτέλει λέγοντι «πιζίνεται δὲ προλιμοκτονηθεῖσα ἡμέρας τρεῖς σχεδὸν δὲ καὶ τᾶλλα πάντα προλιμοκτονοίμενα πιζίνεται» καὶ «πυζίνεται δὲ καὶ ταῦτα μᾶλλον προλιμοκτονηθέντα τρεῖς ἡμέρας». Ὁ Δίσχυλος εἶπε λιμοθῆς ἀντὶ τοῦ λιμοκτονομένη ἐν Ἀγριμέμονι «πτωχός, τάλαινα, λιμοθῆς ἠνεσχόμεν».

Ἐν Ἀνεκδότοις Βεακῆρου ἀναγινώσκειται «Ἀποτῆξαι λιμῶ: οἶον ἀποκτείναι». Περὶ τοῦ αὐτοῦ δὲ πράγματος ὁ μὲν Νικόλαος ὁ Δαμασκηνὸς λέγει «Μόσσυνοι τὸν ἐζυτῶν βασιλέα τρέφουσιν ἐν πύργῳ κατὰ κλειστον· ἐὰν δὲ τις δόξῃ κακῶς ποτε βεβουλεύσθαι, τῷ λιμῶ αὐτὸν ἀποκτείνουσι», ὁ δὲ Σχολιαστὴς Ἀπολλωνίου τοῦ Ροδίου «Ἱστορεῖ Ἐφορος καὶ Νυμφόδωρος περὶ τούτων ὅτι τὸν βασιλέα αὐτῶν ἀδικόν τι κρίναντα ἐγκλείουσι καὶ λιμαγχοῦσιν». Ἐξ μετὰ τοῦ ἄρθρου γρήσεως ΤΩ λιμῶ ἀποκτείνειν παρέχει ἡμῖν παράδειγμα καὶ ὁ Λυκούργος, ὅστις ποιούμενος μνεῖν τοῦ θανάτου τοῦ Πυρρῶν ἐν τῷ κατὰ Λεωκράτους λόγῳ γράφει «τὴν θύρην ἀποικοδομήσαντες καὶ τὴν ὀροφὴν ἀποσκευάσαντες καὶ κύκλῳ περιστρατοπεδεύσαντες οὐ πρότερον ἀπῆλθον πρὶν ἢ τῷ λιμῶ ἀπέκτειναι». Κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον λέγεται καὶ τῷ λιμῶ ἀποθνήσκειν, τῷ λιμῶ ἀπόλλυσθαι, ἢ ἐπὶ τοῦ λιμοῦ ἀποθνήσκειν, ἐπὶ τοῦ λιμοῦ ἀπόλλυσθαι. Ὁ Θουκυδίδης ἱστορῶν τὰ κατὰ

τὸν θάνατον τοῦ Πυρραίου γράφει «μετὰ δὲ τοῦτο τοῦ τε οἰκήματος τὸν ὄροφον ἀφείλον καὶ τὰς θύρας ἔνδον ὄντα τηρήσαντες αὐτὸν καὶ ἀπολαβόντες ἔσω ἀποκοδόμησαν, προσκαθεζόμενοι τε ἐξεπολιόρησαν λιμῶ· καὶ μέλλοντος αὐτοῦ ἀποψύχειν, ὡσπερ εἶχεν, ἐν τῷ οἰκήματι, αἰσθόμενοι τε ἐξάγουσιν ἐκ τοῦ ἱεροῦ ἔτι ἔμπνου ὄντα καὶ ἐξαχθεὶς ἀπέθανε παραχρῆμα».

Εἶπομεν ὅτι συνώνυμον τῷ λιμοκτοῶ καὶ λιμοκτοοῦμαι εἶνε τὸ λιμαρχοῦν καὶ λιμαρχοοῦμαι ἢ λιμαρχῶ καὶ λιμαρχοῦμαι. Ὑπάρχει δὲ καὶ ἐπίθετον λιμαρχικός ἐμπερὶς ἔχον τῷ συναρχικός καὶ κυναρχικός, κτλ. καὶ ὄνομα λιμαρχία, λιμαρχορία καὶ λιμαρχύησις.

Ἐν τοῖς Ἰπποκράτειοις ἀναγινώσκειται «παρὰ πάσης δὲ τὰς τῶν ἀσθρῶν ἐμβολὰς δεῖ ἰσχυρίσθαι καὶ λιμαρχοῦν ἄχρι ἐβδόμης» καὶ «πρῶτον μὲν οὖν ὁ λιμαρχοῦμενος εἰ πλείονα φάγοι καὶ πίοι τούτοις ἄλλος ἔσται» καὶ «καὶ σάρκες τῶν μὴ ἀπὸ τέχνης ὀρθῶς λιμαρχημένων». Τὴν αὐτὴν γραφὴν τῆς τελευταίας ταύτης ῥήσεως βλέπει τις καὶ ἐν τῷ τοῦ Γαληνοῦ Α' Ὑπομνήματι εἰς τὸ περὶ Ἀσθρῶν Βιβλίον τοῦ Ἰπποκράτους· ἀλλ' ἐν αἷς αὐτὸς ὁ Γαληνὸς γράφει ὑπομνηματιζόμενος τὰ τοῦ Ἰπποκράτους φέρεται «καθὼς περ τοῖς ἐπὶ τέχνης ὀρθῶς λιμαρχημένοις» ἀντὶ τοῦ ἀπὸ τέχνης.

Παρὰ Γαληνῶ ἀπενεχθῆ «τίνας δὲ χάριν τὰ φλεγμζίνοντα λιμαρχοῦντες;» καὶ «ὅτι γὰρ ἂν ἐβελήσης ἐπὶ πλείστον λιμαρχοῦσας ἀνατέμνειν» καὶ «καὶ μαστιγούμενοι καὶ λιμαρχοοῦμενοι καὶ ἀτιμαζόμενοι πρὸς τῶν δεσποτῶν οὐκ ὀργίζονται» καὶ «διὰ τὴν φλεγμονὴν λιμαρχοομένου τάνθρώπου» καὶ «ὥσθ' ἤττον οὗτοι βλαβήσονται λιμαρχοῦμενοι ὑπὸ τῶν διατριταρίων ἰατρῶν».

Κεῖται δὲ καὶ ἐν τῷ Δευτερονομίῳ «καὶ ἐκάλωσέ σε καὶ λιμαρχοῦσέ σε καὶ ἐψώμισέ σε τὸ μάκκα» καὶ ἐν τοῖς εἰς Σοφοκλέα Σχολίοις «καὶ εἰς ἄντρον ἐμβελόντες καὶ τὴν εἴσοδον κλείσαντες ἐλιμαρχοῦσαι». Ἐν τοῖς εἰς Λουκιανὸν Σχολίοις καὶ ἐν τοῖς εἰς Ἀριστοφάνη λέγεται περὶ τοῦ Τροφωνίου ὅτι «ποιήσας ἐν Λεβαδείᾳ τῆς Βοιωτίας ὑπόγειον οἶκημα εἰσελθὼν ἐμκντεύετο καὶ λιμαρχοῦσθαι ἀπέθανεν». Κάλλιστον δὲ τὸ ἐν Στοβαίου Ἀνθολογίῳ φερόμενον «Τὰς μὴ κατὰ θύρας, φησὶν ὁ Ἀντισθένης, εἰσιούσας ἀπολαύσεις δεήσει ἢ σκασθῆ-

ναι ἢ ἐλλεβορισθῆναι ἢ πάντως *λιμαγχροῖσθαι* καὶ ἀμειβάς ἐκτί-
νοντα τῆς προγεγενημένης ἀπληστίως ἕνεκα μικρᾶς καὶ ὀλιγοχρονίου
ἡδονῆς». Γραπτέον δ' ἴσως, ἵνα μὴ ἀσύντακτος ὁ λόγος ὑπάρχη, «*Διὰ*
τὰς μὴ κατὰ θύρας, κτέ.».

Παρατιθέμεθα ἐν τέλει ἐκ τοῦ Γαληνοῦ χωρίον, ἐν ᾧ ἀμφοτέρων
τῶν παραπλησιωτάτην δύνναμι ἐχόντων ὀνομασίαν *λιμοκτορία* καὶ
λιμαγχροία γίνεται χρῆσις. «*Λοιπὸν ἄρα τὴν ἐπίπονον καὶ μοχθη-*
ρᾶν ὄντως ὥσπερ τινὰ ἱερὸν ἄγκυραν εἰς ἅπαντα τὰ πάθη διαρκῆ
παρακληθόμεθα λιμοκτορίατ. Εἴτα δηλαδὴ σώψομεν Ἀπολλώνιον καὶ
Δέξιππον ἐπὶ *λιμαγχροία* ;»

§ 12. Μικροῦ (ὀλίγου) δεῖν ἢ πυρκαϊὰ νὰ καταστρέψῃ
τὴν πόλιν, μικροῦ (ὀλίγου) δεῖν ὁ στρατὸς ν' ἀπο-
θάνῃ ὑπὸ τῆς πείνης, κτλ.

Ἐσχάτως σόλοιχος εἶνε ἡ σύνταξις αὕτη. Ἀνάγκη πᾶσα νὰ
λέγηται ἢ μικροῦ (ὀλίγου) δεῖν κατέστρεψεν ἢ πυρκαϊὰ
τὴν πόλιν καὶ μικροῦ (ὀλίγου) δεῖν ἀπέθανεν ὁ στρατὸς
ὑπὸ τῆς πείνης ἢ μικροῦ (ὀλίγου) ἐδέησεν ἢ πυρκαϊὰ νὰ
καταστρέψῃ τὴν πόλιν καὶ μικροῦ (ὀλίγου) ἐδέησεν ὁ
στρατὸς ν' ἀποθάνῃ ὑπὸ τῆς πείνης.

Οὐδαμῶς κρεῖττον ἔχει ἡ σύνταξις, καθ' ἣν λέγεται παρ'
ὀλίγον νὰ πνιγῆ ὁ ἄνθρωπος. Οἱ μὴ ἀρεσκόμενοι τοῖς κο-
λοβοῖς ἢ ἀναπήροις λόγοις ὀφείλουσι νὰ προσφέρωνται τὸ ἄρ-
τιον παρ' ὀλίγον ἢ λθε νὰ πνιγῆ ὁ ἄνθρωπος ἢ νὰ μετα-
χειρίζωνται τὸ παρ' ὀλίγον ἐπνίγη ὁ ἄνθρωπος ἐμπερέ-
στατον ὄν τῷ ὑπὸ τοῦ Ἱεροκλέους γεγραμμένῳ «*σχολαστικὸς*
κολυμβῶν παρὰ μικρὸν ἐπνίγη». Τὸ τῆς κοινῆς συνηθείας
ὀλίγον ἔλειψε νὰ πνιγῆ ὁ ἄνθρωπος οὐδεὶς δύναται νὰ
φέξῃ ὡς ἀτελῶς ἐξηξηγεμένον ἢ πλημμελῶς συντεταγ-
μένον. Πολλῶ δὲ τῇ ἀληθείᾳ κάλλιον εἶνε ν' ἀσπάζηται τις τὰ
κοινολεχτούμενα ἢ σπουδάζων περὶ τὰ χαριώστερα νὰ σολοι-
κίῃ δεινότατα.

§ 13. Δημοκρατίας, ἀριστοκρατίας.

Ἐντὶ τοῦ δημοκρατίας-δημοκράτου καὶ ἀριστοκρατίας-ἀριστοκράτου προσῆχον εἶνε νὰ λέγηται δημοκρατικός καὶ ἀριστοκρατικός, ἅπερ μόνον οἱ παλαιοὶ μετεχειρίζοντο παντάπασιν ἀγνοοῦντες τὰ παρὰ τοὺς νόμους τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης ἐσχηματισμένα δημοκρατίας καὶ ἀριστοκρατίας. Οὐ μόνον δ' ὁ σχηματισμὸς τῶν λέξεων τούτων εἶνε ἀνελλήνιστος ἀλλὰ καὶ ἡ σημασία καθ' ἣν παρελήφθησαν ἐν τῇ νέᾳ γλώσσῃ ἀτοπώτατ' ἔχει. Οὐδὲν ἄλλο τὸ δημοκρατίας καὶ ἀριστοκρατίας δύνανται φυσικῶς νὰ ἐμφαίνωσιν ἢ τὸν κρατοῦντα τοῦ δήμου καὶ τὸν κρατοῦντα τῶν ἀρίστων. Τοῦ ἀδοκίμου δημοκρατίας ἐπὶ τῆς κατὰ φύσιν ἐννοίας ἐγένετο ἐνίοτε χρῆσις ἐν τῷ Βυζαντιακῷ ἑλληνισμῷ. Εὐλογώτατα παρὰ τοῖς παλαιοῖς ὁ ἄνθρωπος τῆς δημοκρατίας, τουτέστιν ὁ δημοκρατία συζῶν ἢ ὁ τὴν δημοκρατίαν αἰρούμενος, ὠνομάζετο δημοκρατικός καὶ ὁ τῆς ἀριστοκρατίας ἀριστοκρατικός. Ὅμοια τούτοις ὑπάρχουσι τὸ τιμοκρατικός καὶ τὸ χειροκρατικός.

§ 14. Ἀποθανατίζω, ἀπεθανάτισα, ἀπεθανατίσθην.

Μόνοι σχεδὸν οἱ κίβδηλοι οὗτοι τύποι κυκλοῦνται ἐν τῇ νέᾳ γλώσσῃ ὑπ' ἀγνοίας εἰς αὐτὴν παρεισδύντες ἀντὶ τῶν γενήσιων ἀπαθανατίζω, ἀπηθανάτισα, ἀπηθανατίσθην. Τὸ ποιῶ τινα ἀθάνατον καὶ γίνομαι ἀθάνατος ἐδηλοῦτο ἐν τῇ παλαιᾷ γλώσσῃ διὰ τοῦ ἐκ τοῦ ἀθάνατος παρηγημένου ῥήματος ἀθανατίζω καὶ ἀθανατίζομαι, ὅπερ συντιθέμενον μετὰ τῆς ἌΠΘ προθέσεως γίνεται ἀπαθανατίζω (συναπαθανατίζω) καὶ ἀπαθανατίζομαι, ὅθεν ἀπαθανατισμὸς καὶ ἀπαθανάτισις. Κατὰ τὸν αὐτὸν τῷ ἀθανατίζω τρόπον ἐσχηματίσθη τὸ ἀφοαρτίζω, τουτέστι ποιῶ ἄφοαρτον (Ἠρβ. καὶ συνετίζω). Νεώτερον δὲ τοῦ ἀθανατίζω-ἀπαθανατίζω καὶ

πολλῶ αὐτοῦ σπανιώτερον εἶνε τὸ ἀθανατῶ-ἀπαθανατῶ ἔχον ἀνάλογα τὸ αἰστώ ἐκ τοῦ αἴστος καὶ τὸ ἀφαντώ ἐκ τοῦ ἄφαντος καὶ τὸ ἀχρηστώ ἐκ τοῦ ἄχρηστος (Πρβ. καὶ ἀναστατώ, πιστώ, θαυμαστώ, κτλ.). Παρ' Εὐσταθίῳ κεῖται «εἴη δ' ἂν κατ' αὐτὸν γελοῖος καὶ ὁ ἰατρὸς ἐκεῖνος, ὃς ὑγιεινὴν παραδιδούς δίαίταν ἠύχρησε δι' αὐτῆς ἀπαθανατίσαι ἢ κατὰ τινὰς ἀπαθανατῶσαι ἄνθρωπον».

Οὐδὲν τοῦ ἀποθανατιζῶ ἐπαινετώτερον νομίζομεν τὸ ἐν τῷ Χαριδῆμῳ τοῦ Ψευδολουκιανοῦ ἀναγινωσκόμενον «ὅπως ἀποσχολοῦμενοι περὶ ταύτην ἀμελοῖεν τῆς ἱππικῆς», ὅπερ μεταβλητέον εἰς τὸ ἀπασχολοῦμενοι. Εὐρομεν δὲ καὶ Ἐφθαρτοποιήθη γεγραμμένον ἀντὶ τοῦ Ἐφθαρτοποιήθη ἐκ τοῦ ἀφθαρτοποιῶμαι καὶ προαφθαρτισμένον ἀντὶ τοῦ προαΠθαρτισμένον ἐκ τοῦ προαφθαρτίζομαι.

Καὶ ἄλλας δ' οὐκ ὀλίγας ἢ ἀπαιδευσία προσῆψε κῆρας τῆ καθ' ἡμᾶς γλώσση οὐχὶ μετρίως αὐτὴν ῥυπαινούσας, οἷον ἀπισβολώθη ἀντὶ τοῦ ἀπισβολώθη ἐκ τοῦ ἀπασβολοῦμαι καὶ ἀντεμείφθη ἀντὶ τοῦ ἀντεμείφθη ἐκ τοῦ ἀνταμείβομαι καὶ συγκατετριμήθη ἀντὶ τοῦ συγκατετριμήθη ἐκ τοῦ συγκατατριμῶμαι καὶ ὑπέπτουσα ἀντὶ τοῦ ὑπέπτουσα ἐκ τοῦ ὑποπτεύω, κτλ.

Περὶ τῆς δ' ὅτι ὁ μακαρίτης Ἀσώπιος, ὁ σοφὸς τοῦ ἔθνους διδάσκαλος καὶ πρότατος τῶν Ἑλληνικῶν γραμμάτων, οὐ μόνον τοῦ ἀποθανατίσαντα ἀντὶ τοῦ ἀπαιθανατίσαντα γράσιν ἐποίησατο ἀλλὰ καὶ τοῦ κατεστηρίσθη ἀντὶ τοῦ κατεστηρίσθη ἐκ τοῦ καταστερίζομαι (κατ-αστερίζομαι). Καὶ ὁ Ἐρατοσθένης δέ, μεγάλως καὶ αὐτὸς παρὰ τοῖς Ἑλλησιν εὐδοξῶν ὡς ἔξοχος φιλόλογος καὶ δεινὸς περὶ τὸν Ἑλληνικὸν λόγον, ἔγραψε «διεγύναμεν δύο εὐαρεστοτάτας ὥρας» ἀντὶ τοῦ διεγύναμεν ἐκ τοῦ διαγύω.

Πόσα δ' ἄλλα περὶ τὴν γλῶσσαν οἱ ἄνθρωποι οὗτοι ἠσχημόνησαν, ὑπ' ὧν ἐπὶ μακρὸν χρόνον ἐπικιδεύετο τὸ Ἑλληνικὸν ἔθνος ὑπερβαλλόντως αὐτοῖς εἰς λόγον γεγραμμάτων τιμῶν καὶ ὅλως ἐκ τοῦ νεύματος

αὐτῶν ἐν παντὶ φιλολογικῶ ζητήματι ἐκκερμάζμενον; Βλέποντες δὲ τοὺς ἱεροφάντας καὶ δαδούχους τοῦ ἑλληνισμοῦ, παρ' ὧν πᾶς τις ἀξιοῖ ν' ἀκούῃ λόγον ἀπηρητισμένως Ἑλληνικόν, οὕτως ἔκφυλα καὶ ἀλλόκοτα λαλοῦντες καὶ τὸ καθεστηκὸς νόμισμα τῆς φωνῆς παρακλῶπτοντας, πῶς δὲν δυνάμεθα εὐλόγως νὰ ἐπιφωνήσωμεν: "Ὅταν τὸ εἶδος πηγή, τί ἐπιρροφήσωμεν; Εἰ οἱ διδάσκαλοι ἀμαρτάνουσι τοιαῦτα, πρὸς τίνα πορευθῶμεν; Τίς ἡμῖν ἐπαγορθώσεται τὰ τούτων σφάλματα;

§ 15. Πολεμῶ μετὰ τινος.

Τὸ πολεμῶ μετὰ τινος ἢ σὺν τινι κατὰ τὴν δόκιμον χρῆσιν ἰσοδυναμεῖ τῷ συμπολεμῶ τινι ἢ μετὰ τινος καὶ σημαίνει αἰείποτε συμμαχίαν καὶ βοήθειαν, καθάπερ καὶ τὸ μάχομαι σὺν τινι ἢ μετὰ τινος ἤγουν συμμαχουμαι τινι. Ἡ ἐχθρική σχέσηις ἐρμηνεύεται παρὰ τοῖς ἐνδόξοις συνήθως διὰ τοῦ πολεμῶ τινι ἢ πρὸς τίνα. Καλὸν εἶνε λοιπὸν τῆς δοκίμου ἀντεχόμενοι χρήσεως νὰ λέγωμεν πολεμῶ πρὸς τίνα, πολεμῶ μετὰ τινος πρὸς τίνα (=πολεμῶ συμμαχῶν τινι πρὸς τίνα), κτλ., νὰ ἐκκλίνωμεν δ' ἐπ' ἐχθρικής ἐννοίας τὸ πολεμῶ μετὰ τινος.

Καὶ ἀντὶ τοῦ πόλεμος μετὰ τινος καὶ μάχη μετὰ τινος, ἂν μὴ περὶ ἐπικουρίας ἢ φιλικῆς κοινωνίας πρόκειται, ῥητέον πόλεμος πρὸς τίνα καὶ μάχη πρὸς τίνα. Παντὶ δὲ φανερόν γίνεται ὅτι εὐσημότατα ἢ τε κατὰ συμμαχίαν καὶ ἢ κατ' ἐχθραν σχέσις δηλοῦται ἐν τῇ ῥήσει πόλεμος ἢ μάχη μετὰ τινος πρὸς τίνα, τουτέστι: πόλεμος ἢ μάχη μετὰ τινος, ἀρωγοῦ ἢ συναγωνιστοῦ ὄγτος, πρὸς τίνα, ἐναντιούμενον ἢ τῇ προσβολῇ ἐκχεείμενον.

Πρὸς τοῖς μεταγενεστέροις εὐρίσκεται ἐνίοτε τὸ πολεμῶ μετὰ τινος ἀντὶ τοῦ πολεμῶ τινι ἢ πρὸς τίνα παρελημμένον, ὡς καὶ τὸ μάχομαι μετὰ τινος ἀντὶ τοῦ μάχομαι τινι ἢ πρὸς τίνα ἔτι δὲ τὸ ἀγωνι-

ζομαι μετά τιος και τὸ παλαιῶ μετά τιος και τὸ μορομαχῶ μετὰ τιος ἀντὶ τοῦ ἀγωνίζομαι πρὸς τινα, κτλ. Καὶ ἐν τῇ δημῳδαί γλώσσῃ φέρεται πο.λεμῶ ἢ πο.λεμάω μὲ τὸν τάδε, πο.λεμάει μὲ τὴν Τουρκιά, κτλ., πα.λαιῶ μὲ τὸν τάδε, ἐπά.λαιψα μὲ τὸν Χάρο, κτλ.

§ 46. Διένεξις.

Τὸ δύστηνον τοῦτο λεξείδιον κομψότερον ὑπὸ τινων και τιμιώτερον τοῦ κοινοῦ και πεπατημένου διαφορὰ νομιζόμενον λίαν προσφιλέσ και ἀσμενιστὸν αὐτοῖς ὑπάρχει. Ἀδυνατοῦμεν τῇ ἀληθείᾳ νὰ μὴ κακίσωμεν τὸ πρᾶγμα ἐμφανῶς παρατηροῦντες ὅτι ἄδικον και ἀπρεπὲς εἶνε τὸ ἐκ τοῦ ἐσχάτως παρημακότος ἑλληνισμοῦ λεξείδιον νὰ προκρίνηται ὡς γλαφυρότερον τῆς καλλίστης και δοκιμωτάτης λέξεως, ἣν μόνῃν ἢ τε παλαιᾷ Ἑλληνικῇ γλώσσῃ και ὁ καθ' ἡμᾶς βίος γινώσκει. Θυμιάζομεν δὲ πῶς δὲν ἐφάνη εὐλογον τοῖς ἐρασταῖς τῆς δοξοκαλίας νὰ μεταχειρίζωνται και τὰ ἀδελφὰ τοῦ διένεξις, οἷον τὸ προένεξις ἀντὶ τοῦ προφορά και τὸ προσένεξις ἀντὶ τοῦ προσφορά και τὸ κατένεξις ἀντὶ τοῦ καταφορά. Τοῦ αὐτοῦ κόμματος εἶνε και τὸ συνένεξις. Φέρεται δὲ παρ' Εὐσταθίου και «ἡ τῶν ἀνωθεν κατασκηπτόντων εἰς γῆν πυρωδῶν κατένεξις» και ἐν τοῖς εἰς Πλάτωνα Σχολίοις «εἰσαγωγαί εἰσιν αἱ εἰς τὰ δικαστήρια εἰσενέγεξις».

Ἐν τοῖς εἰς Θεουκιδίην Σχολίοις ἀναγινώσκεται πλημμελῶς «κατὰ τὰς ἰδίαις διφορὰς τε και διενίξεις» ἀντὶ τοῦ διένεξις.

Δὲν εἶνε παρὰδοξον ὑπερμαχῶν τις τοῦ μοχθηροῦ διένεξις νὰ εἴπῃ ὅτι, ἂν κυρώσωμεν τὴν λέξιν ταύτην, θὰ ἔχωμεν τὸ μέγα τοῦτο πλεονέκτημα, οὐ στερεῖται ἢ τε παλαιᾷ γλώσσῃ και ἡ ἰδιωτικῇ ἡμῶν συνήθειᾳ, νὰ ἐμφανίζωμεν δι' ἰδίου μὲν ὀνόματος τὴν ἔννοιαν τοῦ διαφέρειν ἤτοι διὰ τοῦ διαφορὰ, δι' ἰδίου δὲ τὴν τοῦ διαφέρεσθαι ἤτοι διὰ τοῦ διένεξις. Ἄλλ' ἐκ τῶν συμφραζομένων ἰκανῶς ἐκίστοτε δηλοῦται ἂν τὸ διαφορὰ εἶνε ἐμπρηντικὸν τοῦ διαφέρειν ἢ τοῦ διαφέρε-

σθαι, οὐδεμίαν δὲ χρεῖαν ἐτέρου τύπου φαίνεται. Περὶ τοῦ προκειμένου μέλλομεν πολλὰ ἄλλοτε νὰ γράψωμεν.

§ 17. Σχεδιόγραμμα.

Μόνον σχεδιογράφημα δύναται κατὰ τοὺς κανόνας τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης νὰ σχηματισθῆ, ὡς δελτογράφημα, ζωγράφημα, ἀναζωγράφημα, λογογράφημα, σκιαγράφημα, στηλογράφημα, συμβολογράφημα, χειρογράφημα, ψευδογράφημα. Τὸ σχεδιόγραμμα εἶνε νόθον καὶ παρακεκομμένον, καθάπερ καὶ τὸ ῥῆμα σχεδιογράφω.

Μεγάλῃ ἄλλοτ' ἔρις ἐγένετο ἂν πρέπη νὰ λέγηται *τηλέγραμμα* ἢ *τηλεγράφημα*. Κλίται δὲ προφανῶς παρασήμευ τῆς πρώτης λέξεως οὐσης, ὅμως σφοδρότατά τινες, ὡς συμβαίνει συνήθως ἐν Ἑλλάδι, συνηγόρησαν αὐτῇ, οὐδὲν μὲν ὑγιᾶς λέγοντες, πολλῆ δὲ φλυαρίᾳ κακταντλοῦντες τοὺς ἀποφαινομένους ὅτι ὁ ὀρθὸς τύπος εἶνε *τηλεγράφημα*. Ἄλλ' οὐδεὶς σχεδὸν τὰ νῦν ὑπάρχει μὴ ἀποτρεπόμενος τὸ ἄκρως βάρβαρον *τηλέγραμμα*. Εὐκόλως δ' ἐκ τούτου πειθόμεθα ὅτι, ἂν τις μεγάλωρον καὶ ἀταπεινώτος ὢν μὴ τρέμη πρὸς τὰς ἀντιλογίας τῶν φωνασκούντων συρράκιον μὴδ' ἀποκείμενῃ ὑψηλοῦμενος τὰ ἀληθῆ καὶ ἀκίβδηλα, δὲν θ' ἀποβῆ αὐτῷ ἀδύνατον ν' ἀποτρίψῃ ἐκ τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης πολλοὺς δεινῶς αὐτὴν κακταισχύνοντας ῥύπους.

§ 18. Ζωσιμάδων ἐκ τοῦ Ζωσιμάδαι, Ῥιζάρων ἐκ τοῦ Ῥιζάραι, Καπλάνων ἐκ τοῦ Καπλάναι, κτλ.

Ἴνα μὴ πλημμέλεια γίνηται περὶ τὸν τονισμόν τῶν γενικῶν τούτων, καταβιβασέον τὸν τόνον καὶ προενεκτέον κατὰ περισπωμένην τὰσιν Ζωσιμαδῶν, Ῥιζαρῶν, Καπλανῶν, κτλ. Ἐὰν αἰδονομαστικά εἶνε Ζωσιμάδαι, Ῥιζάραι, Καπλάναι, κτλ., δὲν δύνανται αἱ γενικαὶ νὰ ἔχωσι τὸν τόνον ἐν τῇ παρεσχάτῃ.

Ἐν τοῖς ἀντιγράφοις τῶν παλαιῶν βλέπει τις ἐνίοτε καὶ τοὺς παροξυνομένους τύπους Ἀλενάδων, Σκοπάδων, Βορεάδων, Ἀλωϊάδων, κτλ. Ἄλλ' ἐπανορθοῦσιν αὐτοὺς οἱ ἀκριβεῖς ἐχθόται μετατιθέντες εἰς τοὺς περισπωμένους Ἀλεναδῶν, κτλ. Καὶ ἄλλα δὲ τοιαῦτα γραφικὰ σφάλματα οὐκ ὀλίγα ἐσημειωσάμεθα, περὶ ὧν θὰ γράψωμεν τὰ δεόντα ἐν οἰκειοτέρῳ τόπῳ. Ἐν τούτων εἶνε τὸ *Λαπίθων*, ὅπερ κακῶς τινες ὀρθὸν ἀποφάνονται συγκαταλέγοντες τοῖς γνωστοῖς ἐξηρημένοις *Χρήστων*, κτλ. Οἱ κυροῦντες τοιασμὸν ἂν φέρουσι μὲν τάντι'γραφον ἄλλ' οὐδεις λόγος ὑπαγορεύει, ἂν μὴ ἀξιώχρεων μάρτυρα ἢ βεβαιωτὴν αὐτοῦ παράγωσιν, ὀλίγους ἔχουσι ὁμοψήφους.

§ 19. Ἐμφοροῦμαι ὑπὸ φιλικῆς διαθέσεως, ἐμφοροῦμαι ὑπὸ γενναίου φρονήματος, κτλ., λέγει ταῦτα ἐμφορούμενος ὑπὸ φθόνου, κτλ.

Ἄτοπος καὶ γελοία χρήσις, ἧς ἐμφοροῦνται οὐ μόνον ἀπαιδευτοὶ καὶ γραμμάτων ἰδιῶται, οἱ κακοῦντες ἐκάστοτε καὶ ἐπιτρέβοντες τὰ τῆς Ἑλληνικῆς φωνῆς ὑπ' ἀμουσίας καὶ θρασύτητος, ἀλλὰ καὶ τῶν πεπαιδευμένων οὐκ ὀλίγοι, ἀμελέστερον μὲν περὶ τὴν γλῶσσαν διὰ τινὰ ὄκνον καὶ ἀδράνειαν τοῦ λογισμοῦ ἔχοντες, εὐχερῶς δ' εἰς τὰς μοχλοηρὰς καὶ παρεγγράπτους χρήσεις ὑποσυρόμενοι καὶ αἰσχυρῶς ἐν τῷ βορβόρῳ τῶν ἀμαθῶν καλινδούμενοι. Δὲν λέγεται ἑλληνιστὶ ἐμφοροῦμαι ὑπὸ τινος ἀλλὰ χωρὶς τῆς ὕπο προθέσεως ἐμφοροῦμαι τινος. Ἄνευ δὲ δυσκολίας θὰ μάθῃ πᾶς τις ἐπὶ τίνων προσήκει νὰ παραλαμβάνηται τὸ ῥῆμα ἐμφορεῖσθαι ἐπιστήσας τὴν διάνοιαν τοῖς εὐθὺς ἐπιφερομένοις.

Ὡς ἐλέγεται ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων εἰσφέρεισθαι καὶ προσφέρεισθαι ἀντὶ τοῦ εἰσφέρειν εἰς ἐχυτὸν καὶ προσφέρειν ἐχυτῷ, ὅμοιαι ὄντι τῷ προσαιρεσθαι καὶ ἐντιθεσθαι ἤγουν προσαίρειν ἐχυτῷ καὶ ἐντιθένει ἐχυτῷ (Πρβ. πρόσαιρσις-πρόσαρμα καὶ ἐνθεσις), οὕτως ἐλέγεται καὶ ἐμφορεῖσθαι οἷον εἰ ἐμφορεῖν ἐχυτῷ ἤτοι πικρῶς εἰς ἐχυτὸν καὶ ἀφρόνως πως

εἰσφέρειν. Ἐπίθετο λοιπὸν τὸ ῥῆμα τοῦτο ἀντὶ τοῦ πληροῦσθαι, ἐμπίμπλασθαι, μεστοῦσθαι, ἄλλοτε μὲν κυρίως, ἄλλοτε δὲ τροπικῶς, ὅσον ἐμφορεῖσθαι αἶτον καὶ οἶνον, τουτέστιν ἀνέδην ἐσθίειν καὶ πίνειν, ἐμφορεῖσθαι κρεῶν, ἀνθρωπειῶν σαρκῶν ἐμφορεῖσθαι, θερμῆς τῆς θήρας ἐμφορεῖσθαι, ἀκράτου ἐμφορεῖσθαι, κτλ. καὶ ἀνοίας ἐμφορεῖσθαι ἡγουν ἀνοίας ἔμπλεων γίγνεσθαι, κτλ. Συνήθης δὲ μάλιστα ἦτο ἡ μεταφορικὴ αὐτοῦ χρῆσις καὶ ἦν ἐλαμβάνετο ἐπὶ τοῦ ἀφειδέστερον ἢ κατακορέστερον χρῆσθαι τινι, λίαν ἀπολαύειν τινός, ἐντροφᾶν τινι, κτλ., ὅσον ἐμφορεῖσθαι τοῦ μαρτείου, ἐμφορεῖσθαι τῆς ἀρχαιολογίας, ἐμφορεῖσθαι τῶν κατὰ τῆς ὀλιγαρχίας λόγων, ἐμφορεῖσθαι τῶν ἐν ταῖς ἀμαρτίαις ἡδογῶν, ἐμφορεῖσθαι μουσικῆς, ἔθρεως, τιμωρίας, ἐξουσίας, κτλ. Εὐρίσκειται δὲ καὶ ἐπὶ ἰαμαργίας ἐμφορεῖσθαι, ἄγαν ἐμφορεῖσθαι, χαρδὸν ἐμφορεῖσθαι, ἄδην ἐμφορεῖσθαι, ἀφειδῶς ἐμφορεῖσθαι, ἀκολάστως ἐμφορεῖσθαι, ἀμέτρος καὶ ἀσχημῶς ἐμφορεῖσθαι, κτλ. Ἔτι δὲ ὑπερεμφορεῖσθαι (Ἠρβ. ὑπερπίμπλασθαι, ὑπερεμπίμπλασθαι, ὑπερπληροῦσθαι, ὑπεργέμειν). Συνάπτεται δὲ καὶ μετὰ τοῦ ἀπολαύειν χάριν ἐμψύσεως τὸ ἐμφορεῖσθαι, ὅσον καὶ ἀπολαύει καὶ ἐμφορεῖται τοῦ ἀνεκτίστου θεάματος. Γινομένης δ' ἀντιθέσεως τοῦ ἐν τῷ λόγῳ ὑποκειμένου ῥήματος πρὸς τὸ γεῖεσθαι ἢ ἐνδεέστερον ἐσθίειν, λέγεται οὐ γεύεται μόνον ἀλλὰ καὶ ἐμφορεῖται καὶ ὁ μὲν τις ἐνδεέστερον ἐσθίει γεύομενος αὐτῶν, ὁ δὲ καὶ ἐμφορεῖται.

Ἐν τοῖς εἰς Ἀριστοφάνη Σχολίοις καὶ ἐν τῷ Λεξικῷ τοῦ Σουῖδα λ. σαρκίῳ φέρεται «οἱ τὰ ὁστέα περιτρώγοντες καὶ οὐκ ἔχοντες ἐμφορηθῆναι ἐπ' αὐτῶν τῷ δοκεῖν ἐσθίουσι». Ἄλλ' ἡ συντάξις αὕτη, ἂν ἀδικηθῶς ἔχη ἢ γραφῆ, οὐδεμιᾶς τιμῆς οὐδ' ἀποδοχῆς ὀξίς ἡμῖν φαίνεται. Ἴσως δ' εἶνε κἄλλιον ν' ἀναγνωσθῆ ἀπ' αὐτῶν ἀντὶ τοῦ ἐπ' αὐτῶν. Τοῦ ἐμφορεῖσθαι ἀπὸ τινος παρέχει ἡμῖν παράδειγμα ὁ Ἐπιφάνιος λέγων «ἐπειδὴ καὶ ὁ ἅγιος Μωϋσῆς ἀπὸ πνεύματος ἁγίου ἐμφορούμενος γράρει».

Περὶ τῆς μετ' ἀπολαύσεως συντάξεως τοῦ ἐμφορεῖσθαι, ὅσον ἐμφορεῖσθαι ἄκρατον, κτλ., καὶ περὶ τῆς μετὰ θετικῆς, ὅσον πνεύματα ἁγία ἐμφορεῖσθαι, κτλ., θὰ διακρίνωμεν ἐν ἄλλῳ τόπῳ, ὡς καὶ περὶ τῆς χρήσεως τοῦ ἐμφορεῖν ἀντὶ τοῦ ἐμφορεῖσθαι.

§ 20. Τ' ἀκόλουθα, τ' ἀγαθά, τ' ἄστρον, τ' ἄλλα, κτλ.

Ἐν τῇ Ἑλληνικῇ γλώσσῃ τὸ τ' εἶνε ὁ σύνδεσμος τε ἐστερημένος τοῦ ε κατ' ἐχθλιψιν, οὐχὶ δὲ τὸ ἄρθρον τὰ, ὅπερ οὐδαμῶς ἐχθλιψιν ἐπιδεχόμενον αἰείποτε κατὰ χρᾶσιν συναλείφεται, οἷον τὰ ἀκόλουθα-τὰκόλουθα, τὰ ἀγαθά-τὰγαθά, τὰ ἄστρον-τᾶστρον, τὰ ἄλλα-τᾶλλα, κτλ. Ἐὰ κεκραμένα λοιπὸν ὀφείλομεν καὶ ἡμεῖς νὰ μεταχειριζώμεθα ἀπεχόμενοι τῶν κατ' ἐχθλιψιν ἐκφερομένων τ' ἀκόλουθα, τ' ἀγαθά, τ' ἄστρον, τ' ἄλλα, κτλ., ὧν τὰ τέλεια κατὰ τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν εἶνε τε ἀκόλουθα, τε ἀγαθά, τε ἄστρον, τε ἄλλα, κτλ.

Καὶ οἱ γράφοντες τ' ἄκρον ἀντὶ τοῦ τᾶκρον καὶ τ' ἄστρον ἀντὶ τοῦ τᾶστρον, κτλ. παρανομοῦσιν ἀντικρὺς εἰς τὴν συνήθειαν τῶν Ἑλλήνων, ἣτις οὔτε συγχωρεῖ οὔτ' ἀνέχεται ὅλως τὴν κατ' ἐχθλιψιν συναλοιφὴν τοῦ ἄρθρου.

§ 21. Μετεμφισμένος.

Ἐὰν ἀφαιρεθῇ ἡ πρόθεσις μετὰ, ὑπολείπεται τὸ ἐμφισμένος, ὅπερ δὲν δύναται εἰς ἄλλον ἐνεστῶτα ν' ἀναφέρηται ἢ τὸν ἐμφιέννυμαι. Ἀλλ' ὁ ἐνεστῶς οὗτος παντελῶς τερατώδης ὧν οὐδὲ Σκυθικῶν σωματίων φαίνεται ἄξιος. Ἀναγκαίως ἔχει ἀντὶ τοῦ βαρβάρου καὶ ἀλλοκότου μετ' ἐμφισμένος νὰ γίνηται χρῆσις τοῦ καλλίστου καὶ ὀρθοτάτου μετ' ἠμφισμένος ἐκ τοῦ μετ-αμφι-έννυμαι.

Τοῦ αὐτοῦ κόμματος εἶνε καὶ ἡ μετοχὴ τοῦ παθητικοῦ ἀορίστου μετ' ἠμφισθείς, ἣς ὁ τύπος γίνεται ἀνέγκλητος, ἂν ἐν τῇ δευτέρᾳ συλλαβῇ ἀποκαταστῇ τὸ Λ τῆς προθέσεως ἀμφί, οἷον μετ-αμφισθείς.

Ἐγράψε δὲ «μετεμφισθείς εἰς ποιμέναν» Θουκυστὸς τις καὶ περίετλος ποτε ὑπὸ τῶν νέων Ἑλλήνων ἐπὶ παιδείᾳ γενόμενος ἀνὴρ, διὰ

στόμαχος αεί ἐχόντων τὴν δυσπρόβλητον αὐτοῦ δεινότητα καὶ θεσπεσίαν κλισηρημοσύνην, τὸ *Π.λατωνικὸν γῆμα* τὸ τὰς μεγάλας κατασκευὰς καὶ *λάϊον* καὶ τὸ ὑπερφυεὲ ὕψος τὸ τὰ πράγματα *διλην σκηπτου διαφορῶν*· καὶ νῦν δ' ἔτι πολλοὶ αὐτόν, καίτοι ἰκανῶς διαπτύχθέντα καὶ περιφρυνῶς ἀμνηστέα καὶ ἀκριτότατον ἀποδειχθέντα, νομοθέτην τοῦ ἑλληνισμοῦ ἀνακηρύττουσι, σφόδρα λυπούμενοι ὅτι πράγματι αἰεὶ ὑπὸ μικρῶν τινῶν ἔχων καὶ ταῖς ἀπύστοις σκευωρίαις ἀπορφῶν καὶ δυσχρηστούμενος ἀπῆλθεν ἐκ τῆς Ἑλλάδος ἔρημον τὸν ὑψηλὸν ἐκεῖνον θρόνον καταλιπὼν, ἐφ' οὗ σεμνῶς ἄλλοτε καθήμενος ἐκόσμευε καὶ ἐρρύθμιζε καὶ διέταττε τὰ τῆς φιλολογίας καὶ πάσης ἄλλης μεθόδου.

Πηγή γάρ ἐστι παγκάλων σοφῶν λόγων,
οἷς ἄρδεται νοῦς καὶ ποτίζονται φρένες
καὶ κόσμον ἦθη τὸν πρέποντα λαμβάνει·
πάσας γὰρ ἔνδον τὰς ἐπιστήμας φέρει
κατὰ τρόπον πρέποντα συντεταγμένας
νοῦν γῆθεν ἀνυψούσας εἰς πόλου πλάτη.

§ 22. Ἄμα ἔρχεται εἰς τὴν οἰκίαν, ἀναπαύεται ἅμα λαμβάνει χρήματα, τρέχει εἰς τὰ καπηλεῖα, κτλ. ἅμα ἦλθεν, ἐπεχείρησε τὸ ἔργον· ἅμα ἐπλησίασεν, ὤρμησε ταχέως· ἅμα ἤκουσε τὴν πρώτην λέξιν, ἀνεχώρησεν· ἅμα ἔπιε τὸ φάρμακον, ἀπέθανε, κτλ.

Τὸ ἅμα ἐπίρρημα ὄν καὶ τὴν ἔννοιαν τοῦ ἐν τῷ αὐτῷ χρόνῳ ἐρμηγεῖον κακῶς παραλαμβάνεται ἐν τῇ κατ' ἡμᾶς γλώσσῃ ὡς σύνδεσμος συνάπτων τὰς συγχρονοῦντα πράγματα δηλοῦσας προτάσεις. Οἱ Ἕλληνες τιθέντες μεταξὺ τὸν ἀναγκαῖον σύνδεσμον λέγουσιν «ἅμ' ἠλέηται καὶ τέθνηκεν ἡ χάρις» καὶ «ἅμα γὰρ πλουτοῦσι καὶ ὑμᾶς μισοῦσι» καὶ «ἅμα γὰρ κλύζονται οἱ πόδες καὶ γυμνοῦνται καὶ πάλιν κλύζονται» καὶ «οὐχ ἅμα Τίμαρχον ἀπολυσαὶ ὁμολογήσετε καὶ τὴν κοινὴν παιδείαν ἀνατρέψετε;», κτλ. καὶ «ἅμα γοῦν ἔπεσεν ἡ ὑσπληγξ καὶ γὰρ ἤδη ἀνακηρύττομαι νενικηκῶς» καὶ «ἅμα τῆς

Οαλάσσης ἤψαντο καὶ τῶν κατὰ Σαρδόνα πραγμάτων ἀντεί-
 χοντο», κτλ. καὶ «ἅμα δὲ ταῦτα ὁ Κλεόδημος εἰρήκει καὶ
 ἐπεισέπαισεν ὁ κυνικός Ἀλικιδάμας ἀκλητος», κτλ. Γίνεται δ'
 ἐνίοτε παρ' αὐτοῖς ἢ σύνδεσις διὰ τοῦ τε-καί, οἷον «ἅμα τε
 ἦσθετο τοῦ ζώου τοῦ προσιόντος καὶ τῆς εὐνῆς ἐξεπήδησε καὶ
 οεῖ» καὶ «ἅμα τε διήνυσαν τὸν προκείμενον δρόμον καὶ ἀπο-
 βάντες νέμεσθαι ἰᾶσι», κτλ. Τότε δὲ μόνον παραλείπουσιν ὡς
 περιττὸν τὸ καὶ ἢ τὸ τε-καί, ὅταν κατὰ μετοχὴν τὴν πρώτην
 ἐκφέρωσι πρότασιν, οἷον «ἅμα ταῦτ' εἰπὼν ἀνέστη» καὶ «τῆς ἀγ-
 γελίας ἅμα ῥηθῆις περὶ τῶν γεγενημένων ἐπεβοήθουν», κτλ.

Τῇ τῶν παλαιῶν συνηθείᾳ καὶ ἡμεῖς στοιχοῦντες ὀφείλομεν
 ἐν τῇ καθαρᾷ γλώσσῃ νὰ μεταχειριζώμεθα τὰ διὰ τοῦ καὶ συν-
 δεδεμένα «ἅμα ἔρχεται εἰς τὴν οἰκίαν καὶ ἀναπαύεται» καὶ
 «ἅμα λαμβάνει χρήματα καὶ τρέχει εἰς τὰ καπηλεῖα», κτλ.
 καὶ «ἅμα ἦλθε καὶ ἐπεχείρησε τὸ ἔργον», κτλ. ἢ τὸ πρῶτον
 ῥῆμα εἰς μετοχὴν τρέποντες νὰ λέγωμεν «ἅμα ἐλθὼν ἐπε-
 χείρησε τὸ ἔργον» καὶ «ἅμα πιὼν τὸ φάρμακον ἀπέθανε», κτλ.

Ἐπὶ τῇ Ἑλληνικῇ φωνῇ καὶ ἄλλος τρόπος συντάξεως, οἷον
 «τὴν δ' ἑτέρην ἅμα τῷ λαμπρῶν ἡμέραν γενέσθαι συντάξας προῆγεν
 ἐκ τοῦ χάρκκος ὡς εἰς μάχην» καὶ «καταπλεύσας εἰς Ἴταλίαν ἅμα
 τῷ καταλυθῆναι τὸν πόλεμον», κτλ. Τὸ δὲ τῆς χυδαίας λαλιᾶς ση-
 κώνεται ἅμα βγαίνει ὁ ἥλιος καὶ πλαγαῖε ἅμα βωπιλεύει εἰς τὴν
 παλαιάν γλῶσσαν μεταφερόμενον γίνεται ἀρίσταται ἢ εἰρίεται ἅμ'
 ἡλίω ἀνατέλλοιτι ἢ ἀνέχοντι (ἀνίσχοντι, ἔρχε τῷ ἡλίω ἀνίσχοντι)
 καὶ κοιμᾶται ἅμα δυομένω. Ἡβ. καὶ ἅμα ἔφ γιγτομένη, ἅμα ἦρι ἀρ-
 χομένω, ἅμα πλειάοι δυομένωις, ἅμα τῇ ὥρᾳ διαγελώσῃ, ἅμα τῷ σίφῳ
 ἀκμάζοντι, ἅμα τῷ βότρυνι περκαίοντι, κτλ.

Περὶ τοῦ εἰθὺς ἅμα καὶ τοῦ ἅμα—εἰθὺς ἢ ἅμα—εἰθὺς ἢ ἅμα—πα-
 ραντικῶν ἢ ἐρήθῳσι τὰ δέοντα ἀλλεχοῦ.

Πρὸς τοῖς ἐσχάτοις τῶν μεταγενεστέρων ἀπαντῶσι καὶ χωρὶς σο-
 λοϊκῶς συντεταγμένω, ἄνευ τοῦ συμπλεκτικῶς συνδέσμου, οἷον: ἅμα
 δὲ ἐβασίλευσε, πρῶτοφώνησεν τῷ παντὶ στρατῷ, καὶ: ἅμα δὲ τῷ θρόνῳ
 ἐπέβη, παραντικῶς ἢ αὐτοῦ κακοπιστίᾳ ἐδείκνυτο, καὶ: καὶ δὴ ἐργασί-

της τῆς Εὐρυδικης, ἅμα εἰθεώρησεν ὁ Ἀντίοχος, γέγονεν ἡ ἀρτηρία αὐτοῦ ἐν ἀνωμαλίῃ, κτλ. Εὐρίσκειται δὲ πρὸς αὐτοῖς καὶ ἅμα τις καταδικασθῆ, ὑπόκειται τῇ ἀπὸ τῶν νόμων ποιῆ, καὶ ἄλλα τοιαῦτα, περὶ ὧν θὰ δικάζωμεν ἐτέρωθι. Τὸ ἐν τοῖς εἰς Ὀδύσσειαν Σχολίοις «ἐὰν δὲ ἔχουσιν, οἱ προσήκοντες τῷ Λιγίσθῳ ἅμα δηλονότι ἐκώλυσεν αὐτοὺς ὁ Μενέλκος» τρεπτέον εἰς τὸ «οἱ προσήκοντες τῷ Λιγίσθῳ ἀλλὰ δηλονότι κτέ.». Συγχῆ ἐν τοῖς ἀντιγράφοις εἶνε ἡ σύγχυσις τοῦ ΑΑΑΑ καὶ ΑΜΑ.

§ 23. Εὐγνώμον, ἀγνώμον, μεγαλοπράγμον, πολυπράγμον, φιλοθεάμον.

Οὕτω γράφουσι πολλοὶ τὰ οὐδέτερα τῶν συνθέτων ἐπιθέτων εὐγνώμων, ἀγνώμων, μεγαλοπράγμων, πολυπράγμων, φιλοθεάμων. Ἄλλ' ὁ ὀρθὸς τονισμὸς εἶνε εὐγνωμον, ἄγνωμον, μεγαλόπραγμον, πολύπραγμον, φιλοθέαμον. Κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον ἐλέγετο ὑπὸ τῶν παλαιῶν καί:

συγγνώμων—σύγνωμον,
 μεγαλογνώμων—μεγαλόγνωμον,
 ὁμογνώμων—ὁμόγνωμον,
 ἀνεπιγνώμων—ἀνεπίγνωμον,
 ὀλιγογνώμων—ὀλιγόγνωμον,
 ἀπράγμων—ἄπραγμον,
 ἀπολυπράγμων—ἀπολύπραγμον,
 φιλοπράγμων—φιλόπραγμον,
 εὐδαίμων—εὐδαιμον,
 δεισιδαίμων—δεισιδαιμον,
 ἀσχήμων—ἄσχημον,
 εὐσχήμων—εὐσχημον,
 ἕτεροσχήμων—ἕτερόσχημον,
 ὁμοιοσχήμων—ὁμοιόσχημον,
 ἐγχύμων—ἔγχυμον,
 φιλειδήμων—φιλειδήμον,

φιλεγκλήμων—φιλέγκλημον,
 φιλαπεχθήμων—φιλαπέχθημον,
 φιλοικτίρων—φιλοίκτιρμον,
 καταπύγων—κατάπυγον,
 παγκαταπύγων—παγκατάπυγον,
 ατεράμων—ατέραμον.

Πολλά περί τούτων καὶ ἄλλων τινῶν ἔχομεν νὰ εἴπωμεν πρὸς σαφηνισμόν τοῦ πράγματος καὶ βεβαίωσιν ἧς ἀποφαινόμεθα γνώμης, ἀλλὰ δὲν εἶνε καιρὸς νῦν.

Ἀναγκαῖον δὲ νομίζομεν νὰ δηλωθῇ ὅτι, καὶ ἂν ἀμετακίνητον τὸν τόνον τῶν ἐπιθέτων μεγαλοπράγμων καὶ πολυπράγμων καὶ φιλοθεάμων ἐφύλαττε τὸ οὐδέτερον γένος, πάλιν ἢ κατ' ὄξειαν τάσιν ἐκφορὰ αὐτοῦ μεγαλοπράγμον καὶ πολυπράγμον καὶ φιλοθεάμον ἀδύνατος ὁ ἀπέβαινε διὰ τὴν μακρότητα τῆς παρατελευταίας. Ἀλλὰ τί δὲν εἶνε δυνατόν παρὰ τοῖς νέοις Ἑλλησι, παρ' οἷς οὐ μόνον οὐδεμιᾶς φροντίδος ἢ ὀρθογραφία ἀξιοῦται ἀλλὰ καὶ πολλαχῶς ἢ περὶ αὐτὴν ἐπιμέλεια διασύρεται ὡς φανερὰ μικρολογία ἤκιστα τοῖς σπουδαίοις ἀνδράσι καὶ φιλοκάλοις συγγραφεῦσι πρέπουσα; Καὶ τῶν φιλολόγων δὲ τῶν παρ' ἡμῖν ἐνιοι, συγγραφεῖς τε γραμματικῶν ὄντες καὶ ἐπ' ἐμπειρίᾳ τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης μεγαλαυχούμενοι, οὐδαμῶς ὀκνοῦσιν, ἂν ποτε φωρῶνται περὶ τοὺς τόνους καὶ τὰ πνεύματα σφαλλόμενοι, νὰ χλευάζωσι κακοήθως τὴν περὶ τὰ τοιαῦτα σπουδὴν καὶ νὰ καταγελῶσιν ἀγροίκως τῶν ἐλεγχόντων αὐτούς, ἄκοσμά τε πολλά καὶ ἄκαιρα προχειρίζομενοι καὶ περὶ παντὸς ἄλλου μᾶλλον ἢ περὶ ὧν ἐλέγχονται ἀπολογούμενοι. Εὐλόγον δ' ἴσως εἶνε, καὶ ἂν τις ἀληθῶς περὶ μεγάλα ἀσχολῆται καὶ εἰς ὕψος μετεωρίζεται, νὰ μὴ καταφρονῇ λίαν τῶν φαινομένων μικρῶν καὶ εὐτελῶν ἐνθυμούμενος ὅτι καὶ ἐλάχιστα πολλάκις μόρια εἶνε ἀναγκαιότατα πρὸς κατόρθωσιν ὄλου τινὸς ἀπηρτισμένου καὶ ἀπηκριβωμένου· οὐδὲ γὰρ ἄνευ σμικρῶν τοὺς μεγάλους φασὶν οἱ λιθολόγοι λίθους εὔχεσθαι.

§ 24. Οὐκ ἔχει ποῦ τὴν κεφαλὴν κλίνειν.

Κοινή ἐν τῇ καθ' ἡμᾶς γλώσσῃ ἢ ῥήσις αὕτη κατέστη ἐκ τῆς Καινῆς Διαθήκης ληφθεῖσα. Ἄλλ' ἀντὶ τῆς ἀπαρεμφάτου κλίνειν ὁ ἀκραιφνῆς ἑλληνισμὸς ἀπαιτεῖ τὴν ὑποτακτικὴν κλίνην, καθὰ καὶ ἐν τῷ κατὰ Ματθαῖον Εὐαγγελίῳ φέρεται «ὁ δὲ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἔχει ποῦ τὴν κεφαλὴν κλίνειν».

Οὐκ ὀλίγα δὲ παραδείγματα τῆς κατὰ τρόπον ἐχούσης συντάξεως δύναται τις ἐκ τε τῶν δοξίμων καὶ τῶν ἀδοξίμων νὰ προσενέγκῃ, ὅσων : οὐκ ἔχεις ποῦ τεθῆς, οὐκ ἔχων ποῦ γάγῃ, οὐκ ἔχει πόθει γάγῃ, μὴ ἔχοντα ποῦ προσπέσωσι, οὐχ ἔξει πῆ κλιθῆ, κτλ. διὰ τὸ μὴ ἔχειν ὅπου προσκαθίστηται τὰ νέφη, οὐκ ἔχειν ὅπου τὰ ἐκυτοῦ ρίπτῃ, οὐχ ἔξουσιν ἐκεῖνοι ὅπου γήγωσι, οὐκ ἔχων ὅπως τῶν εἰρημένων ἔτι ἐξαπαλλυθῆ, κτλ. οὐκ ἔχω τί λέγω, οὐκ ἔχω ὅ τι δῶ, οὐκ ἔχοντες ὅ τι γέωνται, μὴ ἔχωσι πρὸς ὅ τι ἀντιτάξωνται, κτλ. Γνωστότατον δ' εἶνε τὸ Σοφοκλείων :

καὶ φημι κάποφημι κοὐκ ἔχω τί φῶ.

Παρ' Ἐπιφάνιῳ ἀναγινώσκεται «ὁδὸς μοι τοῦτον τὸν ἐκούσιον ξένον, τὸν μὴ ἔχοντα ὡδέ που τὴν κεφαλὴν κλίνειν», ὅπερ ἰσοδυναμεῖ τῷ : τὸν μὴ θινάμενον κλίνειν τὴν κεφαλὴν ἐνθάδε που. Ἐπειδὴ δ' ἡ ἔννοια αὕτη εἶνε ἀνοήκειος, μεταβλητέον τὸ ἀόριστον που εἰς τὸ ἐρωτηματικὸν ποῦ. Καὶ ἴσως μὲν τὸ κλίνειν εἶνε γραφικὸν σφάλμα ἀντὶ τοῦ κλιθῆ, ἴσως δὲ καὶ αὐτὸς ὁ Ἐπιφάνιος ἐπονήσατο χρῆσιν τῆς ἀπαρεμφάτου, ὡς καὶ ἐν ἄλλοις τόποις λέγων «ὅπερ ζεῦγος ἀδρυθὲν ἐν τῇ κοιλίᾳ καὶ μὴ ἔχων πόθει γεννηθῆναι τὴν πλευρὰν τῆς μητρὸς τιτρώσκειν (φασί)» καὶ «μὴ εὐρίσκον ποῦ τὴν εἰσαγωγὴν ποιήσασθαι». Μετ' ἀκριβοείας δὲ τὴν σύνταξιν ταύτην ὁ ἐξετάσωμεν ἄλλοτε.

§ 24. Ἐπὶ μάτην.

Οὐδέποτε ἐν τῇ γνησίᾳ τῶν Ἑλλήνων γλώσσῃ λέγεται ἐπὶ μάτην ἀλλ' ἀείποτε μάτην, ἀνθ' οὗ παρὰ τοῖς μεταγενεστέ-

ροισ γίνεται ἐνίοτε χρήσις τοῦ εἰς μάτην, οἷον εἰς μάτην γίγνεσθαι τοὺς λόγους, διαγνοῦς τε εἰς μάτην τιμωρεῖσθαι τοὺς ἄνδρας, ἦν δ' ἂν εἰς μάτην βουλευτικός, κτλ. Ὀφείλομεν λοιπὸν καὶ ἡμεῖς παραπέμποντες τὸ παντάπασιν ἄχρηστον ἐπὶ μάτην νὰ μεταχειριζώμεθα ἢ τὸ τῶν μεταγενεστέρων εἰς μάτην ἢ, ὅπερ καὶ κάλλιον, τὸ τῶν ἐνδόξων μάτην. Ὑπάρχει δὲ καὶ ἐπίρρημα ματαιίως, οἷον ματαιίως ἀκούσεται καὶ ἀνωφελῶς, κτλ.

Ἡ σύνταξις τῆς ἐπὶ μετὰ τῆς δοτικῆς ματαιίῳ ἐν τῷ γνωστῷ «οὐ λήψῃ τὸ ὄνομα κυρίου τοῦ θεοῦ σου ἐπὶ ματαιίῳ», τουτέστιν ἐπὶ ματαιίῳ πράγματι, ἐγένετο ἴσως αἰτία τῆς πλάνης, καθ' ἣν συνάπτεται ἡ πρόθεσις καὶ μετὰ τοῦ ἐπιρρήματος μάτην, ἐπὶ μάτην.

§ 25. Τῶν στάχων, τοὺς στάχεις.

Ἡ λέξις στάχυς, ἥς φέρεται καὶ τύπος ἀνάττικος ἀσταχυς, κλίνεται οὐχὶ διὰ τοῦ Εἰ στάχυσ-στάχεως, ἀλλὰ διὰ τοῦ Υἱ στάχυσ-στάχυος. Ὅθεν ἡ γενικὴ τῶν πληθυντικῶν σχηματίζεται σταχύων, οὐχὶ στάχεων, καὶ ἡ αἰτιατικὴ στάχυσ ἐκ τοῦ στάχυσ, οὐχὶ στάχεις ἐκ τοῦ στάχεας.

Πλημμελῶς παρὰ Διοσκορίδῃ ἀναγινώσκεται «πλείονός τε ἔχουσα τοὺς στάχεις ἀπὸ τῆς αὐτῆς βίβλης». Ἄλλ' ἐν ἄλλοις αὐτοῦ χωρίοις ἔμεινεν ἀβλαβῆς ὁ τύπος τῆς περὶ τῆς ὀ λόγος πληθυντικῆς αἰτιατικῆς. Εἶνε δὲ καὶ ἐν ταῖς εἰς Θεόκριτον Σχολίαις γεγραμμένον «ἢ τοὺς στάχεις τέμνουσα» καὶ ἐν ταῖς εἰς Ἡσίοδον «εἰς τὴν ἄλω τοὺς ἀστάχεις κομίζοντες» βεβήτως ἀντὶ τοῦ στάχεις καὶ ἀστάχεις.

§ 26 Κώδηξ-κώδηκος, πρίγκηψ-πρίγκηπος.

Ἀμαρτάνουσιν οἱ τὰ ὀνόματα ταῦτα διὰ τοῦ Ηἱ γράφοντες.

Ἡ ἀληθὴς αὐτῶν γραφή, ὡς πᾶς τις ἀνευδοιάστως πείθεται ἀκριβῆ τοῦ πράγματος ζήτησιν ποιούμενος, εἶνε κῶδιξ-κώδικος (κωδίκιον, κωδίχιλλος, κωδικίλλιον, κωδίκελλος, κωδικέλλιον) καὶ πρίγκιψ-πρίγκιπος (πριγκίπειος, πριγκιπᾶτον, τὰ πριγκίπια). Πολλῶ δὲ κρεῖττον ἔχουσι τὰ περιττοσυλλάβως κλινόμενα κῶδιξ-κος καὶ πρίγκιψ-πος ἢ τὰ ἰσοσυλλάβως κώδικος-ου καὶ πρίγκιπος-ου.

Τὸ Θηλυκὸν τοῦ πρίγκιψ πρέπει νὰ σχηματίζεται πριγκίπισσα κατ' ἀναλογίαν ἄλλων οὐκ ὀλίγων συνήθων μάλιστα ἐν τῷ μεταγενεστέρῳ ἑλληνισμῷ, περὶ ὧν ἀλλαχοῦ.

Τῷ πρίγκιψ-ιπος (princeps-īpis) ὅμοιον εἶνε τὸ μάγκιψ-ιπος (maniceps-īpis), οὗ γεῖρον τὸ μάγκιπος-ον, τῷ δὲ κῶδιξ-ικος (codex-īcis) τὸ ἱνδιξ-ικος (index-īcis) καὶ τὸ Σίμπλιξ-ικος (Simplex-īcis) καὶ τὸ Οἰνδιξ ἢ Βίνδιξ-ικος (Vindex-īcis). Λέγεται δὲ καὶ πορτίφιξ ἢ πορτίφιξ καὶ πληθυντικῶς πορτίφικες (pontifex-pontifices), πρὸς δ παραβλητέον τὸ παρὰ Πλουτάρχῳ κατὰ πληθυντικὴν αἰτιατικὴν ἐξενηγεμένον αἰσπικας (auspices ἐκ τοῦ auspex). Τὸν αὐτὸν τῷ πορτίφιξ τύπον ἔχει τὸ παρ' Ἰσχυίῳ κατὰ τὸν Μουσοῦρον ἀναγινωσκόμενον «Ἰλεξ: ἡ πρῆνος, ὡς Ῥωμαῖοι καὶ Μακεδόνες», λατινιστὶ il ex-īcis. Ἄλλ' ὁ νέος τοῦ Ἰσχυίου ἐκδότης προῦκρινε τὴν γραφὴν τοῦ κώδικος *κωδιξ*. Εἰκότως γράφεται διὰ τοῦ Η τὸ ἐκ τοῦ rex-rēgis γενόμενον *ρήξ-ρήγος* (ρήγας, ρήγισσα, ρήγᾶτον), καθάπερ καὶ τὸ *ἰτέρρηξ-ηγος* = interrex-ōgis.

Ἐν τοῖς Ἐπιμερισμοῖς τοῦ Ψευδοδηροδικανοῦ γινομένου λόγου περὶ τῶν ὀνομάτων τῶν ἐχόντων τὴν διὰ τοῦ Ι γραφομένην κατὰ τὴν ἸΞ καὶ ΙΥ, μνημονεύονται οὐ μόνον Ἑλληνικὰ ὀνόματα ἀλλὰ καὶ τὰ Ῥωμαϊκὰ κῶδιξ, ἱνδιξ καὶ πρίγκιψ. Τὴν ἐνικὴν αἰτιατικὴν πρίγκιπα βλέπει τις ἐν ἐπιγράμματι τῆς Παλατίνης Ἀνθολογίας:

αἰλουρον εἶδον γρουσίου τὸν πρίγκιπα.

Τὴν δ' ὀνομαστικὴν διὰ τοῦ Ν ἀντὶ τοῦ Γ γεγραμμένην πρίγκιψ ἐν ἐπιγραφῇ.

Παρὰ Πολυβίῳ ἀλλαχοῦ μὲν φέρουσι τὰντίγραφα τὴν ὀρθὴν γραφὴν πρίγκιπας, ἀλλοχοῦ δὲ τὴν ἡμικρημένην πριγκίπων. Καὶ τὸ

μῆνις δὲ καὶ τὰ ἐξ αὐτοῦ παραφθεύονται ἐνίοτε ὑπὸ τῶν μετα-
γραφέων.

§ 27. Θὰ εἶπω παρακατιόν, θὰ εἶπωμεν παρακατιόν, θὰ
λεχθῆ παρακατιόν, περι ὦν παρακατιόν, ἡ ποιή-
τρια μνημονεύει παρακατιόν, κτλ.

Ἐν τῇ κοινῇ καλουμένῃ καὶ ἀνά χειρας διμιλίᾳ γίνεται χρῆ-
σις τοῦ θὰ εἶπω (εἶπῶ, πῶ) παρακάτω ἢ θὰ γράψω παρα-
κάτω, κτλ. Ἀκούοντες δὲ τινες λεγόμενον ἐνίοτ' ἀντ' αὐτοῦ
παρὰ τὴν τῶν πολλῶν συνήθειαν θὰ εἶπω παρακατιών ἢ
θὰ γράψω παρακατιών, κτλ. καὶ ὑπολαμβάνοντες ἀπλῶς
καὶ ἀσκέπτως ὅτι τὸ παρακατιών οὐδὲν ἄλλο εἶνε ἢ Ἑλλη-
νικωτέρα τοῦ ἐπιρρήματος παρακάτω παρὰστασις οὐδαμῶς
ᾤκησαν ὑπὸ ζήλου καὶ ἔρωτος πρὸς τὸ χαριέστερον νὰ γρά-
ψωσιν οὐ μόνον θὰ εἶπω παρακατιόν, κτλ. ἀλλὰ καὶ θὰ εἶ-
πωμεν παρακατιόν, θὰ λεχθῆ παρακατιόν, περι ὦν
θὰ γείνη λόγος παρακατιόν, ἡ ποιήτρια μνημονεύει
παρακατιόν, κτλ. Ἡ διὰ τοῦ Ο μικροῦ γραφὴ παρακατιόν
ἐφάνη αὐτοῖς προσφευστέρα τῇ ἐπιρρηματικῇ τῆς λέξεως δυ-
νάμει.

Ἐν μόναις ταῖς οὐδέτερον ὑποκείμενον ἐχούσαις προτάσεσι
δύναται εὐλόγως νὰ παραλαμβάνηται τὸ παρακατιόν, οἷον
λέγει δὲ τὸ ἀνθρωπάριον παρακατιόν, κτλ. "Ὅπου δ' ἂν
ἀλλαγῶ τίθηται, χάκιστα τίθεται καὶ δεινῶς τὸν λόγον τα-
ράττον σολοικώτατον αὐτὸν ποιεῖ. "Ὅθεν τὸ μὲν θὰ εἶπω
παρακατιόν μετατυπωτέον εἰς τὸ θὰ εἶπω παρακατιών,
τὸ δὲ θὰ εἶπωμεν παρακατιόν εἰς τὸ θὰ εἶπωμεν παρα-
κατιόντες, τὸ δὲ ἡ ποιήτρια μνημονεύει παρακατιόν
εἰς τὸ ἡ ποιήτρια μνημονεύει παρακατιούσα. Ἄντ'
δὲ τοῦ θὰ λεχθῆ παρακατιόν καὶ τοῦ περι ὦν παρακα-
τιόν γραπτέον θὰ λεχθῆ κατωτέρω καὶ περι ὦν κατω-
τέρω.

Τὸ παρακατιῶν εἶνε μετοχὴ τοῦ ῥήματος παρακατιέναι, ἐξ οὗ οὐδὲν ἄλλο ἤλθεν εἰς χρῆσιν πλὴν τῆς παρὰ τοῖς μεταγενεστέροις ἀπαντώσης μετοχῆς, παρ' οἷς εὐρίσκεται καὶ ὑποκατιῶν. Λέγεται καὶ ἄνευ τῆς πρώτης προθέσεως κατιῶν ἢ τῆς ΠΡΟ ἀντὶ τῆς ΚΑΤΑ τιθεμένης προῖῶν. Καθ' ὅμοιον τρόπον παραπλαμβάνονται αἱ μετοχαὶ ὑποβάς καὶ ὑποκαταβάς, κτλ. Ἐν τῇ Ῥητορικῇ Τέχνῃ Διονυσίου τοῦ Ἀλικαρνασσεῶς φέρεται «προβάς ἐρεῖ μαρτύριον — πάλιν προελθῶν ἐρεῖ — καὶ πάλιν προελθῶν». Ἄλλ' ἀκριβῶς περὶ πάντων τούτων ἄλλοτε.

§ 28. Γονυκλιτής, γονυκλιτῶς.

Ἐπιθέτον γονυκλιτής οὔτε ὑπάρχει ἐν τῇ Ἑλληνικῇ γλῶσσῃ οὔτ' εἶνε δυνατόν κατὰ τοὺς κανόνας αὐτῆς νὰ σχηματισθῇ. Μόνον γονυκλινῆς εὐρίσκεται ἐν τῷ μεταγενεστερῷ ἑλληνισμῷ, ἔχον ἀνάλογα τὸ ἑτεροκλινῆς, ὁμοκλινῆς, πολυκλινῆς, ταυτοκλινῆς καὶ χαμαικλινῆς. Ὡσαύτως λέγεται ἀκλινῆς, ἀποκλινῆς, ἐκκλινῆς, ἐπικλινῆς, κατακλινῆς, περικλινῆς, προσκλινῆς, ἀπροσκλινῆς, συγκλινῆς, ὑποκλινῆς.

Τὸ ῥῆμα εἶνε οὐ μόνον γονυκλινῶ, ὡς κεφαλοκλινῶ καὶ ἑτεροκλινῶ, ἀλλὰ καὶ γονυκλιτῶ-συγγονυκλιτῶ. Πρβ. καὶ γονυκλισία καὶ κεφαλοκλισία. Οὐδὲν δὲ τῶν ῥημάτων καὶ ὀνομάτων τούτων γινώσκει ἡ δόκιμος τῶν παλαιῶν συνήθεια.

Δύναται λοιπὸν ὁ ἀσμενίζων ταῖς ἐκ τοῦ γόνου καὶ κλίνειν γενομέναις λέξεσι νὰ λέγῃ γονυκλινῶ ἢ γονυκλιτῶ καὶ γονυκλισία, ἀλλ' ὀφείλει ν' ἀπέχηται τοῦ ἐπιθέτου γονυκλιτής καὶ τοῦ ἐξ αὐτοῦ ἐπιρρήματος γονυκλιτῶς ποιούμενος χρῆσιν τοῦ γονυκλινῆς καὶ γονυκλινῶς.

Ὄνόματτα εἰς κλίτης μνημονεύει ὁ Πολυδεύκης γράφων «Καὶ προκλίτης μὲν ὁ τῆς ἐστιχέσεως πρωτοστάτης, ὁ δὲ παρακκατακείμενός τινα

συμπότης συγκλίτης, παρακλίτης». Τὸ παρακλίτης κεῖται πρὸς Ἐξνοφῶντι. Ποιητικὸς δ' αὐτοῦ τύπος εἶνε τὸ παρακλίτωρ. Πρὸς Διογένει τῷ Λαερτίῳ ἀναγινώσκεται «Ἦν δέ, φασί, καὶ ἐκκλίτης καὶ τὰ τῆς σχολῆς ἀδιάφορος».

Ἴνα μὴ τις τυχὼν παρεβάλη τὸ γονυκλιτής πρὸς τὸ γονυπετής, παρατηροῦμεν ὅτι τὸ ἐπίθετον τοῦτο, ἐξ οὗ τὸ ῥῆμα γονυπετῶ, ἐσημακτίσθη ἐκ τοῦ γόνυ καὶ τῆς τοῦ πίπτω ῥίζης πετ (λόρ. ἔπειτον = ἔπεσον), ὡς τὸ διαιετής ἢ διοπετής, οὐρανοπετής, ποσειδιωροπετής, χραιμιαπετής, κλιροπετής, εὐπετής καὶ ἄλλα πολλὰ. Περὶ τοῦ χαιλοβατής, χαιλοβατῆς δῶ, καὶ τοῦ κατακλινοβάτης ὅς εἰπωμεν τὰ δέοντα ἀλλοχρῶ.

§ 29. Λογίδριον.

Ὅρθως μὲν ἔχει ἢ διὰ τοῦ Ι γραφῆ τοῦ ὀνόματος λογίδριον τοῦ καὶ παρὰ τοῖς ἐνδόξοις ἀπαντῶντος, καθάπερ καὶ τὸ λογάριον, πλημμυλῶς δ' ἀντὶ τοῦ λογύδριον, ὅπερ ἄγνωστον τοῖς παλαιοῖς ὃν μόνοι οἱ μεταγενέστεροι μεταχειρίζονται ἐνίοτε, γράφεται λογίδριον.

Ἰποκοριστικὴ κατάληξις ἰδριον διὰ τοῦ Ι γραφομένη οὐδέποτε ὑπῆρξεν ἐν τῇ Ἑλληνικῇ γλώσσῃ.

Ἐν τοῖς Κανόσι τοῦ Θεογνώστου φέρεται «Τὰ διὰ τοῦ ἰδριον τὴν δευτέραν ἀπὸ τέλους ἔχει διὰ τοῦ Ι καὶ τὴν πρὸ αὐτῆς διὰ τοῦ Υ, ὅν τρωγ.λύδριον, Πριαμ.λύδριον, ρεαρισκῆδριον». Οὗκ ὀλίγα δὲ παρεδείγματα τοῦ εἰς ἰδριον ὑποκοριστικοῦ τύπου δύνατ' εἶ τις ἐκ τῶν ὀνομάζων καὶ τῶν ἀδοξίων νὰ κατὰλέξῃ, ὅν αἰ.λύδριον, ἐ.λύδριον, κομῆδριον, λει.λύδριον, λιμῆδριον, με.λύδριον, μονῆδριον, μυθῆδριον, (ρακῆδριον), ρεθῆδριον, ρηθῆδριον, ξενῆδριον, ξιγῆδριον καὶ δωριστικαφῆδριον, σκε.λύδριον, σκηθῆδριον, σχο.λύδριον, τειγῆδριον, τεχνῆδριον, χρεθῆδριον. Τὸ ἐν τοῖς Προγομνάσμασι τοῦ Νικηφόρου «κοινὸν πικρῆδριον» ἐπηνορθώθη μετὰβλήθην εἰς τὸ πικρῆδριον.

§ 30. Ὡθοῦσιν οἱ μὲν τοὺς ἄλλους, ὠθοῦνται οἱ μὲν ὑπὸ τῶν ἄλλων, κτλ.

Οὐδέποτε, ἂν μὴ σφαλλώμεθα, οὐδὲν τούτων ἢ τῶν ὁμοίων τούτοις ἐλέγχθη ὑπὸ παλαιοῦ συγγραφέως ἢ ποιητοῦ. Τὸ παρ' Ἐπιφανίῳ ἀναγινωσκόμενον «κἂν τε ὑπερτεταλάντισται τὸ μὲν ἀπὸ τοῦ ἐτέρου» φαίνεται ὅτι εἶνε πλημμελῆς γραφὴ τοῦ «τὸ ἐν ἀπὸ τοῦ ἐτέρου». Εἶπε δὲ καὶ ἀλλαχοῦ ὁ Ἐπιφάνιος «ἄλυσίν τινα οἱ σκορπίοι ἀπὸ τοῦ ἐνὸς εἰς τὸ ἕτερον δεσμοῦντες» καὶ «οὐδὲ διαφέρεισθαι τὴν μίαν πρὸς τὴν ἄλλην δυνατόν».

Ἐπειδὴ οὐδαμῶς εὐδοεῖ ἡ χρῆσις τοῦ «οἱ μὲν τοὺς ἄλλους», ὅπερ δὲν δύναται εἰς ἄλλο νὰ μεταληφθῇ ἢ εἰς τὸ «οὔτοι ΜΕΝ τοὺς ἄλλους», πρέπον εἶνε, ἐξελαυνομένου μὲν τοῦ ὅλως ἀργοῦ συνδέσμου, παραλαμβανομένων δὲ τῶν προσηκουσῶν ἀντωνυμιῶν, νὰ λέγηται «ὠθοῦσιν οὔτοι ἐκείνους» καὶ «ὠθοῦνται οὔτοι ὑπ' ἐκείνων», κτλ. ἢ «ὠθοῦσιν ἄλλοι ἄλλους» καὶ «ὠθοῦνται ἄλλοι ὑπ' ἄλλων», κτλ.

§ 31. Ἀγαπῶ τὸν μὲν, μισῶ τὸν δέ, κτλ. ψεύδονται καὶ οἱ μὲν καὶ οἱ δέ, οὔτε οἱ μὲν λέγουσι τὴν ἀλήθειαν οὔτε οἱ δέ, γράφει καὶ κατὰ τῶν μὲν καὶ κατὰ τῶν δέ, οὔτε ὑπὲρ τῶν μὲν ἀποφαίνεται οὔτε ὑπὲρ τῶν δέ, κτλ. Ἡ ἀτιμωρήσωμεν ἢ τοὺς μὲν ἢ τοὺς δέ, Ἡ ἀεγκρίνωμεν ἢ τὰ τῶν μὲν ἢ τὰ τῶν δέ, κτλ. Ἐλκousιν οἱ μὲν τοὺς δέ, ἐπαινοῦσιν οἱ μὲν τοὺς δέ, χείρονες οἱ μὲν τῶν δέ, κτλ.

Ἡ ἀτοπία τῶν ῥήσεων τούτων, ὧν αἱ πλείονες διὰ διττοῦ ζεύγους συνδέσμων χάριν μείζονος πάντως καὶ ἀσφαλεστέρας συναρμογῆς εἶνε συγκεκολλημέναι, γίνεται συμφανῆς, ἂν τὸ ἀντωνυμικὴν δύναμιν ἔχον ἄρθρον μεταβληθῇ εἰς ἀντωνυμίαν, οἷον «ἀγαπῶ τοῦτον μὲν, μισῶ ἐκεῖνον δέ», «ψεύδον-

ται καὶ οὗτοι μὲν καὶ ἐκεῖνοι δέ», «οὔτε οὗτοι μὲν λέγουσι τὴν ἀλήθειαν οὔτ' ἐκεῖνοι δέ», «γράφει καὶ κατὰ τούτων μὲν καὶ κατ' ἐκείνων δέ», «οὔτε ὑπὲρ τούτων μὲν ἀποφαίνεται οὔτε ὑπὲρ ἐκείνων δέ», «ὅα τιμωρήσωμεν ἢ τούτους μὲν ἢ ἐκείνους δέ», «ὅα ἐγκρίνωμεν ἢ τὰ τούτων μὲν ἢ τὰ ἐκείνων δέ», «ἐλκουςιν οὗτοι μὲν ἐκείνους δέ», «ἐπαινοῦσιν οὗτοι μὲν ἐκείνους δέ», «χειρόνες οὗτοι μὲν ἐκείνων δέ».

Προῆλθε δ' ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος πλήμμελῆς σύνταξις ἐκ πλάνης ἢ ἀνεπιτασίας. Ἄντι τοῦ παλαιοῦ ὁ μὲν—ὁ δέ ἐν τῇ καθωμιλημένῃ φωνῇ γίνεται συνήθως χρήσις τοῦ ἄνευ τῶν συνδέσμων τοῦτος—(ἐ)κεῖνος ἢ ὁ ἕνας—ὁ ἄλλος. Ἐπειδὴ δὲ τάσσονται ταῦτα καὶ ἐν τέλει, οἷον «ἔρχεται οὗτος, φεύγει ἐκεῖνος» ἢ «ἔρχεται ὁ ἕνας, φεύγει ὁ ἄλλος», λέγεται δὲ καὶ μετὰ συμπλεκτικῶν ἢ διαζευκτικῶν συνδέσμων «καὶ τοῦτος—καὶ ἐκεῖνος» ἢ «καὶ ὁ ἕνας—καὶ ὁ ἄλλος» καὶ «οὔτε τοῦτος—οὔτε ἐκεῖνος» ἢ «οὔτε ὁ ἕνας—οὔτε ὁ ἄλλος» καὶ «ἢ τοῦτος—ἢ ἐκεῖνος» ἢ «ἢ ὁ ἕνας—ἢ ὁ ἄλλος», πολλοὶ ἀταλαίπωροι ὄντες καὶ οὐδεμίαν ἀπέμφασιν ἢ ὑπεναντιότητα αἰσθανόμενοι ἐν τῇ κατὰ πᾶσαν περίεσσιν χρήσει τοῦ ὁ μὲν ἀντὶ τοῦ τοῦτος ἢ ὁ ἕνας καὶ τοῦ ὁ δέ ἀντὶ τοῦ ἐκεῖνος ἢ ὁ ἄλλος, ὑπέλαβον ὅτι ἡδύναντο ἀπλούστατα καὶ ἀπονώτατα τὰ παλαιὰ εἰς τὸν τόπον τῶν παρ' ἡμῖν δημωδῶν τιθέντες νὰ λέγωσιν «ἔρχεται ὁ μὲν, ἀναχωρεῖ ὁ δέ», κτλ. καὶ «ἀγαπῶ τὸν μὲν, μισῶ τὸν δέ», κτλ. καὶ «ψεύδονται καὶ οἱ μὲν καὶ οἱ δέ», κτλ.

Ἰκανῶς τῆς ἀτοπίας τῶν ἐν χερσὶ ῥήσεων ἐμφανισθείσης, ἐλπίζομεν ὅτι πάντες οἱ μὴ δυσανάλακτον νόσον νοσοῦντες ὅ' ἀποτρέπωνται μὲν αὐτάς, ὡς εἰκός, μεταχειριζόμενοι δὲ τὰς καταλλήλους ἀντωνυμίας καὶ παραλείποντες τοὺς περιττοὺς συνδέσμους ὅα λέγωσιν «ἀγαπῶ τοῦτον, μισῶ ἐκεῖνον» (ἀγαπῶ μὲν τοῦτον, μισῶ δ' ἐκεῖνον) καὶ «ψεύδονται καὶ οὗτοι καὶ ἐκεῖνοι», κτλ.

Ἄν ἐπιχειρήσωμεν μετ' ἀκριβείας τὴν περὶ τοῖς πλκαιοῖς συνήθειαν νὰ ἐπεξέλθωμεν, ὅ' ἀναγκασθῶμεν μακρὸν ν' ἀποστεινώμεν λό-

γον, ὅπερ οὐδαμῶς συνζῆδει τῇ προθέσει ἡμῶν. "Ὅθεν εἰς ἄλλον καιρὸν τὴν κατὰ διέξοδον τοῦ πράγματος ἐξέτασιν ἀναβαλλόμενοι παρατιθέμεθα ἐν τῷ παρόντι ὑποδείγματα τῶν μάλιστα σημειωτέων χρήσεων, οἷον:

Ἐκ τοῦ Ὁμήρου «σύν τε δὴ ἐρχομένω, καὶ τε πρὸ ὁ τοῦ ἐνόησεν» — ὁ πρὸ τοῦ ἐνόησεν, ἤγουν κατὰ τὸν Εὐστάθιον «οὐδὲ πρὸ τούτου ἐνόησεν».

Ἐκ τοῦ Πινδάρου «Ζεὺς τὰ τε καὶ τὰ νέμει, Ζεὺς ὁ πάντων κύριος» καὶ «σέο δ' ἀμφὶ τρόπῳ τῶν τε καὶ τῶν χρήσεις» καὶ «φυῆ δ' ἕκατος διαφέρομεν βιοτᾶν λαχόντες, ὁ μὲν τὰ, τὰ δ' ἄλλοι», κτλ.

Ἐκ τοῦ Θεόγνου «τὸν δ' ἀγκλὸν τολμᾶν χρὴ τὰ τε καὶ τὰ φέρειν» καὶ «ἄλλοτε τοῖς, ἄλλοτε τοῖσι φιλεῖν», ἀνθ' οὗ γράφεται ὑπὸ τῶν ἐκδοτῶν: τοῖσι φίλος ἢ: τοῖς φίλος εἶ, κτλ.

Ἐκ τοῦ Αἰσχύλου «ἢ τοῖσιν ἢ τοῖς πόλεμον αἴρεσθαι μέγα πᾶσ' ἔστ' ἀνάγκη» καὶ «συμβάλει γὰρ οὐ τὰ μὲν, τὰ δ' οὐ».

Ἐκ τῶν Ἰπποκρατείων «οὔτε ἐξαπίνης οἷόν τε ὄλω τῷ πράγματι μεταβάλλειν οὔτε ἐπὶ τὰ οὔτε ἐπὶ τὰ» καὶ «ἦν δὲ ἀμαρτάνης τοῦ καιροῦ ἢ ἐπὶ τὰ ἢ ἐπὶ τὰ», κτλ. καὶ «διψώδεις οἱ μὲν, οἱ δ' οὐ» καὶ «ἄπυρος τὰ μὲν, τὰ δ' οὐ» καὶ «πυρετοὶ τοῖσι μὲν, τοῖσι δ' οὐ» καὶ «τοῖσι καὶ μετὰ προφάσις, τοῖσι δ' οὐ» καὶ «εἰ δὲ τὰ μὲν (προσγένουτο), τὰ δὲ μή», κτλ.

Ἐκ τοῦ Πλάτωνος «ἐπὶ δὲ τὸ ἄκρον ἀγκλόντων ἐκτέρων, τῶν μὲν δουλείας, τῶν δὲ τούνωντίου, οὐ συνήνεγκεν οὔτε τοῖς οὔτε τοῖς» καὶ «οὐχ ἱκανῶς δοκεῖ σοι λέγεσθαι ὅτι οὐ πάσας χρὴ τὰς δόξας τιμᾶν, ἀλλὰ τὰς μὲν, τὰς δ' οὐ, οὐδὲ πάντων, ἀλλὰ τῶν μὲν, τῶν δ' οὐ», κτλ.

Ἐκ τοῦ Ξενοφώντος «ἔπειτα φωνὴν πᾶσαν ἀκούοντες ἐξελέξαντο τοῦτο μὲν ἐκ τῆς, τοῦτο δὲ ἐκ τῆς» καὶ «οὐδὲ πᾶλλα δύο ἢ τρεῖς μιᾷ πόλει, ἀλλὰ τὸ μὲν τῆ, τὸ δὲ τῆ». Φέρεται δὲ καὶ παρὰ Ψευδοπλάτωνι «ἄρ' ἂν ἔγοις εἰπεῖν ὅτι τὰ μὲν πρὸς τοῦ δεξιᾶ ἔστι, τὰ δὲ πρὸς τοῦ ἀριστερά;» καὶ παρὰ Φιλοστράτῳ «ἀλλ' ὁ μὲν τό, ὁ δὲ τὸ ἐπικινεῖ τάνδρός».

Ἐκ τοῦ Ἡροδότου «οὐ τὰ μὲν τὰ δ' οὐ, ἀλλὰ πάντα ὁμοίως» καὶ «οὐχ ὁ μὲν ὁ δ' οὐ, ἀλλὰ πάντες». Κεῖται δὲ καὶ παρὰ Πλουτάρχῳ

«οὐ τὰ μὲν τὰ δ' οὐ γὰρ, πάντα δ' ὁμοῦ ἐπιτρέψαντες». Περὶ ἰερῶν δ' εἶνε τὸ τοῦ Φωκυλίδου «Λέριοι κκαὶ οὐχ ὁ μὲν θεὸς δ' οὐδ' πάντες, πλὴν Προκλέους· καὶ Προκλέης Λέριος».

Ἐκ τοῦ Ἀριστοτέλους «ἀλλ' ἐν μὲν τοῖς ἐλάττων, ἐν δὲ τοῖς πλείων» καὶ «εἰ δ' ἀκεντροὶ ἀμφὸς ἢ κέντρα ἔχοντες ἢ ὁ μὲν, ὁ δ' οὐδ', οὐπω ὄπτει» καὶ «ταύτης δὲ τῆς πραγματείας οὐ τὸ μὲν ἦν, τὸ δ' οὐκ ἦν προεξεργασμένον, ἀλλ' οὐδὲ παντελῶς ὑπῆρχεν».

Ἐκ τοῦ Θεοφράστου «μυνοτέραι αἱ μὲν, αἱ δ' οὐ», ἂν ὑγιῶς ἔχη ἡ γραφή.

Ἐκ τοῦ Αἰλιανοῦ «ἐπηλύγασεν ἱματίοις καὶ τὸν καὶ τὴν» καὶ «ἐρίῳ κατελιθήσαντες καὶ τὸ καὶ τὸ» καὶ «γίνεσθαι τοίνυν ἐνταῦθα τοῦ καιροῦ μάχη κερτερὰ καὶ φόνος καὶ τῶν καὶ τῶν» καὶ «οἱ δὲ ἀνὰ κράτος διώκουσι καὶ ἐλόντες ἢ τὸν ἢ τὴν ἔχουσιν κτέ.» καὶ «πρὸς τὸν ἀπέβλεψεν ἢ πρὸς τὸν».

Ἐν τοῖς Βεζκίηρον Ἀνεκδότοις ἀναγινώσκειται «λέε: περισσὸν ἢ μῆλον ὑπερβεβηκός. Δίωνος δωδεκάτω βιβλίῳ τεθλαῖα δὲ οἱ μὲν, οἱ δὲ ἐαλώκασιν αἴ γε καὶ λόγου τιτὸς ἄξιοι. Ἀντὶ τοῦ οἱ δὲ λόγου ἄξιοι οἱ μὲν τεθλαῖαν, οἱ δὲ ἐαλώκασιν». Ἐν τῇ Τεῦβνηρείῳ ἐκδόσει τοῦ Δίωνος εἶνε γεγραμμένον ἐαλώκασαν ἀντὶ τοῦ ἐαλώκασιν.

§ 32. Ἀνοποῶλις, ἀρτοπῶλις· κοσκινομάντις.

Ὁ ἐπὶ τῆς παραληγούσης τονισμὸς τῶν προκειμένων λέξεων εἶνε ἡμαρτημένος. Προπαροξυτόνως αἰείποτ' ἐξεφέροντο ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων τὰ εἰς πωλις καὶ μαντις ὀνόματα, οἷον ἀλφιτόπωλις, ἀρτόπωλις, βελονόπωλις, γελγόπωλις, ζωφόπωλις, κτλ. καὶ ἀγνόμαντις, ἀλευρόμαντις, ἀληθόμαντις, ἀλφιτόμαντις, ἀντίμαντις, ἀριστόμαντις, ἀστραγαλόμαντις, ἀστρόμαντις, κτλ. Ἡρωδιανὸς ἐν τῷ περὶ Ἰλιακῆς Προσωδίας ἐ' Ἡεροφοῖτις: Τὰ εἰς ΙΣ παρώνυμα Θηλυκά, παρακείμενα τοῖς εἰς ΗΣ ἀρσενικοῖς βαρυτόνοις, προπερισπᾶται, εἰ φύσει μακρὰ παραλήγοιτο· πρωθηθις, πολιῆτις, ἀλειῆτις, πλανῆτις, πρεσβῦτις· οὕτως δὲ

καὶ ἡεροφοῦτις. Ὅσα δὲ παρὰ τὸ πωλεῖν ἐστὶν ἀνεβίβασε τὸν τόνον· ἀρτόπωλις, ἀλφριτόπωλις· ἀλλ' οὖν καὶ ὅσα παρὰ τὸ κοῖτος· παράκοιτις, ἄκοιτις. Τὸ μέντοι δολόμητις οὐκ ἐστὶ θηλυκὸν ἀλλὰ καὶ ἀρσενικόν, καὶ ἴσως τὸ μῆτις ἐγχεῖται, ὡς τὸ πολύμητις, δολόμητις. Καὶ ἔστι σύνθετον».

§ 33. Ὁφέλη ἢ ὠφέλη.

Καὶ ἐν ταῖς κατ' ἐπιτομὴν συντεταγμέναις γραμματικαῖς διδάσκεται ὅτι τοῦ ὀνόματος ὄφελος οὐδεμίαν ἄλλην πτώσιν οἱ Ἕλληγνες γινώσκουσιν πλὴν τῆς ὀνομαστικῆς καὶ αἰτιατικῆς τῶν ἐνικῶν. Καὶ ὅμως πολλοὶ παρ' ἡμῶν αὐτοὶ τε ἑαυτοὺς τρίβωνας τῆς γλώσσης νομίζοντες καὶ ὑπ' ἄλλων τοιοῦτοι ὑπολαμβανόμενοι οὐδαμῶς διευλαβοῦνται τὸ πληθυντικὸν ὀφέλη, ὅπερ μοχθηρὸν καὶ οὕτως ὄν ἔτι μοχθηρότερον ἀποβαίνει διὰ τοῦ Ω μεγάλου γραφόμενον, ὠφέλη.

Ἔχομεν ἐν χερσὶ φύλλον μικρᾶς ἐφημερίδος ὑπὸ μουσικωτάτου ἀνδρὸς πρερρακευσιμένης, ὅστις χυμυιδιδάσκων τὸ πρῶτον ὦν καὶ νηπίοις πικρὸν τὸ ἄλθα καὶ βῆτα λέγων, ὑποβόλους δ' ἔπειτα θεάτρον γενόμενος καὶ θεατρικῆς ἀνκιδείας ἀμέτρως ἐμπορηθείς, ἐπήδησεν αἰφνης ἐπὶ τὴν σύνταξιν ἐφημερίδος καὶ παντοῖα ἐν αὐτῇ τερετίσματα προφερόμενος, θορόβω τε πίσυρος κάμαθεῖ παρρησία, ταχέως παρὰ τοῖς γλωσσολογίαις διεβοήθη ἐπὶ ἀδρότητι νοημάτων καὶ γλαφυρότητι ῥημάτων. Ὁ λίαν φιλοκάλως ὑπ' αὐτοῦ καὶ φιλοτέχνως ἐπιτηδευόμενος περὶ τὴν φράξιν ὠρχισμὸς διὰ προσφορωτάτων ἀεὶ λέξεων καὶ ῥήσεων, οἷον ἀπολυτισμὸς, δεσποτισμὸς, ἀντιωνταγματισμὸς, κομματισμὸς, ἀτομισμὸς, ἱπποτισμὸς, κοσμοπολιτισμὸς, κοινωτισμὸς, μυστικισμὸς, νεωτισμὸς, ἀπογοήτευσις, ἀποσύνθεσις, φαντασμαγορία, Οὐτοπία ἢ Εὐτοπία, κτλ., ἢ Ἐρινυὸς τῆς ἀναρχίας, ὁ λαῖλαψ τῆς μακρᾶς ἀνομίας, ὁ λαῖλαψ τῶν παθῶν, ἢ αἰρα τῆς φιλοπατρίας, ὁ σκόληξ τῆς ἀπαθείας, ὁ Αἴβυς τῆς ἀνομίας, ὁ Αἴβυς τῶν φαρμασιμῶν, τοῦ μαρδραγύρα ἢ σκιά, ὁ μαρδραγύρας τῆς δουλείας καὶ τῆς ἀμα-

θείας, ἡ σύρτις τῆς ἀντιλογίας, ἡ σύρτις διηρηκῶν ἐσωτερικῶν ἀνώμαλιῶν, ἡ χιών τῆς ἀναλογίας καὶ ὁ ἥλιος τῶν αἰσθημάτων, τὸ γῶς τοῦ πατριωτισμοῦ καὶ ἡ αἴγλη τῶν αἰσθημάτων, κτλ., ὑπερφυῶς τοὺς νέους Ἑλληνας ἐξέπληξε καὶ παντελῶς αὐτοῖς ἀόρατον κατέστησε τὴν συμβαίνουσαν τῇ γλώσῃ δεινὴν κέκωσιν ἐξ ὅλων βραβύρων καὶ σολοῶνων γρήσεων, ὅλον μερίμνει, μελαγχολεῖ, μετρημοῖροῖ, ἀξιοῖτε, προαλοῖφεται προαλοῖφονται, εἰς ἀφῶνους ἰχθεῖς, δασείας ὄφρεις, τοὺς στάχεις, Λογίους Ἐρμῆς, τὸν μέλαινα πέπλον, ἠγγόει, ἀπεκαθίλωσε, ἐνεκαθίδρυσαν, συνεθηκολόγησε, ὀπισθεχώρησε, πλαστογεγραμμένα, εὔρε σύ, ἀ.λ.᾿ εἶπε σύ, ἐστὶ ἀδελφοί, ἐστὶ βέβαιοι (προστακτικῶς), ἐπιβίωθεῖσα, ἀποσβεθήσεται, συγκεκριμμένος διακριμμένος, ἐπιτραπέτω, ἀνεμίγει, ἀπέστειλε περιστείλλας, ἐγγυόμεθα, ἐλάνωμενος ἐλάνωμένη, σηπώμενος σηπωμένη, διωρισθέντων, ἐξομαλίνει ἐξομαλυνθέντων, ἔχει ἀπώλεσει, λιιδωρῶ, ὄνειροπωλῶ, ἐναρμυστόν, ἐν Κλωπηδῶν ἢ μᾶλλον ἐν Ἀπλοστηδῶν, τὴν Μεγαίραν τῆς ἀναρχίας, αἱ ἐνπροσῆγοροι, αἱ ἐπέρασται, αἰθωρεῖ, παρδημεῖ, Τιτάνες, ἐρυθρᾶν, σιδηρῶν, κοιλάσι, Σποράσι, ἀναγνώστα, ἐπιβάται, ἡ Ἐριγγῆς, αἶψα, ἄλμα, πλάσμα, χάσμα, Βενθῆλος, ποικῆλος, αἱ γαλαί, ἡ εὐρεία, ἡ γυναικεῖα, Κρήσοι, μάγοι, ἐπιχρεμύμενα, σκήμους, ἀνιλεῖς, Αἰγυπτίης, περιόπη, σχεδιάγραμμα, ἡ μακαρίτης, δρᾶξ Ἑλλήνων, ἐντιμώτερος προτιμώτερος ἀτιμώτερος, αἰφνῆδιος, ἀλύσεις, ἀβῶγῆ, ψυφάλλος, ἀλλυλαγμός, κράμμα, Παρισίων, Σαμοσατεὺς, ἐπερβαλόντως, ἱεροκρατεία, λεφορίον, κώνιον, φορτεῖον, καταγώγειον, ἐπισόδειον, σιαγῶνα, ἀλεκτριῶνα, ὀρνώμενοι ὡς κῶνες, ἐμηκᾶτο καὶ ὀρέετο, Πρώστρατος, λιμῶνα, ἐπενέχθησαν τροποποιήσεις, μεγαλοπόλις, τηλεσίγραφοι, ἐπίμων, ἀναλίσσομεν, ὀλίγα ψυχία, ἔριοι ἔριοι, τὰς γῆρας, ἐποπτεύσω (ἐντὶ τοῦ ζαρώτω, μαλῶνομαι), χριμερική, αἱ ἀποκρέω τῶν ἀποκρέω ταῖς ἀποκρέω τὰς ἀποκρέω, τί μέλλει αὐτόν; τί μὲ μέλλει; μελλοδραματικὴ ἔταιρία, ἀνεξιχνυσίμως, τοῦθ' ἔνεκα, Ζήνων ὁ Ἐλαιάτης, ἀλλυλοῦτεράσπισσις, οὐδένα ἄς διαλαθάρη, οὐδένα ἄς παραξενεύη, οὐδέποτε ἄς ἐπέλθῃ, ὅστις πάθει, ὅτι τὴν, πρὶν τὸν καταφάγει, πρὶν τὸ καταπίει, οἱ ὑπουργοὶ βασανίζοντες καὶ διστυχοῦντες ὑπάλληλόν τινα, ἀποθρόων τὴν ἑαυτοῦ λάβαν, ἐκ προδοτικῶν σχεδίων ἀπερητημένοι, σάκ-

κορ ἔνδυσσε καὶ θρήρει, ἐκ τῆς διωρύξεως τοῦ Ἀρσυνοῦκοῦ Ἰαθμοῦ, καταγραφθεὶς τοῦ ἀπογρήγοτου τῶν ἐπιστολῶν, μόλις ὑπερβᾶσα τὸ οὐδὸν τῆς μέσης ἡλικίας, κτλ. κτλ. κτλ. Ἄπειρον πλήθος ἀτόπων καὶ διαστρόφων χρήσεων προήλθεν ἐκ τοῦ ἀγαλίνου στόματος τοῦ ἐμπύου τούτου καὶ φησιῶντος τὴν ψυχὴν ἀνθρωπαρίου, τοῦ ἀήδιξ καὶ ἀνκισθησίξ ἀποκναίοντος πάντα συνετὸν καὶ χαρίεντα ἀνθρωπον, ἀποβύλοπομένου δ' ὅμως καὶ μακκαρίζομένου ὑπὸ πλείστων συρφεάων,

ῶν τὸ κέαρ

παλῶ σέσκαται καὶ δυσενίπτω τρυγός.

Δυστυχῶς ἐν Ἑλλάδι ἀπὸ τίνος χρόνου τὰ πάντα ἄνω κάτω φερόμενα εἰς κυκεῶνα συνειλοῦνται καὶ

πᾶς δὲ ἂν ἦ πτωχὸς καὶ ἀγράμματος οὐκέτ' ἀλήθει,
ὡς τὸ πρῶν, οὐδ' αἶρει φορτία μισθαρίου,

ἀλλ' ἐφημερίδῃ Ἑλληνικοῖς στοιχείοις ἐκτυπῶν καὶ προπετέστατ' ἐν αὐτῇ περὶ τε προσώπων καὶ πραγμάτων ἀποφινόμενος

τῆς ἀρετῆς εἶναι φησιν ὁ πρωτοκῶων.

Εὐκόλον δ' εἶνε νὰ ἐκστήσῃ τις τερατολογῶν τὴν διάνοικν τῶν νέων Ἑλλήνων καὶ νὰ θυμασθῇ μεγάλως ὑπ' αὐτῶν, ἂν μετὰ κόμπου μὲν καὶ ἀλκζονείας ἐκφέρῃ τὰ ἐξ ἀήθων καὶ ἀλλοκότων ῥημάτων συγκεκαττυμένῃ δύστηνῃ λογάριζ, δογματικῶς δὲ περὶ παντός ἀποφθέγγηται φρυακτόμενος ἕμῃ καὶ σεμνά τινε ὀνόματα ἀνατεινόμενος, φουσξ δ' αἰεὶ μέγξ ὡς ἐκ τιμιωτέρου πηλοῦ αὐτὸς πεπλασμένος ἢ οὐχὶ τῶν ἐπιγείων τις καὶ γρημαὶ ἐρχομένῶν ὦν, φορτικῶς δ' ἐκυτὸν ἐγκωμιζῶν ἐπιφκνῶς τῶν ἄλλων κατκασοβκρεύηται. Ἄλλ' ἄς ἐπανέλωμεν ὅθεν παρεξέβημεν.

Ἐν τῷ προκειμένῳ φύλλῳ, ὅπερ γέμει, ὡς καὶ τὰ λοιπὰ πάντα, παιδαριώδους κουφολογίας καὶ ιδιωτικῆς φλυαρίας καὶ διθυραμβικῆς σκευωρίας καὶ βωμολογικῆς ψυχρότητος, εἶνε καὶ ἄλλα πολλὰ ἀμαθῶς γεγραμμένῃ, ὅσον ἰσχύει δοτικὴ τοῦ ἰσχύς ἀντὶ τοῦ ἰσχύϊ, ἐξωμολύρασα ἀντὶ τοῦ ἐξομολύρασα, σιδηρὰ ἀντὶ τοῦ σιδηρᾶ, κολοιο ἀντὶ τοῦ κολοιοῖ, πυρεττὸς καὶ πυρεττοῦ ἀντὶ τοῦ πυρετός καὶ πυρετοῦ, ἐκ ποδώρ κατὰ διζστκσιν ἀντὶ τοῦ ἐκποδώρ, Γαδαρινῶν ἀντὶ τοῦ Γαδαρηνῶν, ἴσως ἀπέ.λθει ἀντὶ τοῦ ἴσως ἀπέ.λθῃ, ἐπαρωφῶρειορ ἀντὶ τοῦ ἐπαρωφῶριορ, ἐπαρυστάται ἀντὶ τοῦ ἐπαρυστάται, κτλ., καὶ

τὸ θωρυχσιώτατον δὴ τοῦτο « Ἀκκτὴ βλητον ἐπιμονὴν ἀποδεικνύουσα, διατίθεισι (Γρ. διατίθουσι διὰ τοῦ Π) μετ' ἀφειδίης τὰ δημόσια καὶ πᾶν μέσον κυβερνητικόν, ὅπως κερπωθῆ ἐπ' ἀπειρον τὴν τιμὴν καὶ τὰ ὠφέλι τῆς ὑψηλῆς λειτουργίας κτέ.».

Ἄποσκορακιστέον τὸ παντελῶς ἔκθεσμον ὀφέλη ἢ ὠφέλη, ῥητέον δ' ἀντ' αὐτοῦ ὠφελήματα ἢ ὠφέλειαι ὠφελείας.

§ 34. Ὀρεστεία.

Ὁ παροξύτονος τύπος Ὀρεστεία ἔχει πλημμυελῶς. Ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων ἐτονίζετο Ὀρέστεια, ὡς Ὀδύσσεια, Πατρόκλεια, Δολώνεια, Τηλεγόνεια, Ἡράκλεια, Γιγάντεια, κτλ. Ἐν ταῖς εἰς Ὀμηρον Παρεκβολαῖς τοῦ Εὐσταθίου λέγεται « Κοινὴ δὲ ἦδε Νυκτεγερσία καὶ Δολωνοφονία, καθ' ἣν δηλαδὴ ὁ Δόλων πεφόνευται. Πολλοὶ δὲ τῶν παλαιῶν καὶ Δολώνειαν ταύτην ἐκάλεσαν, ὡσπερ καὶ Πατρόκλειαν ἐν τοῖς ἐφεξῆς, ἐν οἷς τὰ κατὰ Πάτροκλον γράφονται. Προπαροξύονται δὲ καὶ ἄμφω αἱ τοιαῦται λέξεις, ὡσπερ καὶ Τηλεγόνεια κατὰ τὴν παλαιὰν ὀρθογραφίαν ἢ κατὰ Τηλέγονον πραγματεία καὶ Ἡράκλεια ἢ κατὰ Ἡρακλέα καὶ Ὀδύσσεια ἢ κατὰ Ὀδυσσεά καὶ Ὀρέστεια, ἧς καὶ ὁ κωμικὸς μέμνηται, ἢ κατὰ Ὀρέστην».

§ 35. Ἐλλειπής, ἀνελλειπής· λειποτάκτης, λειποτακτῶ, λειποταξία.

Ἄντὶ τοῦ ἐλλειπής καὶ ἀνελλειπής γραπτέον ἐλλιπής καὶ ἀνελλιπής, ἀνυποστάτου οὐσης τῆς διὰ διφθόγγου γραφῆς. Φέρεται δ' ἐν τῇ Ἑλληνικῇ γλώσσῃ καὶ ἀλιπής, ἐκλιπής, ἀνεκλιπής, ἐπιλιπής, θυμολιπής (= λιπόθυμος), περιλιπής, σαρκολιπής (= λιπόσαρκος), ὑπολιπής, ψυ-

χολιπής. Κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον εἶνε ἐσχηματισμένα καὶ τὰ ἐπίθετα ἀστιβής, εὐστιβής, ἡλιοστιβής, μονοστιβής, νιφοστιβής, ὁμοστιβής, πεδοστιβής, πλανοστιβής, χθονοστιβής (στείβω) καὶ ἀειλιβής, φονολιβής (λείβω) καὶ ἀνηλιφής, διηλιφής, μιλτηλιφής, ὑπηλιφής, ἀνουπηλιφής, πισσαλιφής (ἀλείφω) καὶ ὁμοστιχής (στείχω).

Μάτην δ' ὑπερμαχοῦσί τινες τοῦ λειποτάκτης καὶ λειποτακτῶ καὶ λειποταξία ἢ ἀπλῶς δογματίζοντες ἢ ἥμιστα πειστικὸς λόγους προβαλλόμενοι. Ἡ μαρτυρία τῶν ἀντιγράφων, ὅταν ἀπορία περὶ τῆς γραφῆς λέξεώς τινος ἀνακύπτῃ, ὀλίγου ἀξία ὑπάρχει, οἱ δὲ προχείρως αὐτοῖς πιστεύοντες οὐδὲν σχεδὸν διαφέρουσι τῶν τυφλοῖς ὁδηγοῖς ἀκολουθούντων. Σαφῶς καὶ ἄλλοθεν καὶ ἐκ τῆς τῶν ποιητῶν χρήσεως δηλοῦται ὅτι καὶ προτασσόμενον τὸ λείπω ἐν συνθέσει ἀείποτε κατὰ συστολὴν ἐξεφέρετο, οἷον λιποτάξιον, λιπόξυλος, λιποναύτης, λίπουρος, λίφαιμος, λιποψυχῶ, λιποτελεῶ, κτλ.

Ἐν τῇ Ὁρθογραφίᾳ τοῦ Χοιροβοσκῶ ἀναγιγνώσκεται «λείπω. λέγει ὁ Ὄρος ὅτι πάντα (τὰ) παρὰ τὸ λείπω διὰ τῆς Εἰ διφθόγγου γράφεται, οἷον *λειπότως, λειποταξία, λειποτάξιον, λειποστράτιον*. Ὁ δὲ Ὁριγένης διὰ τοῦ Ι λέγει γράφεται, οἷον *λιποστράτια* παρὰ Νεοπτολέμω, *ἐ.λ.λπές* παρ' Εὐφροζῶνι, *λιποκτέανος, λιποναῦται, λιποταξίου* παρ' Ἀριστοφάνει». Ἀντὶ τοῦ Ἀριστοφάνει εἶκασεν ὁ Μεινέκιος Ἀρτιφάνει.

Μετὰ πολλῆς ἀκριβείας θὰ παραγμυτευθῶμεν περὶ τοῦ προκειμένου ἐν ἄλλῳ τόπῳ ποιούμενοι τὸν πρέποντα λόγον καὶ περὶ τοῦ κυρίου ὀνόματος *Λειπερίλη*.

§ 36. Δύσνους, μαθητής δύσνους, κτλ. ἢ σήμερον σπουδάξουσα νεολαία οὔτε δύσνους εἶνε οὔτε ὀψιμαθής, κτλ.

Γελοία, μᾶλλον δὲ καταγέλαστος, εἶνε ἢ πολλάκις γινόμενή χρήσις τοῦ ἐπιθέτου δύσνους ἀντὶ τοῦ δημῶδους βαρυ-

κέφαλος καὶ τοῦ ἀγροικοτέρου μὲν ἀλλ' ἐμφαντικωτέρου χονδροκέφαλος ἢ χοντροκέφαλος, καθάπερ καὶ ἡ τοῦ κακόνους ἐνίστ' ἀντὶ τοῦ κακοκέφαλος ἢ στραβοκέφαλος. Οὐδὲν ἄλλο ἐν τῇ Ἑλληνικῇ γλώσσει σημαίνει τὸ δύσνους καὶ κακόνους ἢ τὸ ἐναντίον τοῦ εὐνους, οἷον εὐνους τινί, ἤγουν εὐμενῆς τινι, καὶ δύσνους ἢ κακόνους τινί, τουτέστι δυσμενῆς τινι. Ἐν τῇ Ἀντιγόνη τοῦ Σοφοκλέους κεῖται «τὸν τῆδε δύσνον καὶ τὸν εὐμενῆ πόλει», ἐν δὲ τῇ Κύρου Παιδείᾳ τοῦ Ξενοφώντος «πῶς ἂν τοῖς μὲν εὐνοῖς κάλλιψα ἰδεῖν ποιοῖτο τὴν ἐξέλασιν, τοῖς δὲ δυσμενεῖσι φοβερῶτατα» καὶ «ὥσπερ οὐ βράδιόν ἐστι φιλεῖν τοὺς μισεῖν δοκοῦντας οὐδ' εὐνοεῖν τοῖς κακόνουσι», παρὰ δὲ Δημοσθένει «καὶ κακόνους μὲν ἐστὶ καὶ ἐχθρὸς ὅλη τῇ πόλει καὶ τῷ τῆς πόλεως ἐδάφει, προσθήσω δὲ καὶ τοῖς ἐν τῇ πόλει πᾶσιν ἀνθρώποις». Ἰς δὲ λέγεται εὐνοῖα ἀντὶ τοῦ εὐμένεια, οὕτω καὶ δύσνοῖα ἢ κακόνουα ἀντὶ τοῦ δυσμένεια. Ἐὰ ἐπιρρήματα εὐνως, δύσνως καὶ κακόνως παρ' οὐδενὶ τῶν ἐνδόξων ἀπαντῶσι. Συνωνυμεῖ δὲ τὸ μὲν εὐνως τῷ εὐμενῶς, οἷον εὐνως ἔχω τινί ἢ πρὸς τινα, εὐνως διάκειμαι πρὸς τινα, τὸ δὲ δύσνως καὶ κακόνως τῷ δυσμενῶς, οἷον δύσνως ἢ κακόνως ἔχω τινί ἢ πρὸς τινα, κτλ.

Ἐπάρχουσι δ' οὐκ ὀλίγα ἴμοια τῷ:

εὐνους—δύσνους καὶ κακόνους,

οἷον:

ἐνδαίμων—δυσδαίμων	καὶ	κακοδαίμων,
εὐτηχῆς—δυστηχῆς	καὶ	κακοτηχῆς,
εὐποτμος—δύσποτμος	καὶ	κακόποτμος,
εὐβουλος—δύσβουλος	καὶ	κακόβουλος,
εὐώδης—δυσώδης	καὶ	κακώδης,
εὐσομος—δύσσομος	καὶ	κάκσομος,
εὐνομία—δυσνομία	καὶ	κακονομία,
εὐφρῆς—δυσφρῆς	καὶ	κακοφρῆς,
εὐφωτος—δύσφωτος	καὶ	κακίφωτος,

εἰμορφος—δύμορφος	καὶ	κακόμορφος,
εὐβ.λαστής—δυσβ.λαστής	καὶ	κακοβ.λαστής,
εὐχριτος—δύσκριτος	καὶ	κακόκριτος,
εὐφρων—δύσφρων	καὶ	κακόφρων,
εὐφρημος—δύσφρημος	καὶ	κακόφρημος,
εὐπραγῶ—δυσπραγῶ	καὶ	κακοπραγῶ,

κτλ. Περβ. καὶ:

εὐτεκνος—δύστεκνος,	
εὐτεκνία—δυστεκνία	καὶ καχοτεκνία,
εὐψυχία—	κακοψυχία,
εὐαιδρία—	κακαιδρία,
εὐδοξος—	κακόδοξος,

κτλ. Περὶ τοῦ δυσθάνατος-κακοθάνατος, δυσμήχανος-κακομήχανος, δυσξύνετος-κακοξύνετος, δυσελπιστῶ-κακελπιστῶ, κτλ. Ἡ εἴπωμεν τὰ δέοντα ἀλλοχρῶ.

Τὸ χονδροκέφαλος ἰσοδυναμεῖ προφανῶς τῷ παχύς τὸν νοῦν ἢ παχύνους, ἀνθ' οὗ λέγεται καὶ παχύφρων ὑπὸ τε τοῦ Ψυχίου καὶ τοῦ Τζέτζου. Οὐκ ὀλίγα δ' ἔχει ἡ Ἑλληνική γλῶσσα, δι' ὧν δύναται τις νὰ παραστήσῃ καθόλου τὸν βαρυκέφαλον ἢ χονδροκέφαλον, οἷον ἀφυής, νωθός ἢ νωθρός, βραδύς (τὸν νοῦν, τὴν γνώμην, τὴν διάνοιαν), ἀμβλύς (τὸν νοῦν), παχύς (τὴν ψυχὴν), κτλ. Τὸ βαρυκέφαλος δὲν εἶνε ὅλως νέα λέξις. Μνημονεῦει δ' ὁ Πλούταρχος καὶ βαρυεγκεφάλους.

Παρὰ Φιλοδήμῳ ἀναγινώσκειται «ὡς ταχὺ συνήκας· ἀλλ' ἀφυής ἐγὼ καὶ βραδύς καὶ δυσκίσθητος», παρὰ δ' Ἰουλιανῷ «τίς οὕτω παχύς ἐστι καὶ ἀρχαῖος, ὃ Καῖσαρ, ὥστε καὶ παίζειν πεφροντισμένον;», παρὰ δ' Ἀριγένη «τῶν μὴ πάνυ ἀμβλύων μυρία ὅσα τοιαῦτα δυναμένων συναγαγεῖν», παρὰ δὲ Γαληνῷ «ὡς καὶ τοὺς ἀμβλύς τὴν διάνοιν ἐπεσθαι τοῖς λεγομένοις» καὶ «διὰ δὲ τοὺς νωθοτέρους τὴν διάνοιν οὐκ ἀνήσω κτέ.» καὶ «ὅσοι σκισίτεροί τε εἰσι καὶ ἀργοὶ τὴν διάνοιν» καὶ «τελέως ἀργῶ τὴν διάνοιν ἀνθρώπου» καὶ «ἀπικιδού-

των τουπίπων και ούτως όνωδών τε και παχέων τήν ψυχήν, ώσπερ και τό σώμα, παρὰ δὲ Λουκιανῷ «άνθρώπων δεῖν παχέων και ήλιθίων» και «παχέσι και άπαιδευτοῖς ανθρώποις» και «άπειρόκλος και παχύδερμος άνθρωπος», παρὰ δ' Ἀριστοφάνει «ώς άμυθής εἶ και παχύς» και «ώς άγροικος εἶ και δυσμυθής», παρὰ δ' Ἰπποκράτει «εἰς τὰς τέχνας παχέες, οὐ λεπτοὶ οὐδ' όξέες» και ἐν τῆς ψευδεπιγράφοις οὖσις Ἐπιστολῆς «νωθής τόν νόον ύπάρχεις», παρὰ δὲ Πλάτωνι «ήττων δὲ άμυθής σοφοῦ, άδύνατος εἰπεῖν ρητορικῶ, βραδύς άγχινοῦ». Ἄλλα παραδείγματα κρίνομεν περιττόν νά καταλέξωμεν. Τό σύνθετον βραδύνουρ εύρίσκεται παρὰ Φωτίῳ λέγοντι «ότι Εὐνόιος ό ρήτωρ βραδύνουρ ήν» και παρ' άλλοις μεταγενεστέροις, τό δὲ βραδύνοια ώς αντίθετον τῷ άγχινοια παρὰ Διογένει τῷ Λαερτίῳ. Τῶς φρονοῦσιν ότι παχυνομένου τοῦ σώματος γίνεται και ή ψυχὴ παχέει ύπάρχει πρόχειρον τό:

παχεία γαστήρ λεπτόν οὐ τίται νόν.

Λέγεται και βαρυκαρδίας, βαρύνε τῇ καρδίᾳ. Ἐπιγένης «Και γάρ έθος τοῦς διδασκαμένους και μὴ παρκαλοουθούνας τῶς λεγομένους βαρυκαρδίους καλεῖσθαι ύπό τῶν διδασκόντων διὰ τό παχὺ τῆς καρδίας». Οὐδεις δ' άγνοεῖ τό τοῦ Ἰσχίου «εἰπαχύνθη γάρ ή καρδία τοῦ λαοῦ τούτου κτέ.». Ὁ Ἐπιγένης εξηγουμένος τό τοῦ Ψαλμοῦ «Διὰ τοῦτο ηῦφράθη ή καρδία μου κτέ.» γράφει «Ἄντι τοῦ ό τοῦς μου έθος γάρ τῇ θεῖῃ γαρρῆ άντι τοῦ νοῦ τήν καρδίαν λαμβάνειν». Περι τούτου πλείονα άλλαχοῦ.

Ἐν τῷ Ἱστορικῷ Σύντιπα τοῦ Φιλοσόφου φέρεται «τόν δὲ άμυθῆ και άπαιδευτον άνθρωπον άγνωστον και άφρονα πικτελῶς όνομάζειν πρέπει άλλ' οὐδαιμῶς καλόνοιν και γνωστικόν». Ὁ καλόν νοῦν έχων ώνομάσθη καλόνοιν και τῇ συνήθειαν τῶν μεταγενεστέρων λεγόντων και καλόφωρ, καλοήθης, καλόφθαλιμος, καλόφρονος, καλόφιλος, καλοφρατος, κτλ. Ὡς έναντίον τοῦ καλόνοιν εἰλημβάνετο ἐν τῷ έσχάτῳ έλληνησμῶ τό κακόνοιν ή κακονούσης, περι οῦ γράφει ό Κορρηῆς «Κακόνοιν, Σ. Κακονούσης, Δ. (d' un esprit pesant, lent), βραδύνουρ, Ἐλλ. Κακα τό εξηγεῖ ό Δ. διὰ τοῦ Δυσκατάληπτος (πλήν άν ένόησε διὰ τούτου, ενεργητικῶς, τόν δύσκαλα κατακαμβάνοντα). Ἡ σύνθεσίς του εἶναι από τό Κακός και Νους. Τό δὲ θαλακόν Κα-

κοροῦσα (γρ. Κακοκοῦσα), Σ. εἶναι ἡ μετοχὴ Κακοκοῦσα, συγκομμένη εἰς τὸ Κακοκοῦσα». Περὶ τοῦ τελευταίου σφάλλεται ὁ ἀοίδιμος ἀνὴρ. Καλονομήα εἶπεν ὁ Δωρόθεος.

Τὸ ἐν τῷ Ὀνομαστικῷ τοῦ Πολυδεύκου «φρόνημος, συνετός, εὖνοος (ὁ γὰρ νοήμων ποιητικόν), δεξιός, εὐμολής» νομίζομεν πλημμελῆ ἀνάγνωσιν τοῦ εἴρους, εἰ καὶ παρ' Ἰσυχίῳ κεῖται «εὖνοον: συνετός, γνήσιον ἢ φίλον». Εὖρομεν δὲ καὶ εὐγενής γεγραμμένον ἀντὶ τοῦ ἐργενής καὶ ἑαυτῷ ἀντὶ τοῦ εἰῶ τῷ.

Ἐν Ἀνεκδότοις Βεκκῆρου λέγεται «Καθ' αὐτὸ γὰρ σημαίνει τὸ εὖ τὸ καλῶς καὶ ὁ νοῦς τὸ λογιστικόν, ἡ δὲ σύνθεσις ἄλλην ἔχει σημασίαν· εἴρους γὰρ ἐστὶν ὁ πρὸς τινι φιλικῶς διακείμενος καὶ τοῦ νοῦς ἔχων εὖ καὶ καλῶς πρὸς ἐκεῖνον». Ὁ Φίλων ποιούμενος λόγον περὶ εὐνοίης γράφει «εὖνοια γὰρ ἐστὶ βούλησις τοῦ τῷ πλησίον εἶναι τὰ ἀγαθὰ αὐτὰ χάριν ἐκείνου». Ἄλλὰ μεταγραπτέον «αὐτοῖ» χάριν ἐκείνου», καὶ καὶ παρὰ τῷ Κλήμεντι ἀναγινώσκεται λέγοντι «εὖνοια δὲ ἐστὶ βούλησις ἀγαθῶν ἐτέρῳ ἕνεκεν αὐτοῦ ἐκείνου» καὶ «εὖνοια δὲ οὐδὲν ἄλλ' ἢ βούλησις ἐστὶν ἀγαθοῦ τῷ πλησίον αὐτοῦ χάριν ἐκείνου». Ἐν τοῖς Νικομαχείοις Ἰθικοῖς τοῦ Ἀριστοτέλους φέρεται «τῷ δὲ φίλῳ φασὶ δεῖν βούλεσθαι τὰγαθὰ ἐκείνου ἕνεκα· τοὺς δὲ βουλομένους οὕτω τὰγαθὰ εὖνοιας λέγουσιν, εἰ μὴ ταῦτό καὶ παρ' ἐκείνων γίνηται».

§ 37. Καιροφυλακτῶ, ἐκαιροφυλάκτουν, κτλ.

Ὁ τύπος καιροφυλακτῶ εἶνε ἀλλότριος τοῦ καθαροῦ καὶ ἀνεγκλήτου ἑλληνισμοῦ γινώσκοντος μόνον τὸν γνησίως ἐσχηματισμένον καιροφυλακῶ. Τὸν κατὰ φύσιν σχηματισμὸν παρατηροῦμεν καὶ ἐπὶ πολλῶν ἄλλων ῥημάτων, τῶν μὲν παρὰ τοῖς ἀδοκίμοις μόνοις ἀπαντώντων, τῶν δὲ καὶ παρ' αὐτοῖς τοῖς δοκίμοις, ὡς γαζοφυλακῶ, εἰρηνοφυλακῶ, εἰρκτοφυλακῶ, ἡμεροφυλακῶ (οὗ καὶ γραμματικοὶ ποιοῦνται χρῆσιν πρὸς ἐξήγησιν τοῦ ἡμερωρῶ), θαλασσοφυλακῶ, θησαυροφυλακῶ, ἱματιοφυλακῶ, καστροφυλακῶ,

κλειδοφυλακῶ, ναυφυλακῶ ἢ νεωφυλακῶ¹, νομοφυλακῶ, νυκτοφυλακῶ, ὄδοφυλακῶ, οἰκοφυλακῶ, ὀπισθοφυλακῶ, πολιτοφυλακῶ, σιτοφυλακῶ, σωματοφυλακῶ, τειχοφυλακῶ, χρυσοφυλακῶ, ὤσοφυλακῶ. Διάφορον τούτων εἶνε τὸ ἀφυλακτῶ ἐκ τοῦ ἀφύλακτος (Πρβ. ἀτακτῶ-εὐτακτῶ, κτλ.).

ὑπὸ τῶν μεταγενεστέρων ἐσχηματίσθη καὶ ῥῆμα δυσφυλακτῶ, οὗ παρέχει ἡμῖν μικρύτερον ὁ Εὐστάθιος γράφων «τὸ δὲ δυσωρεῖν παρῆκται μὲν ὁμοίως τῷ ἀρκυωρεῖν—δηλοῖ δὲ τὸ δυσφυλακτεῖν ἤγουν κατακοπθεῖν ἐν τῷ φυλάσσειν». Ἐν τῷ Λεξικῷ Ἀπολλωνίου τοῦ Σοφιστοῦ κεῖται «Δυσωρήσῃσι: δυσφυλακῆσαι καὶ κκκὴν νύκτα διχγάγῃσιν». Μόνος δ' ὁ Ἀπολλώνιος διέσωσε τὴν ὀρθὴν γραφὴν τῆς παρ' Ὀμήρῳ λέξεως. Οἱ κώδικες φέρουσιν:

ὡς δὲ κύνες περὶ μῆλα δυσωρήσονται ἐν αὐτῇ,
ἐν δὲ τοῖς Σχολίοις λέγεται «ἄμα δὲ καὶ ἐξηγεῖται τὸ δυσωρήσονται». Καὶ παρ' Ἑσυχίου δὲ καὶ παρὰ Σουίδᾶ καὶ ἐν τῷ Μεγάλῳ Ἑτυμολογικῷ τὴν πλημμελῆ ταύτην ἀνάγνωσιν βλέπομεν.

Παρὰ Θουκυδίδῃ ἀπαντᾷ «ὅπως φύλακές τε ἕμα εἶεν—καὶ τοῖς Βοιωτοῖς καιρὸν φυλάξαντες ἐπιγένοντο ἐν τῇ μάχῃ», τουτέστι καιροφυλακῆσαντες. Ἐν τῇ παρηγματικῇ γλώσσῃ εὐρίσκεται ἐνίοτε καὶ τὸ ῥῆμα καιροτηρῶ, ἐξ οὗ τὸ ὄνομα καιροτήρησις. Κατὰ τὸν αὐτὸν τῷ καιροτηρῶ τρόπον εἶνε ἐσχηματισμένον τὸ παρ' Ἀριστοφάνει πρωκτοτηρῶ.

§ 38. Καλλιώτερος.

Τοῦ συγκριτικοῦ τούτου ἐπιθέτου τοῦ ἐκ τοῦ συγκριτικοῦ καλλιῶν γενομένου εὐρίσκονται τινὰ παραδείγματα παρὰ τοῖς μεταγενεστέροις. Ἄλλ', ἂν εὐλόγως ἔχη ἡ γνώμη ὅτι ἡ

¹ Εὐστάθιος «καὶ νεωρεῖν φασὶ τὸ ναυφυλακεῖν». Φώτιος «Νεωρεῖν: νεωφυλακεῖν». Ἐν τῷ κώδικι τοῦ Ἑσυχίου εἶνε πλημμελῶς γεγραμμένον «Νεωρεῖν: νεοφυλακεῖν».

ἔρθῃ γραφία τῆς νέας Ἑλληνικῆς γλώσσης ἐπάναγκες εἶνε κατὰ τὴν Ἀττικὴν μάλιστα διάλεκτον, τὴν μητέρα τῆς λεγομένης κοινῆς, νὰ ῥυθμίζηται, ὀφείλουσιν οἱ ἀσμενίζοντες τῇ ἀδοκίμῳ ταύτῃ λέξει διὰ τοῦ Ο μικροῦ αὐτὴν νὰ γράφωσι, καλλιότερος, οὐχὶ διὰ τοῦ Ω μεγάλου, καλλιώτερος, ἄτε μακροῦ κατὰ τοὺς Ἀττικοὺς τοῦ ἰῶτα ὄντος. Ὅμοια τῷ καλλιότερος (καλλιώτερος) εἶνε τὸ καχιότερος (καχιώτερος), βελτιότερος, βραδιότερος, γλυκιότερος, ἐγγιότερος (ἐγγιώτερος). Ἠρβ. καὶ ἐλαττότερος, κρειττότερος, μειζότερος, κτλ., περὶ ὧν μετ' ἀκριβείας ἀλλαγῷ.

Ἐν τῷ περὶ Διχρόνων τοῦ Ἡρωδικοῦ ἀναγινώσκειται «Τὰ εἰς ΩΝ λήγοντα καθαρὰ συγκριτικά, ὅποτε παραλήγοντο τῷ Ι, ἐκτεταμένῳ αὐτῷ παραλήγονται: κα.λ.λιων, ἠδιων, βελτιων, γλυκιων, καχιων. Ἀριστοφάνης δὲ ἐν Ἀττικαῖς λέξεσιν Ἀττικοὺς ἴσῳρει προφέρεσθαι ἐκτεταμένως».

§ 39. Ἡ ζυγός.

Πολλοὶ πειθόμενοι τῷ ἐν τῇ παρ' ἡμῖν συνήθει γραμματικῇ λεγομένῳ «Πολλὰ ὀνόματα, ἀλλάζοντα τὸ γένος, ἀλλάζουσι καὶ τὴν σημασίαν· οἶον, ὁ ζυγός (ζυγός), ἡ ζυγός (ζυγαριά), ὁ ἵππος (ἄλογον), ἡ ἵππος (ἡ φοράδα καὶ τὸ ἵππικόν)» ποιοῦνται χρῆσιν τοῦ Θηλυκοῦ ἢ ζυγός, ὁσάκις σκοποῦσι νὰ δηλώσωσι τὴν κοινῶς καλουμένην ζυγαριάν. Ἐπὶ τῆς ἐννοίας ταύτης τὸ ἀρσενικὸν ὁ ζυγός κεῖται καὶ παρὰ Πλάτωνι καὶ παρ' Ἀριστοτέλει καὶ παρὰ Γαληνῷ καὶ παρ' Ἐπικτήτῳ καὶ παρὰ Σέξτῳ τῷ Ἐμπειρικῷ καὶ παρ' Ἰουλιανῷ καὶ παρ' ἄλλοις, τὸ δὲ Θηλυκὸν ἢ ζυγός παρ' οὐδενὶ τῶν παλαιῶν. Κατὰ τὸν Εὐστάθιον «παροιμιάζεται τὸ ζυγός δόλιος». Γελῶμεν δ' ἐνθυμούμενοι τὸ γεγραμμένον ὑπό τινος ἐν τῷ περιοδικῷ συγγράμματι Ἀθηναίῳ «Οὐδεὶς ἀναίρει τὴν ῥηθεῖσαν διάκρισιν ὁ ζυγός καὶ ἡ ζυγός· συμφέρει δὲ αὕτη τοῖς ἐπιστήμοσι πρὸς διάκρισιν τῶν ἐννοιῶν». Δὲν φαίνεται δ' ἀπίθανον νὰ δυσ-

νασχετῆ ὁ νέος οὗτος Ἀρίσταρχος, διότι δὲν λέγεται ἐν τῇ Ἑλληνικῇ γλώσσῃ ὁ πούς καὶ ἡ πούς, ὁ δάκτυλος καὶ ἡ δάκτυλος, ὁ πῆχυς καὶ ἡ πῆχυς, κτλ. πρὸς διάκρισιν τῶν ἐννοιῶν. Εἰς μεγάλην δὲ πάντως θὰ ἐμπέσῃ ἀπορίαν, ἂν ἐρωτηθῇ τί φρονεῖ περὶ τῶν ἄνευ ἄρθρου ἐκφερομένων «ζυγὸν μὴ ὑπερβαίνειν» ἢ «μηδὲ ζυγὸν ὑπερβαίνειν» καὶ «ζυγῶ ἰστάναι», κτλ. Ἄλλὰ περὶ τῶν τοιούτων θὰ διαλάβωμεν ἀλλαγῶς διεξοδικῶς.

Ἐν ταῖς εἰς τὰς Ἐπικτήτου Διατριβάς Σημειώσεσι τοῦ αἰοιδίμου Κοραῆ φέρεται «Ἐν σοι ζυγόν: Ἄνωτέρω δὲ ἐπὶ τοῦ παρόντος κεφαλαίου τὸν ζυγόν, ἀρσενικῶς εἴρηκε. Λέγεται γὰρ ἀμφοτέρως· τὸ δὲ οὐδέτερον τοῦ παρκαμίζοντος ἑλληνισμοῦ μᾶλλον ἐστίν, οἷον καὶ τὸ παρὰ τοῖς Ἑβδομήκοντα Ζυγὰ δίκαια, καὶ στάθμια δίκαια. Περὶ τὸ ὑποκοριστικὸν Ζυγίον ἐπλασεν ἢ παρ' ἡμῶν συνήθεια τὸ Ζυγαρία (balance)· τὸ δὲ καθιέμενον εἰς ἑξῆς τοῦ ζυγοῦ μέρος βικρὺ τι σῶμα ἐκ μετάλλου ἢ τινος ἐτέρας ὕλης, ᾧ παραβάλλεται τὸ σταθμώμενον, δι' ἐτέρου ὑποκοριστικῆς σημαίνει, τοῦ Ζύγιον (poinds)». Ὁ Ἀρμωνίος διδάσκει «Ζυγός: ἀρσενικῶς μὲν ἐπὶ τῶν βοῶν, θηλυκῶς δὲ ἐπὶ τῶν σταθμῶν», ὁ δὲ Μάγιστρος «Ζυγός: ἀρσενικῶς ἐπὶ ἀμύξης, ἐπὶ δὲ σταθμοῦ οὐ ζυγός ἀλλὰ τὰ ζυγὰ οὐδετέρως πληθυντικῶς· τὸ γὰρ ζυγόν ἀδόκιμον», ὁ δὲ Μοσχόπουλος «Ζυγός: ὁ τῶν βοῶν, ζυγόν δὲ οὐδετέρως τὸ ζύγιον». Περὶ πάντων τούτων ἀκριβῶς θὰ πραγματευθῶμεν ἐν ἐτέρῳ κεφαίῳ. Ἐπὶ τοῦ παρόντος παρατηροῦμεν μόνον ὅτι τὸ τοῦ Ἀρμωνίου διδάχμα εἶνε ἀνάληθες, ἂν μὴ ὑποληφθῇ κατὰ τὸν Βαλκηνάριον ὅτι παρεφθέρη τὸ ὑπ' αὐτοῦ γραφέν.

§ 40. Μετὰ καὶ ἄνευ προθέσεως, κτλ. μετὰ ἢ ἄνευ ἀρνήσεως, κτλ. πρὸ καὶ μετὰ μεσημβρίαν, κτλ. πρὸ ἢ μετὰ τὸ δεῖπνον, κτλ. οὔτε πρὸ οὔτε μετὰ τὴν ἐπανάστασιν, κτλ. ἀνίσταται ἄλλοτε μὲν πρὸ ἄλλοτε δὲ μετὰ τὴν ἀνατολὴν τοῦ ἡλίου, κτλ.

Ἐντὶ τῶν ἀνελληνίστων τούτων ῥήσεων, ὧν πολλοὶ παρ'

ἤμῃν ἀνυπόπτως ποιοῦνται χρῆσιν, ἀναγκαίως ἔχει νὰ παραλαμβάνονται αἱ Ἑλληνικοῖς στόμασι πρέπουσαι «μετὰ προθέσεως καὶ ἄνευ προθέσεως» καὶ «μετ' ἀρνήσεως ἢ ἄνευ ἀρνήσεως» καὶ «πρὸ μεσημβρίας καὶ μετὰ μεσημβρίαν» καὶ «πρὸ τοῦ δεῖπνου ἢ μετὰ τὸ δεῖπνον» καὶ «οὔτε πρὸ τῆς ἐπαναστάσεως οὔτε μετὰ τὴν ἐπανάστασιν» καὶ «ἀνίσταται ἄλλοτε μὲν πρὸ τῆς ἀνατολῆς ἄλλοτε δὲ μετὰ τὴν ἀνατολὴν τοῦ ἡλίου».

Οὐδὲν δὲ πολλάκις κωλύει νὰ τίθῃται ἀντωνυμία ἐν τῷ δευτέρῳ, ἵνα μὴ ἐπαναλαμβάνηται τὸ ὄνομα, οἷον «πρὸ μεσημβρίας καὶ μετ' αὐτῆν» καὶ «πρὸ τοῦ δεῖπνου ἢ μετ' αὐτό», κτλ. Ἄλλ' ἐν τῇ γλῶσση τῶν παλαιῶν εἶνε πολλῶ συχνοτέρα ἢ κατ' ἐπανάληψιν τοῦ ὀνόματος ἐκφορά.

Ὅσάκις δὲ προστίθεται τῷ ὀνόματι ἐπίθετον ἢ μετοχή, δύναται νὰ μὴ ἐκφέρηται διαρρήδην ἐν τῷ πρώτῳ, οἷον «μετὰ τοῦ μορίου ἢ ἄνευ τοῦ μορίου τοῦ ἀποφατικοῦ» καὶ «πρὸ τῆς ὥρας ἢ μετὰ τὴν ὥραν τὴν ὠρισμένην», κτλ. ἢ νὰ λέγηται «ἄλλοτε μὲν ἔρχεται πρὸ τῆς ὠρισμένης ὥρας, ἄλλοτε δὲ μετ' αὐτήν», κτλ. Καλῶς δ' ἔχει καὶ τὸ «μετὰ τοῦ ἀποφατικοῦ ἢ ἄνευ τοῦ ἀποφατικοῦ μορίου», κτλ.

Ἰνα σαφῶς τὴν τῶν παλαιῶν καθόλου συνήθειαν ἐμφανίσωμεν, παρατιθέμεθα ποικίλα ἐξ αὐτῶν παραδείγματα, οἷον:

Ἐκ τοῦ Ὀμήρου «ἐπεὶ οὐδὲ τὸ ἔλπετο πάμπαν, ἐκπέρσειν πτολίεθρον ἄνευ ἔθει· οὐδὲ σὺν αὐτῷ».

Ἐκ τοῦ Πινδάρου «τῶν δὲ πεπραγμένων ἐν δίκῃ τε καὶ παρὰ δίκαν ἀπίητον οὐδ' ἀν' ἁρόνος ὁ πάντων πατήρ δύναϊτο θέμεν ἔργων τέλος».

Ἐκ τοῦ Σοφοκλέους «οὐ παρ' αὐτοῖς ἀλλ' ἐν αὐτοῖσιν κακοῖς τοῖσιν μεγίστοις ὄντες».

Ἐκ τοῦ Ἀριστοφάνους «οὔτε σὺν παρωλέθροισιν οὔτ' ἄνευ παρωλέθρων».

Ἐκ τοῦ Πλάτωνος «οἷνος ἄνευ τε παιδῶν καὶ μετὰ παιδῶν ἢν ἀληθής» καὶ «μήτε ἐν μέτρῳ μήτε ἄνευ μέτρου μυθολογοῦνται». Περιεχόμενον δὲ κατέστη τὸ ἐν τοῖς Νόμοις ὑπ' αὐτοῦ βηθὲν «πᾶς γὰρ ὅ τ'

ἐπὶ γῆς καὶ ὑπὸ γῆς χρυσὸς ἀρετῆς οὐκ ἀντὶζῆσιος· ἀλλὰ λέγεται καὶ ἐπὲρ γῆς ἀντὶ τοῦ ἐπὶ γῆς.

Ἐκ τοῦ Λυσίου «οὔτε πρὸ τῆς συμφορᾶς οὔτε μετὰ τῆν συμφοράν».

Ἐκ τοῦ Ξενοφῶντος «προνήσαντα καὶ κινδυνεύσαντα καὶ ἐν τῷ μέλει καὶ παρὰ τὸ μέρος».

Ἐκ τοῦ Δημοσθένους «σκοπεῖσθω πρότερον παρὰ τοὺς νόμους ἢ κατ' αὐτοὺς εἴρηται».

Ἐκ τοῦ Ἀριστοτέλους «μνημικὴ ἐν μέτροις καὶ ἄνευ μέτρων» καὶ «οἱ μὲν ἐκ τοῦ Πόντου καὶ εἰς τὸν Πόντον μεταβῆλλουσιν» καὶ «διὸ καὶ κελοῦνται—ἀλκυονίδες ἡμέρην, ἑπτὰ μὲν πρὸ τροπῶν, ἑπτὰ δὲ μετὰ τροπᾶς» καὶ «ἀλλὰ τό γ' εἰθισμένον γίνεσθαι πρὸ τοῦ πράγματος ἢ ἅμα τῷ πράγματι ἢ μετὰ τὸ πρᾶγμα».

Ἐκ τοῦ Θεοφράστου «ὅταν πνεύσῃ μικρὸν πρὸ τροπῶν ἢ μετὰ τροπᾶς χριμερινὰς ψυχρὸς» καὶ «τὸ δὲ σκόροδον φυτεύεται μὲν μικρὸν πρὸ τροπῶν ἢ μετὰ τροπᾶς» καὶ «ἐνταῦθα δὴ πρὸ τοῦτων ἢ μετὰ τοῦτους εἰκὸς τὴν φυτεῖαν ἀρμόττειν» καὶ «τέμνουσι γὰρ δὴ νῦν τοῦ σκιροφοριῶνος καὶ ἑκατομβυχιῶνος ὅσπερ πρὸ τροπῶν μικρὸν ἢ ὑπὸ τροπᾶς» καὶ «ἀπλῶς ὅσα πρὸ τῶν καρπῶν ἢ ἅμα γίνονται τοῖς καρποῖς» καὶ «ὅσους δὴ τρόπους ἄλλους θεωρήκαμεν εἶθ' ἐπὲρ γῆς γινομένων εἴτ' ἐπὶ γῆς εἶθ' ὑπὸ γῆς»· εἴτι δὲ «πρὸς θ καὶ ἐν ῶ ἢ φορᾶ» καὶ «ἐν οἷς καὶ δι' ὧν αἱ τέχνη ποιοῦνται τὰ τέλη» καὶ «διότι θερμὸς ὁ τόπος καὶ εἰς οὗ καὶ εἰς θν ῥεῖ» καὶ «καθ' οἷς καὶ πρὸς οἷς αἱ πνοαὶ» καὶ «εἰς ὧν καὶ δι' ὧν ὁ ἰδρώς».

Ἐκ τοῦ Ἰπποκράτους ἢ Ψευδιπποκράτους «αὐτὸ τὸ νόσημα ἐς τοῦτο κατέσκηψε ἄνευ τε πυρετῶν καὶ ἐν πυρετοῦσι» καὶ «ἀλλὰ καὶ ἄνευ τύχης καὶ ξὺν τύχῃ» καὶ «ἦν τε ξὺν πυρετῷ ἦν τε ἄνευ πυρετοῦ».

Ἐκ τοῦ Πολυβίου «τὴν αἰτίαν εὐρεῖν, εἰς ἧς καὶ δι' ἧν ἐγένετο τὸ συμβεβῆκον».

Ἐκ τοῦ Διονυσίου τοῦ Ἀλικαρνασπέως «τριῶν τε ὄντων, ἐν οἷς καὶ περὶ αὐτὴν ἀρχὴν ταύτην συμβέβηκεν εἶναι».

Ἐκ τοῦ Στράβωνος «οἱ κατ' αὐτὸν ἢ μικρὸν πρὸ αὐτοῦ μέγρι Ἰωνίας ἐπέδραμον τὴν γῆν τὴν ἐκ Βοσπόρου πᾶσαν» καὶ «ἢ μικρὸν πρὸ αὐτοῦ τὴν τῶν Κυμμερίων ἔφοδον ἢ κατ' αὐτὸν ἀναγράφοντες» καὶ «καὶ γὰρ καθ' Ὀμηρον ἢ μικρὸν πρὸ αὐτοῦ λέγουσι τὴν τῶν Κυμμε-

ρίων ἔφοδον γενέσθαι.» καὶ «τῆ τε ὑπὲρ γῆς καὶ τῆ ὑπὸ γῆς» καὶ «ὅτε μὲν ὑπὲρ γῆς τοῦ ἡλίου φερομένου ὅτε δ' ὑπὸ γῆν» καὶ «τοτὲ μὲν ὑπὸ γῆς ὄντος τοτὲ δὲ ὑπὲρ γῆς φανομένου» καὶ «ρεῖν δὲ τὸν Ὁυγον οἱ μὲν διὰ τῆς Βακτριανῆς φασιν, οἱ δὲ παρ' αὐτῆν» καὶ «εἰς θρ καὶ εἰς οὗ τὰς δύοσεις καὶ τὰς ἀνατολὰς ποιεῖται» καὶ «εἰς ἦν καὶ εἰς ἦς οἱ κρηλέμποροι—ὀδεύουσιν ἀσφαλῶς καὶ εὐπόρως ἐκ Πέτρας καὶ εἰς Πέτραν».

Ἐκ τοῦ Ἀριστείδου «εἰ τοίνυν οὐκ ἐπὶ Θηβαίους ἀλλ' ὑπὲρ Θηβαίων τότ' ἐξήλθετε».

Ἐκ τοῦ Διοσκορίδου «καὶ πρὸς τούτοις ἰδρωτοποιίαι καὶ πρὸ τροφῆς καὶ μετὰ τροφῆν».

Ἐκ τοῦ Γαληνοῦ «τῶ δὲ μετὰ ρίγους ἢ μὴ σὺν ρίγει καὶ σὺν ἐμέτοις τιπὲ καὶ ἰδρῶσιν ἢ ἄνευ τούτων γίνεσθαι διαφέρει» καὶ «ἐγ' ἢ ἢ ἐν ἢ γίνεταὶ τὸ τέλος» καὶ «ὕψ' ὦρ ἢ δι' ὦρ γίνεταὶ τὰ τέλος».

Ἐκ τοῦ Φιλοστράτου «δουλωσάμενον ταῖς ναυσὶ τοῦς ἐπὶ θαλάττῃ τε καὶ ἐν θαλάττῃ».

Ἐκ τοῦ Ἡλιοδώρου «ὃ δέ με πρὸ πάντων καὶ ἐπὶ πᾶσιν ἐξήλκυνεν».

Ἐκ τοῦ σοφιστοῦ Νικολάου «ὅτι ἢ μὲν ἄνευ περιστάσεως, ἢ δὲ μετὰ περιστάσεως συνίσταται».

Ἐκ τοῦ Σχολιαστοῦ τοῦ Θεοκρίτου «ἐπὶ πρὸ τῆς γεννήσεως καὶ ἐπὶ μετὰ τὴν γέννησιν».

Ἐκ τοῦ Σχολιαστοῦ τοῦ Ἀριστείδου «εἰς τρεῖς γὰρ διαίρει καὶ λέγει τὰ πρὸ τοῦ πράγματος, τὰ ἐν τῷ πράγματι, τὰ μετὰ τὸ πᾶγμα».

Καὶ ἐν τῇ Κριτικῇ Διαιρέσει ἀναγινώσκειται «γῆ εἰς ὕδατος καὶ δι' ὕδατος συνεστῶσα τῷ τοῦ Θεοῦ λόγῳ» καὶ «ὅτι εἰς αὐτοῦ καὶ δι' αὐτοῦ καὶ εἰς αὐτὸν τὰ πάντα», κτλ.

Ὁ Ἰσοκράτης ἐν τῷ περὶ Ζεύγους προτιθέμενος νὰ παραστήσῃ τέσσαρς πρὸς τὰ αὐτὰ πρόσωπα σχέσεις παρακλιμβάνει τετρακτίαι τὴν προσωπικὴν ἀνωμαλίαν μετὰ τῆς προσηκούσης ἐλάχιστε προθέσεως, οἷον «κινδυνεύει τὰ μὲν ὑψ' ἡμῶν, τὰ δὲ δι' ἡμῶν, τὰ δ' ὑπὲρ ἡμῶν, τὰ δὲ μεθ' ἡμῶν».

Ὁυγὶ δὲ πικρῶς ἀνωφελὲς φαίνεται νὰ προσθεῖσιν τοῖς κατειλεγμένοις παραδείγμασι τὰ ἐν ταῖς πρὸς Δημόνικον Πικρινέσειν ἀπικνῶνται «ῥώμη δὲ μετὰ μὲν γρηγορήσεως ὠφέλησεν, ἄνευ δὲ ταύτης

πλείω τοὺς ἔχοντας ἔβλεψε» καὶ «τέρψις γὰρ σὸν τῷ καλῷ μὲν ἄριστον, ἄνευ δὲ τούτου κήμιστον» καὶ τὸ παρὰ Δημοσθένει «οἱ μὲν γὰρ ἄλλοι πάντες ἄνθρωποι πρὸ τῶν πραγμάτων εἰδῶσι χρῆσθαι τῷ βουλεύεσθαι, ὑμεῖς δὲ μετὰ τὰ πράγματα» καὶ τὸ παρ' Ἀριστοτέλει «ἀλλ' ὅμως οὐκ ἄνευ μὲν τούτων γέγονεν, οὐ μὲντοι διὰ ταῦτα πλὴν ὡς δι' ὕλην», ὧ ἐμπερὲς τὸ θρυλούμενον «οὔτε διὰ ταῦτο οὔτ' ἄνευ τούτου», καὶ τὸ παρὰ Σπράβωνι «Εὐθύδημε, κινδὸν εἶ τῆς πόλεως ἀναγκάζον· οὔτε γὰρ μετὰ σοῦ δυνάμεθα ζῆν οὔτ' ἄνευ σοῦ». Ἐν ταῖς Κοκκαῖς Προγνωσεσι φέρεται «φῦσαν δὲ ἄνευ ψόφου περδῆσιος διεξιέναι βέλτιστον· κρέσσον δὲ καὶ ξὺν ψόφῳ διελθεῖν ἢ αὐτοῦ ἀνειλέεσθαι», ἐν δὲ τῷ Προγνωστικῷ «φῦσαν δὲ ἄνευ ψόφου ΚΑΙ περδῆσιος διεξιέναι ἄριστον, κτέ.» ἢ «ἄνευ ψόφου ΜΕΝ ΚΑΙ περδῆσιος κτέ.». Ἄλλὰ τὸ περδῆσιος ἢ καὶ κερδῆσιος εἶνε πάντως παρεμβεβλημένον.

Παρατηρήτεον δ' ὅτι, ἂν ἐν τῷ δευτέρῳ ἀντὶ τῆς προθέσεως γίνηται χρῆσις ἐπιρρήματος, ἄλλοτε μὲν πρόκειται αὐτῷ ἢ προσήκουσα πτώσις, ὡς παρ' Ἡσιόδῳ «μήτ' ἐν δόῳ μήτ' ἐκτὸς δόῳ προβάδην οὐρήσης», ἄλλοτε δὲ παραλείπεται συνεξαιρουμένη, ὡς παρὰ Θεοφράστῳ «ἢ πρὸ αὐτῶν ἢ ὑστερον μικρῶ» καὶ παρὰ Σπράβωνι «ὅ μηδενὶ συμμίξας τῶν Ἑλλήνων μήτε κατὰ τὴν πλίην μήτ' ὑστερον» καὶ «τὰ μὲν πρὸ τῆς πόλεως ἐν τοῖς κήποις τὰ δὲ ἐντός» καὶ «τὰς μὲν σὸν ἐνθουσιασμῷ τὰς δὲ χωρὶς, καὶ τὰς μὲν μετὰ μουσικῆς τὰς δὲ μή» καὶ «ὅτι δὲ πλάνητες καὶ μετ' ἐκείνων καὶ χωρὶς καὶ ἐκ παλαιῶ καὶ αἱ Ἀριστοτέλους Πολιτεῖσι δηλοῦσιν».

Ἄλλ', ἂν ἐν τῷ πρώτῳ γίνηται χρῆσις ἐπιρρήματος ἀντὶ τῆς προθέσεως, ἀδύνατος ἀποβαίνει ἢ ἔλλειψις, ὡς ἄλλῃ τε παραδείγματι μηνύουσι καὶ τὸ ἐκ τοῦ Σπράβωνος «πόλεις δ' εἰσὶν ἐντός τοῦ Πάδου καὶ περὶ τὸν Πάδον» καὶ τὸ ἐκ τοῦ Γαληνοῦ «ἀλλ' οἱ μὲν νέοι χωρὶς κακογυμίας, οἱ παλαιοὶ δὲ καὶ σὸν ταύτην». Παραδόξον φαίνεται τὸ τοῦ Σοφοκλέους ἐν Ἀντιγόνη «ἀλλ' ἢ γὰρ ἐκτὸς καὶ παρ' ἐλπίδας χερὰ κτέ.», εἰς ὃ φέρεται σχόλιον «τὸ ἐκτός καὶ τὸ παρὰ ἐκ παραλλήλου». Προσσημασιῶται δὲ συνήθως ἡ γενικὴ ἐλπίδος ἢ ἐλπίδων· ἢ γὰρ ἐκτός ἐλπίδων καὶ παρ' ἐλπίδας χαρά. Ἄλλ' ὑπὸ τινων μεταγράφεται «ἢ γὰρ ἄταπος καὶ παρ' ἐλπίδας χερὰ» ἢ «ἢ γὰρ ἐκτός ἐλπίδος πολλῆ χερὰ». Τὸ παρ' Ὀρειβάσιῳ ἀναγνωσκόμενον «ἀλλὰ γὰρ καὶ τῆς

βιζίου καὶ συντόνου ἐνεργείας καὶ χωρὶς τε καὶ διὰ τούτων, ὡς εἰκός, ὀλιγωφελέστερός ἐστι» τρεπτέον ἕως εἰς τὸ «τῆς βιζίου καὶ συντόνου ἐνεργείας κ' ἰχώρισται (= ἀπὴλλκκται, ἐστέρηται) καὶ διὰ τούτου, ὡς εἰκός, κτέ.».

Πολλάκις δ' ἐκφέρεται ἄπαξ ἢ πτώσις, εἴτ' ἐν τῷ πρώτῳ τιθεμένη εἴτ' ἐν τῷ δευτέρῳ, ἂν ἐν ἀμφοτέροις ἐπιρρημακ ἀντὶ τῆς προθέσεως παραλαμβάνηται, ὡς παρ' Ἀριστοτέλει «καὶ ὅπως οἱ τ' ἐπέκεινα Μαλίας καὶ οἱ ἐντὸς διαφέρουσι μετακλήσει καὶ σκληρότητι» καὶ παρὰ Στράβωνι «τὸ μὲν ἐντὸς τοῦ Ταύρου τὸ δὲ ἐκτὸς» καὶ «τοῖς τε ἐκτὸς τοῦ Βιθράτου καὶ τοῖς ἐντὸς» καὶ «τῆς τε ἐντὸς Ἰσθμοῦ καὶ τῆς ἐκτὸς» καὶ «καλεῖται τὸ μὲν ἐντὸς τοῦ Πάδου τὸ δὲ πέραν», κτλ. καὶ «τὰ μὲν ἐντὸς τὰ δὲ ἐκτὸς τῆς συμπάσης οἰκουμένης» καὶ «τῆν τε ἐντὸς καὶ τῆν ἐκτὸς στηλῶν» καὶ «τὰ μὲν ἐντὸς οἰκεῖ τὰ δὲ ἐκτὸς τοῦ δριμοῦ» καὶ «ἡ πέρι καὶ ἡ ἐντὸς τοῦ Στρυμόνος ποταμοῦ», κτλ. Καθ' ὅμοιον τρόπον λέγεται ὑπὸ τοῦ Θεοφράστου «οἱ Ἀθήνησι ἐπὶ τὰς πέριδικας τοῦ Κορυθαλλοῦ πρὸς τὸ ἄστυ κακκκβίζουσιν, οἱ δ' ἐπέκεινα τιτυβίζουσιν» καὶ ἄλλα τοιαῦτα ὑπ' ἄλλων. Ἐῖς ἀνελλιπῶς ἐχούσης συντήσεως, καθ' ἣν ἐπ' ἐκκτέρου ἐπιρρημακτος ἐκφέρεται διακρήδην ἢ πτώσις, μνημονεύομεν δύο μόνον μακρῶν, τὸ ἐκ τοῦ Στράβωνος «εἴω μὲν στηλῶν Γάδειρά τε καὶ Κακκτετείδες καὶ Βρεττανικαί, ἐντὸς δὲ στηλῶν αἱ τε Γυμνήσιαι καὶ ἄλλα νησίδικα» καὶ τὸ ἐκ τοῦ ψηφίσμακτος τοῦ κειμένου ἐν τῷ περὶ τοῦ στεφάνου λόγῳ τοῦ Δημοσθένους «κακκκαμίζειν δὲ καὶ τὰ ἐκ τῶν ἀγρῶν πάντα τῆν ταχίτην, τὰ μὲν ἐντὸς σταδίων ἑκατὸν εἴκοσι εἰς ἄστυ καὶ Πειραιᾶ, τὰ δὲ ἐκτὸς σταδίων ἑκατὸν εἴκοσι εἰς Ἐλευσίνα καὶ Φυλῆν κτέ.».

Κυρίως δέ, νομίζομεν, ἐκ τῶν εἰρημένων κακκκνοεῖται πῶς δύναται τις νὰ κακκκακευδῆσῃ τὸν λόγον, ἂν τρεῖς σχέσεις σκοπῆ νὰ παραστήσῃ εἴτε διὰ δύο προθέσεων καὶ ἐνὸς ἐπιρρημακτος εἴτε διὰ δύο ἐπιρρημακτων καὶ μιᾶς προθέσεως. Ἀλλ' οὐδὲν κωλύει νὰ παρατεθῶσι καὶ τὰ ἐξῆς τοῦ Στράβωνος χωρὶς «ἢ γὰρ ἐπὶ ταύταις ἢ παρὰ ταύταις ἢ μεταξὺ ἴδρυνται» καὶ «οὔτ' ἐκτὸς τῶν Ἀλπεων οὔτ' ἐν αὐταῖς οὔτ' ἐντὸς».

Ἐν τῷ Σοφιστῇ τοῦ Πλάτωνος ἀντὶ τοῦ ἐν τοῖς ἀντιγράφοις «δεῖ δὲ δεῖ παντὸς πέρι τὸ πρῶμακ ἀπὸ μᾶλλον διὰ λόγων ἢ τοῦνομακ μόνον συναπολογῆσθαι χωρὶς λόγων» εἶκκκεν ὁ Στέφανος διὰ λό-

γΟ', ἵνα συμφωνῇ κατ' ἀριθμὸν τῷ ἐπ' ἐναντίας σχέσεως ἐπιφρο-
μένῳ χωρὶς λόγΟ'. Ἀλλ' οὐδ' αὖτως ἡ κειμένη γραφή ἀτοπίως μετέ-
χουσα ὀφείλει νὰ μὲνῃ ἀκίνητος. Ἀμφιβόλλομεν δ' ἂν τὸ αὐτὸ ἀρμόζῃ
νὰ λεχθῆ καὶ περὶ τοῦ ἐν τῇ Πονητικῇ τοῦ Ἀριστοτέλους «εἴη γὰρ ἂν τὸ
Ἡροδότου εἰς μέτρα τεθῆναι, καὶ οὐδὲν ἦττον ἂν εἴη ἱστορίαι τις μετὰ
μέτρΟ' ἢ ἄνευ μέτρΩΝ». Ὁρθότατα δὲ καὶ παντόπῃσιν ἀνυπόπτως
ἔχει τὸ «Πυλὸς ἀπόστολος οὐκ ἀπ' ἀνθρώπων οὐδὲ δι' ἀνθρώπων».
Ὁ Στράβων τῶν συνωνύμων χρῆσιν ποιούμενος γράφει «καὶ μέλους χω-
ρὶς καὶ μετ' ὥθης ἔργα θεῶν τε καὶ ἀνδρῶν τῶν ἀρίστων ἀνυδιόδοντες».

Παρ' Ἀθηναίῳ λέγεται «Πρακλείδης δὲ ὁ Ἐραρυτῆνος ζητεῖ πότε-
ρον προπαρτιθεσθαι δεῖ τὰ τραγῆματα—ἢ οὐ, ἀλλὰ μετὰ τὸ δεῖ-
πνον». Ἠδύνατο δὲ νὰ ῥηθῆ ἄντ' αὐτοῦ «πότερον πρὸ τοῦ δείπνου
παρτιθεσθαι δεῖ τὰ τραγῆματα ἢ μετὰ τὸ δείπνον». Πρὸς τὸ ἐκ τοῦ
Ἀθηναίου παρτιθεῖν χωρίον ἔχει ἐμφέρειαν τὸ παρὰ Θεογράστῳ «τὰ
μὲν γὰρ αὐτῶν φιλεῖ προῖσταισθαι, τὰ δὲ ἄλλ' διὰ τὸ μὴ δύνασθαι
φέρειν τοὺς χειμῶνας».

Παρηρηματωτέον δ' ὅτι οὐδὲ δύο διάφοροι πτώσεις μετὰ τῆς αὐτῆς προ-
θέσεως ἀπ' αὐτῆς τιθεμένης συνετάττοντο ἐν τῇ Ἑλληνικῇ γλώσσῃ. Τὸ τοῦ
Ἡροδότου «οἱ Πέρσαι ἐδῶκον πρὸς ἡώ τε καὶ τοῦ Ταυάνθους» ρκίνεταί
ὅτι εἶνε πλημμελὴς ἀνάγνωσις τοῦ «Ἰθὺ Ταυάνθους» (I=Τ καὶ Θ=Ο).

Ἐν τέλει μνημονεύομεν τὸ ὑπὸ Κλήμεντος τοῦ Ἀλεξανδρείως ἐν
τοῖς Στρωματεῦσι γεγραμμένον «ὅπερ τῶν κατὰ ἢ πρὸς τί πως ἔχειν
ὠνομασμένων ἐστὶ», δι' οὗ ἐμφάνεται ὅτι ἀδικήτως ἐν τῷ προκει-
μένῳ γίνεται χρῆσις τῆς ΚΑΤΑ ἢ τῆς ΠΡΟΣ προθέσεως. Κατανοεῖ-
ται δὲ κάλλιστα τὸ πρᾶγμα, ἂν γραφῆ «τῶν κατὰ (ἢ πρὸς) τί πως
ἔχειν ὠνομασμένων».

§ 41. Ἐπεσημασμένος, ἐπεσωρευμένος, ἀνεσυρμένος,
προὔπελογισμένος, ἐβρασμένος, ἀπεχρυσταλλω-
μένος, κτλ. καὶ ἀποκεκτηνωμένος, καταπεπτοῖ-
μένος, κτλ.

Κακῶς μὲν οἱ πρῶτοι τύποι προηγήθησαν ἄνευ ἀναδιπλα-

σιασμοῦ, κακῶς δ' οἱ δεῦτεροι μετ' ἀναδιπλασιασμοῦ. Δίκαιον δ' εἶνε νὰ προστεθῇ μὲν ἐκείνοις ὡς παρὰ φύσιν ἐλλείπων, ν' ἀφαιρεθῇ δ' ἀπὸ τούτων ὡς ἀθέσμως προσκεκολλημένος. Σχηματίζονται δ' οὕτω τὰ κανονικά καὶ ἀνεγκλήτως ἔχοντα ἐπισεσημασμένος, ἐπισεσωρευμένος, ἀνασεσυρμένος, προὑπολελογισμένος, βεβρασμένος, ἀποκεκρυσαλλωμένος, κτλ. καὶ ἀπεκτηνημένος, κατεπτοημένος, κτλ.

§ 42. Ἀπελπισία.

Παρ' οὐδενὶ τῶν ἀρχαίων εὔρομεν τὴν λέξιν ἀπελπισία. Ὁ Πολύβιος ἐν μὲν τῇ τρίτῃ λέγει «τηλικούτον γὰρ προεγεβλήκει κατελπισμὸν τοῖς ὄχλοις», ἐν δὲ τῇ τριακοστῇ πρώτῃ «καί τις οἶον ἀπελπισμὸς ὑπέδραμε τοὺς ἀνθρώπους». Τῆς λέξεως ἀπελπισμὸς ποιοῦνται ἐνίοτε καὶ οἱ Ἑκκλησιαστικοὶ συγγραφεῖς χρήσιν, οἷον Ἰωάννης ὁ Χρυσόσομος, Γρηγόριος ὁ Νύσσης καὶ ἄλλοι. Ἐπαινετὸν δ' ἴσως ἔργον θὰ πράξωμεν, ἂν ἐγκρίνωμεν καὶ ἡμεῖς εἰς τὴν καθαρεύουσαν γλῶσσαν τὸν παλαιὸν τύπον ἀπελπισμὸς ἀποδιοπομπούμενοι τὸν νεωτερικὸν ἢ παραπεποιημένον ἀπελπισία. Δυνάμεθα δὲ κατὰ τὸ ἀπελπισμὸς καὶ κατελπισμὸς νὰ λέγωμεν καὶ ἐπελπισμὸς ἐκ τοῦ ἐπελπίζω.

Ἐν τῷ ἐσχάτῳ παρηκμακῶτι ἑλληνισμῷ εὐρίσκεται καὶ τύπος ἀπελπισία, ὃν οὐδαμῶς ἀποδεκτὸν νομίζομεν. Περὶ τῶν ῥηματικῶν ὀνομάτων τῶν διὰ τῆς καταλήξεως ΜΟΣ ἐσηματισμένων θὰ πραγματευθῶμεν μετὰ πολλῆς ἀκριβείας ἐν τῷ καθήκοντι χρόνῳ.

§ 43. Καταχρῶμαί τινος, καταχρῶμαι τῆς φιλίας, καταχρῶμαι τῆς ἀγαθότητος, τῆς εὐπιστίας, κτλ.

Πρὸ πολλοῦ ἐπεισεχώμασε τῇ καθ' ἡμᾶς συνηθείᾳ ἢ παντε-

λῶς ὀθνεῖα καὶ ἔκφυλος τοῦ καταχρῶμαι μετὰ γενικῆς σύνταξις, μόνη δὲ σχεδὸν αὐτῇ ἐπιπολάζει τὰ νῦν ἐν αὐτῇ, διότι ὀλίγιστοι τῶν νέων Ἑλλήνων προθυμοῦνται νὰ ἐπισκοπῶσι μετὰ σπουδῆς τὴν φύσιν τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης καὶ νὰ προσέχωσιν ἐγγρηγορότεσ τῇ ἀδόλω αὐτῆς χρήσει. Τὸ ῥῆμα καταχρῶμαι δηλοῦν κυρίως ὅλως ἢ ὅλοσχερῶς χρῶμαι, σφόδρα καὶ ὑπερβαλλόντως χρῶμαι, δαφιλῶς καὶ ἀφειδῶς χρῶμαι, ἄνευ τινὸς δυσκολίας μεθίσταται εἰς τὴν σημασίαν τοῦ κακῶς καὶ ἀνοικείως χρῶμαι ἤτοι ἀνάρμοστον καὶ ἀπροσδιόνυσον χρῆσιν ποιοῦμαι. Οὐδένα δὲ δύναται νὰ λανθάνῃ ὅτι τῇ ὑπὸ τῆς προθέσεως ΚΑΤΑ ἐμφανιζομένη ἐννοίᾳ τῆς ὑπερβολῆς καὶ ἀφειδίας ἀναγκαιῶς πως παρομαρτεῖ ἢ παραφύσται ἢ τῆς κακίας καὶ διαστροφῆς ἢ τῆς πλημμελείας καὶ ἀτοπίας. (1) Συνέσιος ἀντιδιαιρῶν τὸ καταχρῶμαι πρὸς τὸ χρῶμαι σαφῶς τὴν διαφορὰν αὐτῶν παρέστησεν ἐν τῇ ῥήσει «χρῆσθαι ταῖς φιλίαις, οὐ καταχρησθαι». Ὡς δὲ τὸ ἀπλοῦν ῥῆμα συνετάττετο μετὰ δοτικῆς, οἷον χρῶμαι τῷ καιρῷ, τῇ ἐξουσίᾳ, κτλ. χρῶμαι τῇ λέξει, τῷ ὀνόματι, κτλ., οὕτω καὶ τὸ σύνθετον, οἷον καταχρῶμαι τῷ καιρῷ, καταχρῶμαι τῇ σαρκί, καταχρῶμαι τῇ τρυφῇ, κτλ. καταχρῶμαι τῇ λέξει, τῷ ὀνόματι, κτλ., οὐδεμίαν ῥοπήν ἐχούσης τῆς ἐπὶ τοιαύτης ἐννοίας παρελημμένης προθέσεως εἰς μεταβολὴν τῆς συντάξεως. Ἄλλοια εἶνε ἡ δύναμις τῆς προθέσεως ἐπὶ τῶν ῥημάτων καταγελῶ, καταβοῶ, καταφρονῶ καὶ ἄλλων πολλῶν· φυσικῶς δὲ ταῦτα καὶ εὐλόγως φέρονται διὰ τὴν πρόθεσιν ἐπὶ γενικῇν. Ἄλλ' ἢ τοῦ καταχρῶμαι μετὰ τῆς πτώσεως ταύτης ἐκφορὰ ἀποβαίνει κατὰ πάντα τρόπον ἀδύνατος, πλὴν εἴαν τις δοξάζῃ ὅτι εὐδοῦται τὸ προφανῶς ξενίζον καταχρῶμαι τῆς φιλίας ἢ τῆς ἀγαθότητος ἐκλαμβανόμενον ἰσοδύναμον τῷ χρῶμαι κατὰ τῆς φιλίας ἢ τῆς ἀγαθότητος!

Εὐρίσκεται καὶ μετ' αἰτιατικῆς τὸ ῥῆμα καταχρῶμαι ἐν τῇ παλαιᾷ γλώσσῃ συντεταγμένον, ἀλλ' ἐπὶ τῆς σημασίας τοῦ φθεῖρω, ἀναλίσκω ἢ καταναλίσκω, σπαθῶ ἢ κατασπα-

Θῶ, κτλ. Λέγεται δὲ καὶ καταχρῶμαί τινα (προκαταχρῶμαί τινα, προσκαταχρῶμαί τινα) ἀντὶ τοῦ ἀπόλλυμί τινα, ἀποκτείνω ἢ φονεύω τινά, καθάπερ καὶ διαχρῶμαί τινα καὶ ἀποχρῶμαί τινα.

Μάρτυρας τῆς τοῦ καταχρῶμαι μετὰ δοτικῆς συντάξεως οὐκ ὀλίγους ἔχομεν νὰ πρρηγάζωμεν ἔκ τε τῶν δοκίμων καὶ τῶν ἀδοκίμων· ἀλλ' ἐν τῷ παρόντι πρρηχόμεθα δύο μόνους, τὸν Λουκιανὸν καὶ τὸν Γαληνόν, ὧν ὁ μὲν λέγει «τοῦ τὰ καταχρωμένου τοῖς ἐμοῖς» καὶ «ὡς δὲ κατεργητό μου τῇ περὶ παιδείαν φιλοτιμία», ὁ δὲ Γαληνὸς «ὅτι μὴ κυρίως ἀλλὰ καταχρῶμενοι τῇ προσηγορίᾳ» καὶ «ὑπερ καὶ στόμχον ὀνομάζειν εἰθίμεθα καταχρῶμενοι τῇ προσηγορίᾳ» καὶ «εἰθικότεις οὖν οἱ πολλοὶ καταχρῆσθαι τοῖς ὀνόμασι τὸ κωλυτικὸν τοῦ ψυχέσθαι θερμακίον ὀνομάζουσιν οὐκ ὀρθῶς» καὶ «θερμὰ λέγομεν ἐνίοτε καταχρῶμενοι τῇ προσηγορίᾳ» καὶ «ἀντὶ τοῦ πάθους τῷ πεπονθῶτι μορῶ κατεργήσατο» καὶ «ὀνομάζουσι δὲ αὐτὸν ἔνιοι καὶ κύνα καταχρῶμενοι τῇ τοῦ παντὸς ἀστρου προσηγορίᾳ» καὶ «ἀλλὰ καταχρῆσθαι μᾶλλον αὐτὸν τῷ ῥήματι ἀντὶ τοῦ ἰσχυοῦσθαι» καὶ «καταχρῶμενοι δὲ τοῖς ὀνόμασι καὶ μέλαινα ἔστιν ὅτε καλοῦμεν», κτλ.

Περὶ τῆς μετ' αἰτιατικῆς συντάξεως τοῦ τε συνθέτου καταχρῶμαι, τοῦ ἔχοντος τὴν ἔνοιαν τοῦ ἀπρεπῶς καὶ ἀδίκως χρῶμαι ἢ πλημμελῶς καὶ ἀτόπως, καὶ τοῦ ἀπλοῦ χρῶμαι πολλὰ μέλλομεν νὰ γράψωμεν ἐν εὐθέτω τόπῳ.

Τούτων οὕτως ἐχόντων, πρόδηλον γίνεται ὅτι ὀφείλομεν ἀπροφασίστως ν' ἀποτριβώμεθα μὲν τὴν ὑπ' ἀμαθίας εἰσφθαρῆσαν εἰς τὴν γλῶσσαν σύνταξιν τοῦ καταχρῶμαι μετὰ γενικῆς, ν' ἀσπαζώμεθα δὲ τὴν νενομισμένην παρὰ τοῖς ἀρχαίοις ἀνδράσιν ἤτοι τὴν μετὰ δοτικῆς. Δύνανται δ' οἱ ἀπλότητα ἐν τῷ λόγῳ θηρεύοντες καὶ πρὸς τὸ ἰδιωτικὸν μᾶλλον ἀποκλίνοντες νὰ ποιῶνται χρῆσιν τῆς μετ' αἰτιατικῆς ἐκφορᾶς τοῦ προκειμένου ῥήματος (καταχρῶμαι τὴν φίλιαν, τὴν ἀγαθότητα, κτλ.), ἣν καὶ ἡ φύσις τῆς νέας γλώσσης

προσδέχεται καὶ ἡ χρῆσις μεταγενεστέρων τινῶν πιστοῦται· Ἄλλ' ἀκριβέστερον περὶ τούτου ἀλλαχού.

Παρατηρητέον δ' ὅτι οἱ παρ' ἡμῖν δίκην μυκήτων φυόμενοι συγγραφεῖς, οἵτινες ἀόκνως τὸν ξηρὸν χάρτην τῷ ὑγρῷ μέλανι στίζοντες ἀΐδια τῆς ἀφροσύνης ἢ ἐμπληξίας αὐτῶν μνημεῖα καταλείπουσι, καὶ τὸ ἀπλοῦν χρῶμαι πολλάκις μετὰ γενικῆς συντάτουσι λεγοντες χρῶμαι τοῦ δικαιώματος, χρῶμαι τῆς ἐξουσίας, χρῶμαι τῆς εὐκαιρίας, κτλ. ἀντὶ τοῦ χρῶμαι τῷ δικαιώματι ἢ ποιῶμαι χρῆσιν τοῦ δικαιώματος, κτλ.

§ 44. Βιέννη, Βιέννην.

Ὁ μακαρίτης Ἀσώπιος ἐν μὲν τοῖς Σουτσειοῖς γράφει «Εἰς τὴν Βιέννην. Τοῦτο κλίνεται ἢ Βιέννα, τῆς Βιέννης, τὴν Βιένναν, ὡς Ἄννα, Ἄννης, Ἄνναν», ἐν δὲ τῷ Ὀρθογραφικῷ, συγγράμματι παλαιότερῳ τῶν Σουτσειῶν, «Ἐκ τῶν διὰ τοῦ α ἐκφερομένων ἀνήκουσιν ἐνταῦθα τὰ γένα ἢ γέννα, βλένα ἢ βλέννα (= μύξα), ὅπερ καὶ πλένα ἢ πλέννα λέγεται, νέννα (= θεία, παρ' ἡμῖν δέ = βυζάστρα), ὡς θηλυκὸν τοῦ νέννος, τῆβεννα, Βέννα ἢ πόλις τῆς Θράκης καὶ Ῥάβεννα ἢ Ἰταλική (Ravenna), κατὰ τὰ ὅποια καὶ ἡ Αὐστριακὴ μητρόπολις Βιένα ἢ Βιέννα».

Θαυμαστὸν ἡμῖν φαίνεται, ἵνα μηδὲν περὶ τῶν ἄλλων ἀτοπιῶν εἴπωμεν, ὅτι περὶ τοῦ ὀνόματος τῆς Βιέννης λόγον ὁ Ἀσώπιος ποιούμενος ὅλως ἐπελάθετο τῆς ὑπὸ τῶν παλαιῶν, Πλουτάρχου καὶ ἄλλων, μνημονευομένης ὁμωνύμου Γαλατικῆς πόλεως, πρὸς ἣν πρῶτην, νομίζομεν, ἤρμοξε νὰ παραβληθῇ ἢ Αὐστριακῇ. Ἀλλὰ τῆς Γαλατικῆς πόλεως τὸ ὄνομα ἐπερατοῦτο παρὰ τοῖς Ἕλλησιν εἰς βραχεῖαν συλλαβὴν καὶ ἐτονίζετο ἐν τῇ προπαραληγουσῇ, οἷον Βιέννα-Βιένναν, ὡς Ῥάβεννα-Ῥάβενναν. Παρὰ Στεφάνῳ τῷ Βυζαντιῷ φέρεται καὶ «Ἰτεννα: πόλις Λυκίας».¹

¹ Ἀκριβῶς περὶ τοῦ τοιαμοῦ τῶν εἰς ΝΝΑ πολυσυλλάβων ὀνομάτων, οἷον

Ὁ ὀρθὸς λόγος πείθει ὅτι, ὡς οἱ παλαιοὶ Ἑλληγες ἐπὶ τῆς Γαλατικῆς πόλεως (Λατ. Vienna, Γαλλ. Vienne) μετεχειρίζοντο βραχυκατάληκτον καὶ προπαροξύτονον τύπον, οὕτω καὶ ἡμεῖς ἐπὶ τῆς Αὐστριακῆς (Ἰταλ. Vienna, Γαλλ. Vienne) ὀφειλομεν νὰ λέγωμεν Βίεννα (Βιέννης, Βιέννη) Βιένναν ὀλίγον φροντίζοντες ἂν ἐναντιῶνται μακρὰ καὶ ἀπέραντα ἐρίζοντες οἱ ἐκτόπως ταῖς πονηραῖς χρήσεσι χαίροντες καὶ ἐκθύμως αὐτῶν προκινδυνεύοντες, οἱ διὰ συνήθειαν ἀμαρτημάτων καὶ συνέχειαν ὥσπερ ἐν σκληρᾷ σαρκὶ καὶ τυλώδει τῇ ψυχῇ μώλωπα μὴ λαμβάνοντες.

Ἐκαλεῖτο δ' ἡ Αὐστριακὴ πόλις τὸ πάλαι Vindobona (ἢ Vendobona, κτλ.), τουτέστιν Οὐῖνδόβονα, ὡς Ἰουλιόβονα καὶ Οὐῖλιόβονα. Σφάλλεται ὁ ἀοιδίμος Κοραῆς γράφων ἐν τῇ ἐκδόσει Μάρκου τοῦ Ἀντωνίνου «Ἄφοῦ ἐζήσεν ἔτη πενήκοντα ἐννέα ὁ Θαυμασίος οὗτος Αὐτοκράτωρ—ἀπέθανε κατὰ τὸ 180 ἔτος ἀπὸ Χριστοῦ, εἰς ΤΟΝ ΟὐῖνδοβόΝΝαν (τὴν σήμερον Βιένναν τῆς Αὐστρίας)». Ἐν τῇ Γεωγραφίᾳ τοῦ Φορβιγῆρου καὶ ἐν τῷ Λεξικῷ τοῦ Παπίου γίνεται μνεία τύπου ΟὐῖνδόβΟΥνα. Ἀλλὰ τοῦ πρὸς πίστῳσιν αὐτοῦ καλουμένου μάρτυρος Ἀγαθημέρου ἢ Ψευδαγαθημέρου τὸ χωρίον εἶνε ἐν τοῖς κώδιξι γεγραμμένον «ὄν (Ἰστρον) μέχρις Οὐδοῦνου πόλεως Δάνουβιν καλοῦσιν», οὐχὶ «ὄν μέχρις Οὐῖνδοβούνης πόλεως Δανούβιον καλοῦσιν», ὡς ἀναγινώσκεται κοινῶς ἐξ εἰκασίας. Ὁ Κάρολος Μυλλήρος ἐξέδωκε «μέχρι Νουῖοδούνου».

Παρὰ Πλουτάρχῳ ἀναγινώσκεται «ἐκ δὲ τῆς περὶ Βιένναν Γαλατικῆς ὁ πισσίτης οἶνος κατακομίζεται», παρὰ δ' Ἰωσήφῳ ἐν τῷ περὶ τοῦ Ἰουδαϊκοῦ Πολέμου «παρκαλῶν τὴν ἐθναρχίαν Ἀρχέλαος—ἔτει τῆς ἀρχῆς ἐνάτῳ φυγαδεύεται μὲν εἰς Βιένναν πόλιν τῆς Γαλατικῆς αὐτῆς», παρὰ δ' Ἰουλιανῷ «ἦν γὰρ ὁ μὲν περὶ τὴν Βιένναν, ὁ δὲ ἐν ταῖς Βρετανίαις», παρὰ δ' Εὐσεβίῳ «ἦς μητροπόλεις ἐπίσημοι καὶ παρὰ τὰς ἄλλας τῶν αὐτῆσι διαφέρουσαι βεβόηηται Λουγδουνοσ καὶ Πριοννα, Κήριοννα, κτλ. θὰ διαλάβομεν ἐν ἄλλῃ τόπῳ, ἐν ᾗ θὰ ἐξετάσωμεν καὶ τὴν γραφὴν Λημέννα, Ἀρδουέννα, Τρασσομέννα, κτλ.

Βιένναν. λέγει δ' ἑτέρωθεν ὁ Εὐσέβιος «Ἱστορεῖ δὲ (ὁ Ἰώσηπος) καὶ τὸν Ἡρόδην τῆς βασιλείας ἀποπεπτωκέναι διὰ τὴν αὐτὴν Ἡεροδικάδα — *Βιένναν* τῆς Γαλλίας οἰκεῖν κατὰδικασθέντα». Ἄλλ' ἀντὶ τοῦ *Βιένναν* ὄφριλε νὰ εἶπῃ *Αὐγιδουρον*· διότι εἰς ταύτην τὴν πόλιν ἐφυγάδευθη ὁ περὶ οὗ ὁ λόγος Ἡρόδης ὁ τετραρχῆς Γαλιλικῆς καὶ Περσικῆς γενόμενος, εἰς δὲ τὴν Βιένναν ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ Ἀρχέλκος, καθὰ Ἱστορεῖ ὁ Ἰώσηπος γράφων ἐν μὲν τῷ ὀκτωκαιδεκάτῳ βιβλίῳ τῆς Ἰουδαϊκῆς Ἀρχαιολογικῆς «Καὶ ἤρετο τὸν Ἡρόδην εἰ ἀληθῆς ὁ περὶ τῶν ὄπλων λόγος. Τοῦ δὲ — εἰπόντος εἶναι τὰ ὄπλα, πιστὰ ἡγούμενος εἶναι τὰ ἐπὶ τῇ ἀποστάσει κατηγορούμενα, τὴν τετραρχίαν ἀφελόμενος αὐτὸν προσθήκεν τῇ Ἀγρίππῃ βασιλείᾳ ποιεῖται, καὶ τὰ χρήματα ὁμοίως τῷ Ἀγρίππῃ δίδωσιν, αὐτὸν τε φυγῆ αἰδῶ ἐζημίωσεν ἀποδείξας οἰκητήριον αὐτοῦ *Αὐγιδουρον* πόλιν τῆς Γαλλικῆς», ἐν δὲ τῷ ἐπτακαιδεκάτῳ «Καὶ ἦς ἔκπλου ἐκ τοῦ ὄξεος ποιησάμενος καὶ ἀρικόμενος εἰς Ἰουδαίαν κατὰλαμβάνει τὸν Ἀρχέλκον ἐν εὐωχίᾳ ὄντα μετὰ τῶν φίλων, τὴν τε δίκαιον ἀποσημαίνει τὴν Καίσαρος καὶ ὤρμησεν αὐτὸν εἰς τὴν ἔξοδον. Καὶ ὁ Καῖσαρ ἀφικομένου ἐπὶ τινῶν κατηγορῶν ἀκροᾶται καὶ αὐτοῦ λέγοντος· καὶ ἐκεῖνον μὲν φυγάδα ἐλκύνει δούς οἰκητήριον αὐτῷ *Βιένναν* πόλιν τῆς Γαλιτίας, τὰ δὲ χρήματα ἀπηνέγκαστο». Καὶ ὁ Φώτιος ἐπιτρέχων ἐν τῇ Βιβλιοθήκῃ τὴν τοῦ Ἰωσήπου Ἀρχαιολογικὴν μνημονεύει ἐξ αὐτῆς ὅτι Ἀρχέλκος, ἐπεὶ ὡμῶς καὶ κατὰ τὸν πατέρα Ἰουδαίων ἦρχε, Καίσαρος δεηθέντων τῶν τυραννουμένων, δεκάτῳ ἔτει τῆς βασιλείας ἐκπέποκε καὶ *Βιένναν* οἰκεῖν τῆς Γαλλικῆς κατὰδικάζεται» καὶ ὅτι Ἀγρίππας «κατηγορήσας Ἡρόδην παρὰ Γαίῳ Καίσαρι ὡς δύνουσι εἶη Ῥωμαίοις ἀεὶ — παρασκευάζει ἀντὶ τῆς ἀνεφοποληθείσης βασιλείας τῆς τε οἰκείας ἐκπεσεῖν τετραρχικῆς καὶ εἰς *Αὐγιδουρον* αἰδῶ φυγῆ ζημιωθέντα ἐλαθῆναι». Παρὰ Στράβωνι ἐν βιβλίῳ ΓΓ' φέρεται «Οὐ μόντοι εὐτύχησαν οἱ παῖδες (τοῦ βασιλέως Ἡρόδου), ἀλλ' ἐν αἰτίαις ἐγένοντο· καὶ ὁ μὲν ἐν φυγῇ διετέλει παρὰ τοῖς Ἀλλοβόριξι Γαλιταῖς λαβῶν οἰκῆσιν, οἱ δὲ θερραπεῖα πολλῇ μάλιστα εὗροντο καθόδον, τετραρχικῆς ἀποδειχθείσης ἐκτέρω».

Λέγεται δ' οὐ μόνον *Βιέννα-Βιέννης*, κτλ. ἀλλὰ καὶ *Οιδέννα-Οιδέννης*, κτλ., ὡς ἐν τοῖς Γεωγραφικοῖς τοῦ Στράβωνος ἀπὸ δὲ

«τοῦ Ἰσκαρος εἰς Οὐένναν τὴν τῶν Ἀλλοβρίγων μητρόπολιν κειμένην ἐπὶ τῷ Ῥοδανῷ σταδίῳ εἰσι τριακόσιοι εἴκοσι. Πλησίον δ' ὑπέρεκειται τῆς Οὐέννης τὸ Λούγδουρον» καὶ «οἱ δ' ἐπιφανέστατοι τὴν Οὐένναν ἔχοντες» καὶ «πάλιν δ' ἐπικρατήσας ὁ Ῥοδανὸς εἰς τὴν Οὐένναν φέρεται» καὶ ἐν τῇ Ῥωμαϊκῇ Ἱστορίᾳ Δίωνος τοῦ Κασσίου «τοὺς ἐξ Οὐέννης τῆς Ναρβωνησίης ὑπὸ τῶν Ἀλλοβρίγων ποτὲ ἐκπεσόντας». Παρὰ Πτολεμαίῳ ἐν τῇ Γεωγραφικῇ Ὑφηγήσει εὐρίσκεται καὶ ὀρθῶς γεγραμμένη ἡ ὀνομαστικὴ Οὐέννα καὶ πλημμελῶς Οὐέννα. Κεῖται δὲ παρ' αὐτῷ καὶ «εἰς τὸ ἀπὸ μεσημβρίας Οὐέννης πόλεως μέρος βέουσιν ὁμοίως κτέ.».

Ὡς δὲ τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος ὄνομ.α ἔχει διττὸν τύπον *Βιέννα* καὶ *Οὐέννα*, οὕτω καὶ τὸ *Ράβεννα*, ἄλλοτε μὲν διὰ τοῦ Β ἐκφερόμενον, ἄλλοτε δὲ διὰ τοῦ ΟΥ, ὡς ἐν τῷ Β' βιβλίῳ τοῦ Στράβωνος πολλάκις. Καὶ ἐν τῇ νέᾳ ἐκδόσει τῆς Γεωγραφικῆς Ὑφηγήσεως τοῦ Πτολεμαίου ἀναγκινώσκειται «ἀντικεῖσθαι *Ραουέννη*» καὶ «τὴν δὲ *Ραουένναν* πρὸς χειμερινὰς ἀνατολάς» καὶ «ἀπέχειν *Ραουέννης*» καὶ «*Ραουένναν* δὲ ἐν τῷ τετάρτῳ» καὶ «μέχρι *Ραουέννης* ἐκτεινομένη», κτλ. ἀντὶ τοῦ *Ραβέννη*, κτλ. Ἄλλ' ἀντὶ τοῦ *Ραουένναν* γραπτέον *Ραούενναν* προπερὶ οὗτονως.

Κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον λέγεται *Βάλης* καὶ *Οὐάλης*, *Βαλέριος* καὶ *Οὐαλέριος*, *Βαλεντίος* καὶ *Οὐαλεντίος*, *Βάρρων* καὶ *Οὐάρρων*, *Βεργίλιος* καὶ *Οὐεργίλιος*, *Βῆρος* καὶ *Οὐῆρος*, *Βηρίσιμος* καὶ *Οὐηρίσιμος*, *Βέκτωρ* καὶ *Οὐέκτωρ*, *Βεσούβιος* καὶ *Οὐεσουούβιος*¹, *Βολόγαιος* καὶ *Οὐολόγαιος*, *Βῆϊοι* καὶ *Οὐῆϊοι*, *Σεβῆρος* (ἢ *Σενῆρος*) καὶ *Σεουῆρος*, *Φιλάβιος* (ἢ *Φλαίβιος*) καὶ *Φλαούτιος*, *Ἀβερτίτιος* (ἢ *Αὐεντίτιος*) καὶ *Ἀουεντίτιος*, *Πατάβιος* (ἢ *Παταύτιος*) καὶ *Παταούτιος*, *Ααβίτιος* (ἢ *Ααυίτιος*)² καὶ *Αουεῖτιος*, *Σέρβιος* καὶ *Σεροῦτιος*, *Σερβίλιος* καὶ

¹ Λίγεται καὶ Οὐεσουούτιον καὶ Βέσθιον. Γαληνὸς ἐν Θεραπευτικῆς Μεθόδου βιβλίῳ Β' «Συνάπτει δ' αὐτῇ κατὰ τὸν μυχὸν τοῦ κόλπου λόφος ἕτερος οὐ μικρὸς, ὃν ἔν τε τοῖς συγγράμμασιν οἱ παλαιοὶ Ῥωμαῖοι καὶ τῶν νῦν οἱ ἀκριβέστεροι Βεσοούθιον ὀνομάζουσι· τὸ δ' ἐνδοξὸν τε καὶ νέον ὄνομα τοῦ λόφου Βέσθιον ἄπασιν ἀνθρώποις γινώριμον διὰ τὸ κάτωθεν ἀναφερόμενον ἐκ τῆς γῆς ἐν αὐτῇ πῦρ».

² Ἠρβ. Στράβων Βουζάντιον «Λαβίτιον — Τὸ ἔθνικόν Λαβινιᾶτης. Λέγονται καὶ Λαυινιᾶται» καὶ «Λαυινίων· πόλις Μασσαλίας πρὸς τῷ Ῥοδανῷ».

Σερουέλιος, Νέρβας και Νερουίος, Σιλβανός και Σιλβανός, Φουββίος και Φουλουβίος, Σχαιθόλας και Σχαιουόλας (ἢ Σχαιόλας), Ὀκτάβιος και Ὀκταουῖος (ἢ Ὀκτάιος), Αἰβίος και Αἰουῖος, Ἐλβήτιοι ἢ Ἐλβέτιοι και Ἐλουήτιοι, κτλ.¹, βιβέτιοι και βιβουῖοι, βινδίκτα και οἰνδίκτα, βικάριος και οἰνκάριος, κτλ.²

Κακῶς γράφεται παρὰ Στεφάνῳ τῷ Βυζαντίῳ «Ράβεννα: πόλις Ἰταλίας. Ἐρμυππος ὁ Βηρύτιος Ῥοῖενναν αὐτὴν καλεῖ». Ἡ ἀληθὴς γραφὴ εἶνε Ῥαοῖενναν τηρηθεῖσα ἀδιάφθορος ἐν λέξει Τίκιος «Τίκιωνος: πόλις Ἰταλίας περὶ Ῥαοῖενναν και ποταμὸς ὁμώνυμος». Ἐν λέξει Φωδῆρη ἀναγινώσκεται αἴβουκε και Φιδῆρη λέγεσθαι, ὡς Ῥάβεννα», ἀνθ' οὗ ὁ Μεινέκιος εἶκασε Ῥάβηνα. Τῆς διὰ τοῦ Β ἐκφορᾶς Ῥάβεννα πολλὰ δύνανται τις νὰ καταλέξῃ μικροῦρα.

§ 45. Κυριώδης, κυριωδέστερος, κυριωδέστατος.

Οἱ φυγάδες μὲν τῶν κοινῶν και οἰονεὶ εὐτελῶν, ζηλωταὶ δὲ τῶν ἀηθεστέρων και σεμνοτέρων δῆθεν ὄντες, ἂν ἀπείρως τῆς Ἑλληνικῆς ἔχουσι γλώσσης, εὐκόλως καταφέρονται εἰς τὴν

Φέρεται δὲ παρ' αὐτῷ και «Κορουῖων: πόλις Αἰκωνῶν ἐν Ἰταλίᾳ. Διονύσιος ἸῬωμαϊκῆς Ἀρχαιολογίας». Ἀλλὰ παρὰ τῷ Διονυσίῳ εὐρίσκεται διὰ τοῦ Β τὸ ὄνομα τοῦτο γεγραμμένον, οὗ ὁ Λατινικὸς τύπος εἶνε Corvīo, οὐχὶ Corvīo.

¹ Παρὰ Ἡτολεμαίῳ ἐν βιβλίῳ Γ' τῆς Γεωγραφικῆς Ὑψηλῆσεως ἄλλα μὲν τῶν ἀντιγράφων ἔχουσι Βενεοῦεντον, ἄλλα δὲ «Βενεοῦεντον ἤγουν Οὐενέβεντος».

² Ὁ Πλούταρχος ἐν βίῳ Νομᾶ γράφει «ἀλλὰ οὐτέρεμ μινέριαι, ὅπερ ἐστὶ παλαιὰν μνήμη» (= veterem), ἐν δὲ βίῳ Λουκουλλῶν «τὰς περιοικίδας κώμας, ἅς οὐτικους καλοῦσιν» (= vicus), ἐν δὲ τῷ περὶ τῆς Ῥωμαίων Ἰστορίας «εἶτα Μάρκελλος τὸ Οὐῖρτοῦτις—προσαγορευόμενον» και «ὁ Οὐῖρτοῦτις αὐτοὶ καλοῦσιν» (= Virtutis). Λέγεται και Νοσουᾶτος (= Novatus) και Φουουαῖτος (= evocatus), κτλ. Παρὰ Στράβωνι κεῖται «τὰ καλούμενα Σαβάτων Οὐαδα, ὅπερ ἐστὶ τενάγη» (= Vadu) και «Οὐάτεις δὲ ἱεροποιοὶ και φυσιολόγοι» (= Yates) και «τὴν τῶν Κοινουμένων, ὅ ἐστι συνηλῶδων» (Κοινουέναι=Comvenae) και «τοῦτο δὲ μεθερμηνευθὲν Νόβουμ Κώμουμ λέγεται» (= Novum Commum). Τὸ November ἐκφέρεται ἑλληνιστὶ Νοσίμβριος και Νοέμβριος και Νοσίμβριος.

χρήσιν ἄλλοτε μὲν παντάπασιν θοονείων καὶ ἀθέσμων, ἄλλοτε δ' ἀδοκίμων καὶ παρασήμων λέξεων. Οὐδὲν λοιπὸν θαυμαστὸν ἂν ὑπάρχωσι παρ' ἡμῖν πολλοὶ οὐδαμῶς ὀκνοῦντες ν' ἀποστέρ-
γωσι μὲν ἢ καὶ ν' ἀποτρέπωνται ὡς ἰδιωτικὸν καὶ ταπεινὸν τὸ
κάλλιστον καὶ Ἑλληνικώτατον κύριος-κυριώτερος-κυριώ-
τατος, ν' ἀσπάζονται δὲ καὶ περιστέλλωσι τὸ ἔμφασιν μὲν ὄγκου
καὶ μεγαλειότητος ἔχον κυριώδης-κυριωδέστερος-κυριω-
δέστατος, ἀλλ' οὐδεμιᾶς ἀληθῶς τιμῆς οὐδ' ἀποδοχῆς ἄξιον ὄν.

Χαιρέτω Ἰσιδώρος ὁ Πηλουσιώτης γράφων «τοῦ γὰρ κε-
φραιωδεστέρου καὶ κυριωδεστέρου». Ἡμεῖς οὐτ' αὐτῷ οὐτε
τοῖς ὁμοίοις αὐτῷ προσέχομεν, ὅταν παρὰ τὴν διηνεκῆ τῶν
ἄλλων συνήθειαν προσφέρωσιν ἡμῖν ἅπαξ ἢ καὶ πλεονάξιος
προφανῶς παρακεχαραγμένους τύπους ἀντὶ τῶν ἐν ταῖς χερ-
σὶν ἡμῶν ὑπαρχόντων γνησιωτάτων καὶ δοκιμωτάτων. Ἀπω-
θούμεθα τὰ ὑπ' αὐτῶν πεφιλοτεχνημένα καὶ τηροῦμεν μετ'
εὐλαβείας τὰ ὑπὸ τῶν προγόνων παραδεδομένα ἢ ἐκ τῆς γλώσ-
σης αὐτῶν προσηκόντως παρελιημένα.

Περὶ τῶν εἰς ὠδης τῶν ἐξ ἐπιθέτων ἐσχηματισμένων, ὡς σολαι-
κάδης, ἀοριστώδης, σωτηριώδης, καθρώδης, στεριώδης, γροτιμώδης,
τραγικώδης, μαχικώδης, ἀγροικώδης, ἀργώδης, κτλ. ὁ ἀπραγματευ-
θῶμεν μετὰ πολλῆς ἀκριβείας ἀλλοχού.

§ 46. Ἄπεχθαίνομαι.

Ἀηδέστατα διατιθέμεθα καὶ πῶς καὶ ναυτιῶμεν ἀκούοντες
ἢ ἀναγινώσκοντες τὸ ἀπεχθαίνομαι ἀντὶ τοῦ ἀπεχθάνο-
μαι. Ἀποβλητέον τάχιστα τὸν βδελυρὸν τύπον, ἵνα μὴ δει-
νῶς μαινίηται ἢ φωνῇ τῶν Ἑλλήνων.

Δὲν φαίνεται δ' ὅμως ἀνέλπιστον ἀκούσας τις τῶν Ἀγελαίων
παρ' ἀνδρὸς γραμμάτων εἰδήμονος ὅτι ὑπάρχουσι τὰ δεῖνα
ρήματα ἐν τῇ Ἑλληνικῇ γλώσσῃ εἰς ΑΝΩ καὶ ΑΙΝΩ περα-
τούμενα ν' ἀπαντήσῃ πρὸς ἡμᾶς κομφευόμενος ὅτι, ὡς ἐλέ-

γετο τὸ πάλαι ἀζάνω καὶ ἀζαίνω, κυδάνω καὶ κυδαίνω, οἰδάνω καὶ οἰδαίνω, ὀλισθάνω καὶ ὀλισθαίνω¹, οὕτω δύναται καὶ γῶν νὰ λέγηται ἀπεχθάνομαι καὶ ἀπεχθαίνομαι. Πρὸς τὸν πληκτικώτατον τοῦτον καὶ νικητικώτατον ἀληθῶς λόγον οὐδαμῶς ἡμεῖς θὰ τολμήσωμεν ν' ἀντιστῶμεν. Φοβούμεθα δὲ μάλιστα μὴ καὶ τὰ τῆς δημῶδους λαλιᾶς μαθαίνω (=μανθάνω), λαθαίνω (=λαμβάνω), λαχαίνω (=λαγχάνω), τυχαίνω, (ἐπι)τυχαίνω, κτλ. (=τυγχάνω, ἐπιτυγχάνω, κτλ.), ἀξαιίνω (=αὔξάνω), κτλ. παραταχθῶσιν ἐπίκουρα τῷ ἀπεχθαίνομαι, ἵνα περιφανῶς ἠττηθέντες καὶ παντελῶς καταπλαγέντες μηδαμῶς τοῦ λοιποῦ γρύξωμεν. Εὐτυχεῖς δὲ πάντως ἡμᾶς αὐτοὺς θὰ νομιζῶμεν, ἂν μὴ ἀναγκασθῶμεν νὰ μεταμορφώσωμεν καὶ τὸ αἰσθάνομαι, ἐπιλανθάνομαι, κτλ. εἰς τὸ αἰσθαίνομαι, ἐπιλανθαίνομαι, κτλ. καὶ τὰ κοινολεκτούμενα μαθαίνω, λαθαίνω, λαχαίνω, τυχαίνω, ἀξαιίνω, κτλ. εἰς τὰ χαρίεντα μανθαίνω, λαμβαίνω, λαγχαίνω, τυγχαίνω, αὔξαιίνω, κτλ. Περὶ τῆς γενέσεως τῶν ἰδιωτικῶν τύπων μαθαίνω, λαθαίνω, κτλ. θὰ διαλάβωμεν ἐν οἰκειοτέρῳ τόπῳ.

§ 47. Ἀνατόμος, ἀνατομία.

Αἰ πρὸ πολλοῦ εἰς τὴν καθ' ἡμᾶς γλῶσσαν εἰσαχθεῖσαι καὶ συνήθεις ἤδη γενόμεναι λέξεις ἀνατόμος καὶ ἀνατομία ἦσαν παντελῶς ἄχρηστοι ἐν τῇ παλαιᾷ. Τὸ παρὰ τὸ ἀνατέμνω παρηγμένον ἀνατόμος μάχεται ἀντικρυσ πρὸς τοὺς κανόνας τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης, καθ' ἣν οὐχὶ διαβόλος οὐδὲ διαδόχος καὶ ἀναδόχος οὐδὲ συνηγόρος, κτλ. λέγεται ἀλλὰ διάβολος καὶ διάδοχος καὶ ἀνάδοχος καὶ συνήγορος, κτλ. Ἀνυποστάτου δὲ τοῦ ἀνατόμος ὄντος, πῶς δύναται νὰ ἔχη ὑπόστασιν τὸ ἐξ αὐτοῦ ἐσχηματισμένον ἀνατομία;

¹ Περὶ τῶν ῥημάτων τούτων, ὡς καὶ περὶ τοῦ κλυθάνω-κλυθαίνω, κτλ. θὰ γράψωμεν τὰ ὁρίοντα ἀλλοτρίως.

Διάφορα προφανῶς εἶνε τὸ σύντομος-συντομία καὶ ἀπότομος-ἀποτομία. Πλημμελῶς τονίζουσί τινες διατόρος καὶ ἀμφιτόμος καὶ ἀντικτόνος, ἵνα παραστήσωσιν οὕτω τὴν ἐνεργητικὴν δύναμιν, οὐδαμῶς ἐνθυμούμενοι ὅτι ἀδύνατος ὁ τονισμὸς οὗτος ἀποβαίνει ἐπὶ τῶν ἐκ προθέσεως συνθέτων. Καὶ ἡ λέξις δὲ κατάβολος ἀτοπώτατα ὑπὸ τινων παροξύνεται, καταβόλος.

Ὁρθῶς λέγεται ἐνεργητικῶς μὲν ἀμαλητόμος, βαλλαντιοτόμος, βυρσοτόμος, βωλοτόμος, γατόμος (= γητόμος)-γεωτόμος, δρυοτόμος-δρυτόμος, ἐλεφαντοτόμος, ἱμαντοτόμος, καλαμητόμος, λατόμος-λατοτόμος (τὸ λιθοτόμον), λινοτόμος, λωροτόμος, ρευροτόμος, ὀμφαλητόμος-ὀμφαλοτόμος, ὄξυτόμος, ὄρχιατόμος καὶ Ἴων. ὄρχητοτόμος, πετροτόμος, ριζοτόμος, σκυτοτόμος, σπ. λαγχοτόμος, σταφυλητόμος-σταφυλοτόμος (τὸ σταφυλοτόμον), σταχυητόμοι-σταχυοτόμος, στελεχιοτόμος, συριγγοτόμος (συριγγοτόμον σπάθιον, τὸ συριγγοτόμον), τυροτόμος (τυροτόμος μάχχιον, μαχχιῶν τυροτόμοι), ὑλατόμος (= ὑλητόμος)-ὑλοτόμος, φλεβοτόμος (τὸ φλεβοτόμον), παθητικῶς δὲ ἀκρότομος, γυμνάτομος, εὐθύτομος-ἰθύτομος, μεσότομος, νεότομος. Ἐν τῷ Λεξικῷ τοῦ Ἰωαν. Πανδίου μνημονεύεται πληθυντικὸν ὄνομα «Διγυροτόμοι: ἰθαγενεῖς τινες Ἀθήνησιν». Τοῦ παρὰ Στράβωνι «τοὺς προσκαγορευομένους Σαρκαρῆς, ὅον κεφαλοτόμοις—θηριώδεις ἀνθρώπους καὶ ἀπειθεῖς, ὄρεινούς, περισχυιστάς τε καὶ ἀποκερκλιστάς» ἐνέργειαν ἐμφαίνοντος ἡ ὀνομαστικὴ εἶνε παροξύτονος, καθάπερ καὶ ἡ τοῦ παρὰ Πανδίου «ἄγεται δὲ καὶ ἐορτὴ σφισιν ἐπέτειος, ἣν καλοῦσι Κισσοτόμοι». Ἐν τοῖς τοῦ Θεοφράστου ἀνγκινώσκειται ὁμοίως δὲ καὶ τῶν ἀμπέλων διακρίτεον τάς τε πρωτοτόμοις καὶ τὰς ὀψιτόμοις καὶ τὰς βραχυτόμοις καὶ τὰς μακροτόμοις· κεῖνται δὲ προδήλως αἱ αἰτιατικαὶ αὐταὶ ἐπὶ πάθους καὶ αἱ ὀνομαστικαὶ αὐτῶν ἔχουσι τρίτην ἀπὸ τέλους τὴν ὄξεϊν, πρωτότομοι, ὀψιτόμοι, βραχυτόμοι, μακροτόμοι. Ἀπκντῆ δὲ παρὰ Θεοφράστῳ καὶ «ἀμβλῶνται γὰρ οἱ ὀφθαλμοὶ τῆς πρωτοτόμου». Ἀλλ' ἴσως γρηπτόον πρωϊτόμου ἀντὶ τοῦ πρωτοτόμου καὶ πρωϊτόμοι ἀντὶ τοῦ πρωτοτόμοι. Ὡς ἀντίκειται τὸ ὀψιασθῆς πρὸς τὸ πρωϊασθῆς καὶ τὸ ὀψι.λασθῆς πρὸς τὸ πρωϊ.λασθῆς καὶ τὸ

διψίκαρπος πρὸς τὸ πρωΐκαρπος καὶ τὸ ὄψιλοπος πρὸς τὸ πρωΐλοπος· οὕτω καὶ τὸ ὀψίτομος πρὸς τὸ πρωΐτομος¹. Γίνονται δ' Ἀττικώτερος τὸ πρωΐλοπος, πρωΐκαρπος, κτλ. κατὰ συνκλισην ἐκπερρέμενα, ὡς πρῶλοπος, πρῶκαρπος, κτλ. (Πρῶ. πρῶ=πρῶτὸ καὶ πρῶτος=πρώτος). Ὁ Ἀρμυῖνος διδάσκει ὅτι «Διχτόμος καὶ διχτοτόμος διαφέρει· διχτοτόμος μὲν ὁ εἰς δύο διηρημένος, διχτοτόμος δὲ ὁ εἰς δύο διαιρῶν», ὁ δὲ Σουΐδης ἐν λέξει ἀρτίτομος γράφει «Ἀρτίτομος προπκροξυτόνος ὁ τεμνόμενος νεωστί, ἀρτίτομος δὲ ὁ νεωστί τέμνων». Πρῶ. καινοτόμος καὶ καινότομος, καρατόμος καὶ καράτομος, ἀρθοτόμος καὶ ἀρθότομος, λαιμοτόμος (Περσεύς) καὶ λαιμότομος (Γοργῶ). Ἐν τοῖς εἰς τὴν Ἐκλόβην τοῦ Εὐριπίδου Σχολίοις φέρεται «Λαιμοτόμος ὁ κόπτων τὸν λαιμόν, λαιμότομος δὲ ὁ τμηθεὶς τὸν λαιμόν», ἐν δὲ τῷ Μεγάλῳ Ἐτυμολογικῷ «Καὶ καράτομος ὁ τὴν χάριν τμηθεὶς, καρατόμος δὲ ὁ τὰς χάρας τέμνων, ὡς ἐπὶ δημίου· τὰ γὰρ προξυτόμενα σηκάνουσιν ἐνεργεῖαν, ὡς ἡ μὲν Γοργῶ λέγεται καρατόμος ὡς ἀποτμηθεῖσα τὴν κεφαλὴν, ὁ δὲ Περσεύς καρατόμος ὁ τῆς Γοργῆος τὴν κεφαλὴν τεμῶν». Ἐπισυναπτέον τούτοις καὶ τὰ ἐν τῷ περὶ Τόνων τοῦ Ἀρκαδίου κείμενα «Τὰ ἐπὶ ἐνεργείας τίθεμενα συντεθειμένα ἀπὸ τοῦ τέμνω, φονεύω, ὀρύσσω, κτείνω, νέμω προξυτόνεται· σκυτοτόμος, μακροτόμος, τοιχωρύχος, πκτροκτόνος, οἰκονόμος. Τὸ δὲ καρατόμος καὶ πρωτοτόκος προξυτόμενα μὲν ἐπὶ ἐνεργείας τίθενται, προπκροξυτόμενα δὲ ἐπὶ πάθους».

Ἡ προσηγορία τοῦ ἀνατέμνω ἐλέγετο ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων ἀνατομή, ὡς ἀποτομή, διατομή, ἐκτομή, ἐντομή, ἐπιτομή, κατατομή, περιτομή, προτομή, συντομή, ὑποτομή. Εὐρίσκει δὲ τις τὸ ἀνατομή-ἀνατομαί παρ' Ἀριστοτέλει, Θεοφράστῳ, Γαληνῷ, Σωρανῷ, Φίλωνι τῷ Ἰουδαίῳ, Γρηγορίῳ τῷ Νύσσης καὶ ἄλλοις. Πάμπολλα εἶνε τὰ χωρία,

¹ Παρ' Ἡσιόδῳ ἐν Ἔργοις καὶ Ἡμέρις κείται:

οὕτω κ' ὀψιπρότης πρωτοπρότη Ἰσφαρίζοι.

Ὅπερ ἐξηγούμενος ὁ Μασχόπουλος γράφει «Οὕτως ὁ ὀψι τοῦ γρόνου ἀρῆσας τὸ ἴσον ἂν φέροτο τῷ πρωταρότῃ ἢ γοῦν τῷ τὴν ἀρχὴν ἀρόσαντι». Ἄλλ' ἡ γραφὴ πρωταρότῃ εἶνε λίαν ἀμαρῆτος, ὡς ἐξιστάμεν δ' αὐτὴν ἀλαχού προσηκόντως.

ἐν οἷς ὁ Γαληνὸς ποιεῖται χρῆσιν τοῦ ἀνατομῆ ἢ ἀνατομαῖ· παραγράφωμεν δ' ἐνταῦθα μόνην τὴν ἐν τῇ Εἰσαγωγῇ ἢ Ἰατρῶ ῥήσιν αὐτοῦ, ἐν ἣ γίνεται λόγος περὶ τῆς σημασίας τοῦ προκειμένου ὀνόματος. «Ἀνατομῆ καταχρηστικῶς μὲν λέγεται καὶ ἡ τῶν ἐκτὸς μερῶν τε καὶ μορίων τοῦ σώματος διέξοδος, ἣτις ἐστὶ διὰ λόγου διήγησις ἐκάστου μετὰ τῆς κατὰ φύσιν θέσεως αὐτῶν καὶ τάξεως καὶ χρείας, ἣν παρέχεται τῷ ζῳῳ, καὶ τῆς οικείας ἐκάστου ὀνομασίας, περὶ ὧν ἡδὴ διεξήλομεν· κυρίως δὲ λέγεται ἀνατομῆ ἡ τῶν ἐντὸς μετὰ λόγου ἀνάπτυξις».

Ἐκ τοῦ ἀνατομῆ ἐ σχηματίσθη τὸ ἐπίθετον ἀνατομικός σημαῖνον τὸν οικεῖον τῆς ἀνατομῆς, τὸν προσήκοντα τῇ ἀνατομῇ ἢ τὸν ἀναφερόμενον εἰς τὴν ἀνατομῆν, οἷον ἀνατομικῆ διαφωνία, ἀνατομικὰ συγγράμματα, ἀνατομικαὶ ἐγχειρήσεις, κτλ.

Ὡς δὲ λέγεται γραμματικὸς (ἀνὴρ), μαθηματικὸς, κτλ., οὕτω καὶ ἀνατομικός (ἀνὴρ) ὁ ἀσχολούμενος περὶ τὴν ἀνατομῆν ἢ τὰς ἀνατομάς. Πολλάκις δ' εὐρίσκεται παρὰ τῷ Γαληνῷ ὁ πληθυντικὸς αὐτοῦ ἀριθμὸς, ἀλλὰ συχνότερον ἄνευ τοῦ ὀνόματος ἄνδρες, οἷον «οὐ μὴν οὕτω γ' ἔπραξαν οἱ ἀνατομικοί» καὶ «σκυταλίδας τε καὶ φάλαγγας ὀνομάζουσιν οἱ ἀνατομικοὶ τὰ τῶν δακτύλων ὀστᾶ» καὶ «ἐνίοις μὲν ἔδοξε πῶν ἀνατομικῶν» καὶ «ὥσπερ οὖν εἴρηται πρὸς τῶν ἀνατομικῶν» καὶ «τοῖς ἀνατομικοῖς ἐστὶν εἰρημένα», κτλ. Τῆς σπανιωτέρας χρήσεως παραδείγματα ἔστωσαν τὸ «διαπεφώνηται τοῖς ἀνατομικοῖς ἀνδράσι» καὶ τὸ «ἐναντία δόξω λέγειν τῶν ἀνατομικῶν ἀνδρῶν τοῖς ἀρίστοις».

Παρατηρητέον δ' ὅτι πρὸς τοῖς ὀνόμασι μέτρος καὶ γεωμέτρης καὶ ἀστρονόμος καὶ γεωγράφος καὶ ἰατρός καὶ χειρουργός ἐγένετο χρῆσις καὶ τοῦ μέτρομικός καὶ γεωμετρικός καὶ ἀστρονομικός καὶ γεωγραφικός καὶ ἰατρικός καὶ χειρουργικός, περὶ ὧν μετ' ἀκριβείας ἀλλοχοῦ. Κηλεῖται δ' ἐν τοῖς τοῦ Γαληνοῦ καὶ ὑγιεινὸς ὁ ἀνὴρ ὁ τὴν ὑγιεινὴν τέχνην μετεργόμενος καὶ ὀφθαλμικός (ἰατρός) ὁ τὰ νοσήματα

κτλ., ἀνθρωπομορφικὴ τέχνη, γλωσσικὴ ἐπιστήμη, ζωοτροφικὴ, τοιμεν-
τικὴ, χειροτροφικὴ, αὐτεπιτετακτικὴ, ἀγελαιοτροφικὴ, ἀγελαιοκομικὴ,
ἐπιμελητικὴ, κτλ. Ἐν τῷ Ὀνομαστικῷ τοῦ Πολυδεύκου ἀναγινώσκε-
ται «Αἱ τέχναι ἀτόπων θηρευτικὴ, θήρξ, κυνηγετικὴ, ὄρνιθευτικὴ, ὄρ-
νήειξ, ἰξεντικὴ, ἰλιευτικὴ, ἀλιείξ, ἀσπαλιευτικὴ, ἀγχιστρείξ, ἀγχι-
στρευτικὴ, δικτιοθηρευτικὴ, ἀμφιβληστρευτικὴ, ἐρκοθηρευτικὴ, κολυμ-
θητικὴ, δευτικὴ, τριδοντίξ, πλιητικὴ, πομφυρευτικὴ, σπογοθηρευτικὴ,
πυρευτικὴ», περὶ δὲ Διογένη τοῦ Λαερτίου «Ἢ μὲν γὰρ οἰκοδομικὴ
καὶ ναυπηγικὴ ποικιλικὴ εἰσιν—Πολιτικὴ δὲ καὶ αὐλητικὴ καὶ κιθα-
ριστικὴ καὶ αἱ τοιαῦται πρακτικαί—Ἢ δὲ γεωμετρικὴ καὶ ἀρμονικὴ
καὶ ἀστρολογικὴ θεωρητικαί—Τῆς ἰατρικῆς ἐστὶν εἶδη πέντε· ἡ μὲν
φαρμακευτικὴ, ἡ δὲ χειρουργικὴ, ἡ δὲ διαιτητικὴ, ἡ δὲ νοσογνώμο-
ρικὴ, ἡ δὲ βοηθητικὴ. Ἢ μὲν φαρμακευτικὴ διὰ φαρμάκων ἴαται τὰς
ἀρρωστίας, κτέ.».

Σημειωτέον ἐν τέλει ὅτι ὑπὸ τοῦ Ἀριγένους λέγεται «εἰ δὲ σὺ μήτε
βοτανικὰς εἰ γὰρ μὴτε ἀνατομικὰς τῶν προφητικῶν λόγων». Τὸ
σημειωτέον σημαίνει ἕρπικον, καθάπερ καὶ τὸ ἔποτομικόν. Περὶ καὶ
τομικὴ, τομικὴ οὐδήρος, ἀίλικος ἀγέρος τομικὴ, κτλ. Φέρεται δ' ἐν
ἐπιγράμματα Ἀρχαίου τοῦ Σηολκαστείου καί:

Καλὸν ἀπορητῆν, κλασιβόλακα, νεοστομῆν.

Τὸ περὶ Πολυδεύκου κακὶ τὸ ἀκόντιον τῶν πεντάθλων καλεῖται ἀπο-
τομικόν γράφεται ἐν τοῖς κώδικι καὶ ἀποτομὴ καὶ ἀποτομάς. Λέγει
δ' ἐπίρωθι ὁ Πολυδεύκος κακὶ ἀλτήρες καὶ τροχοὶ καὶ δίσκοι καὶ ἀπο-
τομάδα. Καὶ ἐν τῷ Λεξικῷ τοῦ Ἠσυχίου κεῖται «Ἀποτομάδα· σχί-
ζον καὶ ἀκόντιον πεντάθλων» καὶ ἐν τοῖς εἰς Πίνδαρον Σηολίσις «τὰ
δρακτα, & ἀποτομάδας καλοῦσι».

§ 48. Συνεταῖρος, βραδιοῦργος, χειροῦργος, φιλολόγος,
πτυγίον, ἐμετός.

Ὁὐχὶ συνεταῖρος ἀλλὰ συνέταιρος ἐλέγετο ὑπὸ τῶν Ἑλ-
λήνων, ὡς φιλέταιρος (ἀφιλέταιρος), μισέταιρος, πεζέ-
ταιροι, ἀφέταιροι. Πληγμμελῆ νομίζομεν τὸν τονισμὸν φι-

λεταῖρος. Ἀκριβέστερον περὶ τοῦ προκειμένου θὰ διαλάβω-
μεν ἐν ἄλλῳ τόπῳ ἐξετάζοντες καὶ τὸ μεταγενέστερον ἀρ-
χιεταῖρος.

Ὑπὸ ψευδοῦς ἀναλογίας οἱ νέοι Ἕλληνες ἀπατώμενοι το-
νίζουσι ῥαδιοῦργος καὶ χειροῦργος κατὰ τὸ κακοῦργος
καὶ πανοῦργος. Ἄλλ' ὑπὸ τῶν παλαιῶν προϋφέρετο ῥαδι-
ουργός καὶ χειρουργός, ὡς δημιουργός, λειτουργός,
ἐριουργός, αὐτουργός, δακτυλιουργός, θερμουργός,
τελεσιουργός, ἀνοσιουργός, μουσουργός καὶ ἄλλα πολ-
λά. Τὴν παρὰ τοῖς παλαιοῖς νενομισμένην προσωδίαν ὀφείλο-
μεν καὶ ἡμεῖς ν' ἀποδεχώμεθα, ἂν μὴ ἐπιθυμῶμεν νὰ διαφθεί-
ρωμεν τὰ τῆς Ἑλληνικῆς φωνῆς.

Τὸ παροξύτονον φιλολόγος οὐδέποτε ἐξῆλθεν ἐξ Ἑλληνι-
κοῦ στόματος· ἂν δ' ἀληθῶς ἡ λέξις αὕτη ὑφίστατο, θὰ ἐνεφά-
νιζεν ἢ τὴν ἔννοιαν τοῦ φίλους συλλέγοντος, ὡς ξενολόγος,
κτλ. ἢ τὴν τοῦ περὶ φίλων λέγοντος, ὡς θεολόγος, κτλ.,
οὐδέποτε δὲ θὰ εἶχε τὴν δύναμιν ἐφ' ἧς κοινῶς λαμβάνεται.
Ὁ τοὺς λόγους φίλων ἑλληνιστὶ λέγεται φιλόλογος, οὐ τὸ
ἐναντίον μισόλογος. Ἀμφοτέρων τούτων ἐποιήσατο χρῆσιν
ὁ Πλάτων ἐν τῇ Λάχῃ γράφων «Καὶ γὰρ ἂν δόξαιμί τῳ
φιλόλογος εἶναι καὶ αὐ μισόλογος—Ὁ μὲν οὖν τοιοῦτος
χαίρειν με ποιεῖ φθεγγόμενος καὶ δοκεῖν ὄψοῦν φιλόλογον
εἶναι· οὕτω σφόδρ' ἀποδέχομαι παρ' αὐτοῦ τὰ λεγόμενα. Ὁ δὲ
τὰναντία τούτου πράττων λυπεῖ με, ὅσα ἂν δοκῇ ἄμεινον λέ-
γειν, τοσοῦτῳ μᾶλλον, καὶ ποιεῖ αὐ δοκεῖν εἶναι μισόλογον».
Ἡρβ. καὶ φιλόσοφος-μισόσοφος, φιλόπονος-μισόπονος,
κτλ. Ἐν ταῖς Ἐπικτήτου Διατριβαῖς φέρεται «ἀλλ', ἐὰν ἔνεκα
δόξης αὐτὸ ποιῆ, λέγω φιλόδοξον· ἂν δ' ἔνεκα ἀργυρίου, φι-
λάργυρον, οὐ φιλόπονον· ἂν δὲ δι' ἐπιθυμίαν λόγου, φιλό-
λογον». Τῆς Στωικῆς περιεργίας φιλοτέχνημα εἶνε ἡ λέξις
λογοφίλος παραλαμβανομένη πρὸς δῆλωσιν τοῦ τοῖς λόγοις
μόνοις φιληθῶντος, οὐχὶ δὲ καὶ ἔργα σύμφωνα τοῖς λόγοις

ἐργαζομένου ἢ τὸν βίον κατὰ τοὺς λόγους ρυθμίζοντας. Ὁ Στοβαῖος ἐν μὲν τῷ Ἀνθολογίῳ λέγει «ὁ Ζήνων τῶν μαθητῶν ἔφρασκε τοὺς μὲν φιλολόγους εἶναι, τοὺς δὲ λογοφίλους», ἐν δὲ ταῖς Ἐκλογαῖς «μηδ' εἶναι φιλόλογον, λογοφίλον δὲ μᾶλλον μέγρι λαλιᾶς ἐπιπολαίου προβαίοντα, μηκέτι δὲ καὶ τοῖς ἔργοις ἐκθεβαιούμενον τὸν τῆς ἀρετῆς λόγον». Φίλων ὁ Ἰουδαῖος ποιεῖται χρῆσιν τοῦ ὀνόματος λογοφίλης ἀντιδιαίρων αὐτὸ πρὸς τὸ φρόνιμος, οἷον «οἱ μὲν γὰρ πολλοὶ φρόνιμον νομίζουσι τὸν εὐρετὴν λόγων σοφιστικῶν καὶ δεινὸν ἐρμηνεύσαι τὸ νοηθὲν, Μωϋσῆς δὲ λογοφίλην μὲν αὐτὸν οἶδε, φρόνιμον δὲ οὐδαμῶς». Σύνθετα ἐκ τοῦ φιλόλογος εἶνε τὸ ἀφιλόλογος ἀπαντῶν παρὰ Πλουτάρχῳ γράφοντι «οἰφορτικοὶ καὶ ἀφιλόλογοι» καὶ συμφιλόλογος μνημονευόμενον ὑπὸ τοῦ Φαβωρίνου καὶ τοῦ Ζωναρᾶ διδασκόντων ὅτι «Συμφοιτητὴν τὸν συμμαθητὴν λέγει ὁ Σόλων συμφιλόλογον (Ἦρ. συμφιλόλογος) δὲ δεινῶς βάρβαρον καὶ Αἰγύπτιον».

Τὸν ὀρθὸν τονισμὸν τῆς προκειμένης λέξεως παρέδωκεν ἡμῖν καὶ ὁ Ἡρωδιανὸς ἀποφινόμενος ὅτι «Ὅσα ἐν ἀρχῇ ἔχει τὸ φιλεῖν προπαροξύνεται· φιλόπονος, φιλόσοφος, φιλόλογος» καὶ «Ἐὰν παρὰ τὸ λέγω χωρὶς τῶν παρὰ τὸ φιλεῖν προξύνεται· δικκιολόγος, φυσιολόγος, τερατολόγος· τὸ δὲ φιλόλογος ἀπὸ τοῦ λόγος καὶ φιλῶ».

Καὶ τὸ εὐρεσιλόγος ἢ κάλλιον εὐρησιλόγος (Ἦρβ. εὐρησιειπής), τουτέστιν εὐρίσκων λόγους, κακῶς ὑπὸ τινῶν παροξύνεται εὐρεσιλόγος. Καὶ ἐν τῷ κώδικι τοῦ Ἰουδαίου εἶνε γεγραμμένον κατὰ τὸν Σμιδίτιον «Εὐρεσιλόγος· φλύαρος». Ἐὶ παρ' Ἀθηναίῳ «τοῖς ἡδονικαῖς τούτοις ἁμαρτολόγοις» ἔχει ἐνικὴν ὀνομαστικὴν οὐχὶ ἁμαρτολόγος, ὡς γράφουσι τινες, ἀλλ' ἁμαρτάλογος ἤγουν ἁμαρτάνων ἐν τοῖς λόγοις (Ἦρβ. ἁμαρτοειπής-ἀγαμαρτοειπής). Ὄρθως τονίζεται λυψησιλόγος, ὅπερ σημαίνει κατὰ τὸν Φρόνυχον τὸν διὰ τοῦ λέγειν λυποῦντα τοὺς πέλας, ἤτοι τὸν λυποῦντα τοῖς λόγοις. Ἐν τοῖς Βεκκῆρου Ἀνεκδότοις φέρεται «Ἀλεξίλογοι· οὕτω τὰ γράμματα κέκληκε Κριτίης ὁ τύραννος». Ὁ Κριτίης εἶπε

Φοίνικες δ' εὖρον γράμματ' ἀλεξίλογα

κατὰ τὴν ἐν τοῖς κώδιξι τοῦ Δειπνοσοφιστοῦ γραφὴν, ἦν καὶ ὁ Εὐ-
στάθιος ἔχων πρὸ ὀφθαλμῶν σημειοῦται ἐν ταῖς εἰς Ὁμηρον Περικλο-
λαῖς «Εἶεν δ' ἂν ἀλεξίλογα γράμματα ἢ τὰ ἀλέγοντα ἤγουν βοη-
θοῦντα εἰς λόγον ἢ δι' ὧν ἀποσοβεῖται τὸ πλείω λέγειν». Ἄλλ' ὑπὸ
τῶν κριτικῶν μεταγράφεται γράμματα λεξίλογα ἢ δεξίλογα ἢ γράμ-
ματ' ἀεξίλογα. Πλημμελῶς ἔχει τὸ ἐν τοῖς Ἐπιμερισμοῖς τοῦ Ψευδη-
ρωδιανοῦ «ἐξέμυθος ὁ κρυφιλόγος» ἀντὶ τοῦ κρυφίλογος, τουτέστι
κρύπτων καὶ οὐ φανερῶν τοὺς λόγους. Τὸ παρ' Ἐπιφρανίῳ ἀναγινωσκό-
μενον «ἡ ἀπειρολόγος θεολόγος γεγενημένη φύσις» δὲν δύναται εἰς
ἄλλο νὰ μετακληθῇ ἢ εἰς τὸ ἀπειρα λέγουσα. Ἄλλὰ σκοπὸς τοῦ συγ-
γραφέως εἰπόντος πρὸ μικροῦ «τίς ἐσόφισε; τίς ἐξείρνης ἀπειρολόγος
δέδωκε λόγον;» εἶνε νὰ παρρησιάζῃ τὴν ἀπειρον λόγου, οὐχὶ τὴν
ἀπειρα λέγουσαν. Ὅθεν τρεπτόν τὸ παροξύτονον ἀπειρολόγος εἰς τὸ
προπαροξύτονον ἀπειράλογος.

Δεινῶς σφάλλεται ὁ μικκρίτης Ἀσώπιος γράφων «Ὁ κρυχώμενος
πρωτότυπος ἐνταῦθα ἐλέγχεται προφανῆς κλειφίλόγος» ἀντὶ τοῦ κλει-
φίλογος.

Ὅτι δ' οὐχὶ πτυχιον καὶ ἐμετός ἀλλὰ πτύχιον καὶ ἐμε-
τος ἐτονίζετο ἐν τῇ Ἑλληνικῇ γλώσσῃ διδάσκει ὁ Ἡρωδια-
νὸς λέγων «Ἐὰν διὰ τοῦ ἰον τριβράχεια ὑποκοριστικὰ προπα-
ροξύνεται κτένιον, πτύχιον, πόδιον, θρόνιον» καὶ «Τούτοις
ἠχολούθησε καὶ τὸ ἐμετός ὡς ἔχον τὸ Εἰ, ὡσπερ τὰ ἄνω» (Δηλ.
Ἐμετός, κτλ.) Τὸ παρὰ Σουῖδα «Ἐμετός ἢ τῶν περιττωμά-
των κένωσις, ἐμετός δὲ αὐτὸ τὸ κενωθέν» φαίνεται ὅτι εἶνε
γραμματικὸς τινος ἐπιπόνημα. Κεῖται δὲ καὶ ἐν τοῖς Ἐπιμερι-
σμοῖς τοῦ Ψευδηρωδιανοῦ «ὅθεν καὶ ἐμετός τὸ ἐξέρασμα»,
ἀλλ' ὑπάρχει καὶ γραφὴ ἐμετός. Ἐν πρὸς δὴλωσιν τοῦ ἐμέ-
σματος χρῆσιν τῆς προκειμένης λέξεως βλέπει τις παρὰ τ' ἄλ-
λοις καὶ παρ' Ἀθηναίῳ λέγοντι «καὶ ἀπολείχοντες τὸν σία-
λον, ἐτι δὲ τὸν ἐμετόν αὐτοῦ, μέλιτος ἔλεγον εἶναι γλυχύ-
τερον».

Ἐν τοῖς Ἰπποκρατεῖσις ἀναγινώσκειται «καὶ ἐμεσῖαι μιν λαμβάνουσι»

καὶ «ἦν ἐμεσῖαι μιν ἔχουσι» καὶ «μετὰ τὴν ἔμειν ἀλγέει τὸ σώμα
 πᾶν». Παρὰ Γαληνῶ ἐν τῇ τῶν Ἱπποκράτους Γλωσσῶν Ἐξηγήσει φέ-
 ρεται «*Ἔμει* (ἐμίλι): ἔμετοι. Ἀττικὸν τὸ ὄνομα». Ἀλλ' ἡ γραφή
 εἶνε ὑποπτος. Τὸ παρ' Εὐσταθίου «καὶ οἱ ἔμετοι ἐμίλι, ὡς κοχλῖαι· Εὐ-
 πολίς δέ, φησίν, ἐπὶ τοῦ κακοφώνου τὸν ἐμίλιν τίθησιν» μετατυπω-
 τέον εἰς τὸ «καὶ οἱ ἐμειτικοὶ ἐμίλι». Γράφει δ' ἀλλαχοῦ ὁ Εὐστάθιος
 «ιστέον δὲ ὅτι τε ἐκ τοῦ ἐμείν, ὅθεν ὁ ἔμετος, οὐ μόνον Ἔμεια πόλις
 Πελοποννησία—ἀλλὰ καὶ ἐμίλιας, ὡς κοχλῖας, ὁ ἐμειτικός ἢ εὐεμής, κτέ.».

Ὡς δ' ἐκ τοῦ ἐμείω-ῶ ἐγένετο τὸ ἔμετος, οὕτως ἐκ τοῦ ἀλέω-ῶ τὸ
 ἀλετος, οὐ ποιεῖται χρῆσιν ὁ Πλούταρχος λέγων «ὥσπερ φονευόμενον
 ἐν τῷ ἀλέτῳ καὶ φθειρόμενον» καὶ «τῶν πρὸς ἀλετον σκευῶν οὐκ εὐ-
 ποροῦντος». Τὴν γραφὴν ἀλετόν παρέπεμψεν ὁ Βεακῆρος καὶ ἄλλοι.
 Ἀνεγνωσθῆ δὲ καὶ παρὰ Διοσκορίδῃ «ἀλέτῳ εὐπνοῦς». Ὁ Ἀθήναιος
 παρκαθήμενος ἐν τῇ τεσσαρεσκιδεκάτῃ ἄς ὁ Τρύφων κατέλεξεν ὠδῆς
 ὀνομασίας γράφει «Ἰμαλῖος ἢ ἐπιμύλιος καλουμένη, ἦν παρὰ τοὺς ἀλέ-
 τους ἦδον—Ἰμαλῖς δ' ἐστὶ παρὰ Δωριεῦσιν ὁ νόστος καὶ τὰ ἐπίμετρα
 τῶν ἀλέτων». Ἀλλ' ἐν ταῖς εἰς Ὅμηρον Παρεμβολαῖς τοῦ Εὐσταθίου
 οὔτε ὁ τονισμὸς ἔχει ὡς παρ' Ἀθηναίῳ οὔτε ἡ πρὸ τῆς αἰτιατικῆς πρό-
 θεσις σώζεται πικταχοῦ ἀδιάφορος, οἷον «ὁμολογουμένως δὲ καὶ ἡ
 ἐπιμύλιος ὠδῆ, ἦν ΠΕΡΙ τοὺς ἀλετοὺς ἦδον» καὶ «ἐπιμύλιος ἢ ΠΕΡΙ
 τοὺς ἀλετοὺς» καὶ «ἦν ΠΑΡΑ τοὺς ἀλλοτῶν ἦδον—καὶ τὰ ἐπίμε-
 τρα τῶν ἀλετῶν». Εὐρίσκειται δ' ἐν αὐταῖς καὶ «τὸ ἀλήθειν καὶ ἀλε-
 τὸν ποιεῖν» καὶ «ἀλετρις δὲ γυνὴ παρὰ τὸ ἀλέω τὸ ἀλήθω, ἐξ οὗ
 καὶ ἀλλοτῶς, ὃ ἢ τοιαύτη ἐπιστατεῖ» καὶ μετ' ὀλίγους στίχους «ἐκ
 δὲ γε τῆς πρώτης, ἀρ' ἦς καὶ ὁ ῥηθεὶς ἀλλοτῶς, ἔστι καὶ περιεκτικὸν
 ὁ ἀλετῶν». Περὶ τοῦ ἀλητός, ὡς καὶ περὶ τοῦ ἀλητον, κτλ. θὰ δια-
 λῶμεν εὐκαιρότερον ἀλλοχοῦ.

Τὸ ὁμοίως τῷ ἔμεισις ἐσχηματισμένον ὄνομα ἀλεισις ἀπικνησθῆ ἐν τῷ
 Γεωπονικῷ, ἐν ᾧ γίνεται χρῆσις καὶ τοῦ διὰ τοῦ Η γεγραμμένου, οἷον
 «μετὰ δὲ τὴν ἀλησιν σκῆψαις μικραῖς τὸ ἀληθὲν μετέφερε εἰς τὴν
 ληνόν». Ὑπάρχει δὲ καὶ τύπος ἀλεσμός, οὗ μικρῶτα φέρομεν τὸ παρ'
 Ἰωσήφῳ «καὶ καθαρὰς πρὸς ἀλεσμὸν τὰς κριὰς ποιήσαντες» καὶ τὸ
 παρ' Εὐσεβίῳ «ἀλεσμοὶ ὅλου τοῦ σώματος».

§ 49. Δεχοῖτε τὸ δῶρον, ἀσπασοῖτε τὴν δεξιάν, στα-
θοῖτε ὀλίγον, κτλ.

Τὸ δεχοῖτε, ἀσπασοῖτε, φαντασοῖτε, σταθοῖτε, ἐτόι-
μασοῖτε, ὑποσχεοῖτε, γδυοῖτε, σηκωοῖτε, κτλ. τῆς
παντελῶς πεπατημένης χυδαιολογίας ὄντα ὀλίγον ἴσως ἀρμό-
ζουσι τῷ στόματι ἢ τῷ καλάμῳ τῶν περὶ τὴν ὀρθότητα τῆς
γλώσσης ὀπωσδήποτε σπουδαζόντων καὶ μὴ ὄλως αὐτῆς ὀλι-
γωρούντων. Ποῖος εἶνε ὁ λόγος ὁ ἀποτρέπων τῆς χρήσεως τοῦ
δέχοιτε, ἀσπάσθητε, φαντάσθητε, στάθητε, ὑποσχέ-
θητε, ἐκδύθητε, κτλ.; Περὶ τῆς ἐν τῷ νενοθευμένῳ ἑλληνι-
σμῷ χρήσεως τῆς ὑποτακτικῆς ἀντὶ τῆς προστακτικῆς ὅα γρα-
ψωμεν τὰ δέοντα ἐν τῷ οἰκείῳ τόπῳ.

§ 50. Λαυριακός, Λαυριακή, Λαυριακόν· Λαυριακός
πλοῦτος, Λαυριακή ὑπόθεσις, Λαυριακόν ζήτη-
μα, κτλ.

Ἐντὶ τοῦ κιβδῆλου Λαυριακός-Λαυριακή-Λαυριακόν
δφεῖλει νὰ γίνηται χρήσις τοῦ γνησίου Λαυριωτικός-Λαυ-
ριωτική-Λαυριωτικόν ἢ μᾶλλον Λαυρεωτικός-Λαυ-
ρεωτική-Λαυρεωτικόν ἐκ τοῦ Λαυρεώτης, ὅπερ μνημο-
νεύεται ὑπὸ Στεφάνου τοῦ Βυζαντίου γράφοντος ἐν λέξει Σέρ-
ρειον «Τὸ ἐθνικὸν Σερρειεύς καὶ Σερρεώτης, ὡς τοῦ Λαύ-
ρειον Λαυρεώτης, καὶ Σερρεάτης, ὡς Λέπρειον Λεπρεά-
της». Κατὰ τὸν Ἡρωδιανὸν οὐχὶ Λαύριον διὰ τοῦ Ι ὑπὸ τῶν
παλαιῶν ἐγράφετο ἀλλὰ Λαύρειον διὰ τῆς Εἰ διφθόγγου,
ἣτις συνεστάλη ἐν τῷ παραγῶγῳ κατ' ἐξαιρέσειν τοῦ ὑποτα-
κτικοῦ φωνήεντος, ὡς ἐν τῷ Ἁλεξανδρεώτης ἐκ τοῦ Ἁλε-
ξάνδρεια καὶ Ἡρακλεώτης ἐκ τοῦ Ἡράκλεια καὶ Μα-
ρεώτης ἐκ τοῦ Μάρεια, κτλ.

Καὶ ἄλλοτ' ἀπεδοκιμάσθη ὡς ἀνελλήνιστον τὸ ἐπίθετον Λαυριακός-

Λαυριακή-Λαυριακός. Ἀλλὰ μετὰ βωμολογικῶν σκωμμάτων ἐκάκισε καὶ διέσυρε τὴν περὶ αὐτοῦ γενομένην παρατήρησιν κομφῶς τις καὶ ἀγχινοὺς ἀνὴρ ἄλλα τε γράψας καὶ τὸ θυμωσιώτατον τοῦτο: «Ὁ θέλων νὰ κατακρίνη τὸ *Λαυριακός* μόνον ὡς μὴ ἀπαντῶν παρὰ τοῖς παλαιοῖς, καταδεικνύει τὸ ὅτι ἀγνοεῖ τὸ πνεῦμα τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης, ὅπερ δυστυχῶς δὲν μανθάνεται ἐν τῇ γραμματικῇ, λησμονεῖ ὅτι ὑπάρχει Ἰλιακὸς ἐκ τοῦ Ἰλιον, καὶ ἔχει χρεῖαν νὰ μάθῃ ὅτι ὁ *Λαυριακός* εἶναι ἑλληνικώτατον, καὶ τοι μὴ παραδοθῆν ὑπὸ τῶν παλαιῶν».

Οἱ μὴ δικάστροφοι τὴν γνώμην καθορῶσι πάντως καὶ χωρὶς ἡμῶν τὸ σαθρὸν καὶ σφαλερὸν, μᾶλλον δὲ τὸ εὐήθες καὶ ληρωδες τοῦ λόγου τούτου. Ὅσαίς δὲ τοιοῦτους ἀναγινώσκωμεν ὕλους ἀτρέπτου καὶ ἀνοουετήτου ἀνθρώπου κυνὸς δίκην ἐφυλακτοῦντος τῷ εὐθέτους ποιουμένῳ παρατηρήσεις πρὸς ἐπικρότους τῶν κακῶς ἐχόντων, ἀναμνησκόμεθα τῶν ὑπὸ τοῦ Πλουτάρχου κἀλλιστ' εἰρημένων «Τῶν δεομένων ἰατρείας οἱ μὲν ὀδόντα πονοῦντες ἢ δάκτυλον αὐτόθεν βυζιζοῦσι πρὸς τοὺς θεράπευοντας, οἱ δὲ πυρέττοντες οἴκῃδε καλοῦσι καὶ δέονται βοηθεῖν, οἱ δ' εἰς μελαγχολίαν ἢ φρενίτιν ἢ παρακοπὴν ἤγοντες οὐδὲ φοιτῶντας ἐνιαχοῦ¹ πρὸς αὐτοὺς ἀνέχονται, ἀλλ' ἐξελαύνουσιν ἢ φεύγουσιν, ὑπὸ τοῦ σφόδρα νοσεῖν μὴδ' ὅτι νοσοῦσιν αἰσθανόμενοι. Οὕτω δὲ καὶ τῶν ἀμαρτανόντων ἀνήκεστοι μὲν εἰσιν οἱ πρὸς τοὺς ἐλέγχοντας καὶ νουθετοῦντας ἐχθρῶς καὶ ἀγρίως διατιθέμενοι καὶ χαλεπκίνοντες, οἱ δ' ὑπομένοντες καὶ προσιέμενοι προότερον ἔχουσι».

Ἡ κοινὴ γλώσσα ἀγνοεῖ παντελῶς τὸ ἐπίθετον *Λαυριακός*, ἢ δὲ παλαιὰ γινώσκει μόνον τὸ *Λαυριατικὸς* ἢ κἀλλιον *Λαυρεωτικὸς*, οὗ τὸ θηλυκὸν κεῖται παρὰ Πλουτάρχῳ λέγοντι «τὴν *Λαυρεωτικὴν* πρόσσοδον ἀπὸ τῶν ἀργυρείων μετ' ἄλλων ἔθους ἐχόντων Ἀθηναίων διανέμεσθαι» καὶ «ἐκέκτητο γὰρ ἐν τῇ *Λαυρεωτικῇ* (δηλ. γῆ) πολλά». Τοῦ πληθυντικοῦ *Λαυρεωτικαί* μακρύτεριον ὑπάρχει τὸ τοῦ Ἀριστοφάνους:

γλαῦκες ἡμᾶς οὔποτ' ἐπιλείψουσι *Λαυρεωτικαί*.

Κατέστη δὲ προοιμιῶδες τὸ *γλαῦκες Λαυρεωτικαί*.

Ἐκ ποίας λοιπὸν Σκυθίας ἦλθεν ἡμῖν τὸ ἐπίθετον *Λαυριακός*, δύναται εὐλόγως νὰ ἐρωτησῆ τις, ἐὰν μὴτ' ἐν τῇ καθ' ἡμᾶς δημῶδει συνηθείᾳ φέρηται μὴτ' ἐν τῇ γλώσσῃ τῶν παλαιῶν; Ἐσηματίσθη

¹ Γρακτίον ἴσως εἰ τὺχοι ἀντὶ τοῦ ἐνιαχοῦ.

κατ' ἀναλογίαν τοῦ Ἰλιακός ἐκ τοῦ Ἰλιου, ἀποκρίνεται ὁ κορυφαῖος τῶν Ἀγελαιῶν, πᾶν δὲ κατ' ἀναλογίαν ἄλλου ἐσχηματισμένον, καὶ ἂν μὴ ἀπαντᾷ παρὰ τοῖς παλαιῶς μὴδ' ἀποδεικνύηται παραδεδομένον ὑπὸ τινος αὐτῶν, εἶνε Ἑλληνικώτατον. Ὁ τοῦ Ἀριστοφάνους Σωκράτης λέγει πρὸς τὸν Στρεψιάδην:

ἔς κόρακας, ὡς ἄγροικος εἶ καὶ δυσμαθής·
ταχὺ δ' ἂν δύναιο μανθάνειν περὶ βυθῶν.

Ἡμεῖς δὲ τί νὰ εἴπωμεν πρὸς τὸν ἀπαιδευτον καὶ κορυζῶντα ἀνθρωπίσκον, ὅστις οὔτε λόγον κοινόν οὔτε λογισμόν ἔχων οὐδαμῶς αἰσθάνεται ὅτι βιαιότατα καὶ μπταιότατα ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἔλκεται εἰς τὸ μέσον ἢ ἀναλογία οὐδὲν τὸ παράπαν ὠφελούσα καὶ τὸ τῆς παροιμίας συνίη ἐπικουρική οὔσα; Ἄν μὴ εὐρίσκετο μὲν ἐν τῇ παλαιᾷ γλώσσῃ ἐπίθετον *Λαυρεωτικός* μὴδ' ἐμνημονεύετο ὑπὸ τινος ἔθνικόν *Λαυρεώτης*, ἀναμφισβήτητος δ' ἢ διὰ τοῦ ἰῶτα γραφῆ τοῦ πρωτοτύπου ὑπῆρχε, ὅα εἶχε τις λόγον ἐν ἀπορίᾳ ἐχόμενος νὰ καταφύγῃ εἰς τὴν ἀναλογίαν καὶ νὰ ὑπολάβῃ ὅτι, ὡς οἱ παλαιοὶ ἐσχημάτισαν Ἰλιακός ἐκ τοῦ Ἰλιου, οὕτω καὶ ἡμεῖς δυνάμεθα νὰ σχηματίσωμεν *Λαυριακός* ἐκ τοῦ *Λαύριου*. Ἀλλὰ καὶ ἡ γραφῆ *Λαύριον* ἀμφισβητεῖται, τῆς παραδόσεως συνηγορούσης μόνη τῇ διὰ διφθόγγου *Λαύρειον*, καὶ ἀπαντᾷ ἤδη παρὰ τοῖς παλαιῶς κτητικόν *Λαυρεωτικός* παραγγεμένον ἐκ τοῦ ἔθνικου *Λαυρεώτης*, ὅπερ μνημονεύεται ὑπὸ Στεφάνου τοῦ Βυζαντίου. Τί λοιπὸν φαίνεται προσῆκον παντὶ φρονίμῳ ἀνδρὶ νὰ πράξῃ; Ἀναλογιζόμενος ὅτι οὐδεὶς ἔχει ἐξουσίαν νὰ δημιουργῇ κατ' ἀναλογίαν τύπους, πλὴν ἐὰν ἢ τε νέα γλῶσσα καὶ ἢ ἀρχαία στερῶνται αὐτῶν, ὅα παραλάβῃ ἀσμενικίτατα τὸ παρὰ τοῖς παλαιῶς εὐρισκόμενον ἐπίθετον καὶ ἥκιστα ὅα φροντίσῃ αὐτὴς περὶ κατασκευῆς καινοῦ τινος κατ' ἀναλογίαν.

Ἡ ἀναλογία δὲν εἶνε πάντοτε ἀσφαλὲς τοῦ ἀψευδοῦς καὶ ὀρθοῦ κριτήριον, πλειστάκις δ' ἀμπερτάνουσιν οἱ μέγιστον αὐτῇ κύρος περιελάττοντες ἢ ὑπὸ μόνης αὐτῆς ἀξιοῦντες νὰ ποδηγῶνται. Πόσω κακῶν αἰτίαι καὶ πάλαι ἐγένετο καὶ νῦν γίνεται ἢ ἀναλογικῆ τέχνη διὰ τοὺς ἐπαριστέρως καὶ ἀνεπιτηδείως αὐτὴν μεταχειριζομένους, ὅα διδάξωμεν διὰ μικρῶν ἄλλοτε. Ἐν τῷ παρόντι παρατηροῦμεν ὅτι, ἂν ἢ κατεσπουδασμένη ἐλαίη ἀντίρρησης, ἢ ὁ κορυφαῖος τῶν Ἀγελαιῶν ἐποιή-

πατο πρὸς τὸν ἀποδοκιμάσαντα τὸν τύπον *Λαυριακός*, ἐγκριθῆ ὡς ἀνεκταγώνιστος δύναμιν ἔχουσα, οὐδαμῶς ἀδύνατον θὰ ὑπάρξῃ νὰ εἴπῃ τις κίονος ἀντὶ τοῦ κυνός, κύονι ἀντὶ τοῦ κυνί, κτλ., ν' ἀπαντήσῃ δ', ἂν τυχόν ἐλεγχθῆ, ὅτι «Ὁ θέλων νὰ κατακρίνῃ τὸ κίονος καὶ τὸ κύονι, κτλ. μόνον ὡς μὴ ἀπαντῶντα παρὰ τοῖς παλαιοῖς, καταδεικνύει τὸ ὅτι ἀγνοεῖ τὸ πνεῦμα τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης, ὅπερ δυσυχῶς δὲν μανθάνεται ἐν τῇ γραμματικῇ, λησμονεῖ ὅτι ὑπάρχει κίονος καὶ κίονι, κτλ. ἐκ τοῦ κίωρ καὶ ἔχει χρεῖαν νὰ μάθῃ ὅτι τὸ κίονος καὶ τὸ κύονι, κτλ. εἶναι ἑλληνικώτατα, καὶ τοι μὴ παραδοθέντα ὑπὸ τῶν παλαιῶν».

Καὶ εἰθισμένοι μὲν εἴμεθα νὰ ὑπομένωμεν γενναίως τοὺς τῶν εὐφωῶν δοκούτων γέλωτας. Λυπούμεθα δ' ὅμως σφόδρα βλέποντες ὅτι ὑπερβαλλόντως τῶν νεκρίστων τινὲς τοῖς ἀγοραίοις σκώμμεσι καὶ τοῖς σοφιστικοῖς καὶ φορτικοῖς διηγήμασιν ἀρεσκόμενοι εὐκόλως τῇ μανιώδει προσκολλῶνται αἰρέσει τῶν Ἀγελαίων, τῶν τῆν πατρίδα μάλιαν ἢ δόγμα τι τῆς Ἀγέλης προδοῦναι πεπεισμένων· τυχέως δ' ὑπὸ τῶν ἱεροφαντῶν τοῦ κελοῦ θιάσου διὰ γοητειῶν τινῶν καὶ μαγγανειῶν ἐκπληττόμενοι καὶ τῶν οἰκειῶν λογισμῶν ἐξιστάμενοι ἀποβαίνουν οὕτως ἰταμοὶ καὶ ἀυλάδεις, ὥστ' ἀποτίθενται μὲν ὅλως τὴν τῇ νεαρχῆ ἡλικίᾳ πρέπουσαν σεμνότητα καὶ εὐκασμίαν, ἀπαλλοτριούμενοι δὲ τελείως πρὸς τὴν αἰδῶ καὶ τὸν φόβον καὶ πάσης ἀναγωγίης καὶ βανκυσίας ἐμπιπλάμενοι ἐπιφύονται ἀγρίως τοῖς τε πρεσβυτέροις καὶ ἄλλοις σεβασμίαις ἀνδράσι καὶ ἀνέδην αὐτοὺς ἐπὶ σωματικούς μάλιστα ἀρρωστηήμασιν ἢ φυσικοῖς ἐλαττώμασι λυθοροῦσι καὶ προπηλακίζουσιν ἀπειδῆ χρεῖαν ποιούμενοι τῶν παρὰ τοῖς Ἀγελαίοις εὐδοκιμούντων κομψευμάτων, ὧν οὐδὲν ἀηδέστερον οὐδ' ἀνιρότερον τοῖς πεπαιδευμένοις καὶ γενναίοις ἀνδράσιν.